

ลักษณะและความสำคัญของการท่องเที่ยวใน สปป.ลาว

โดย

รชนี เชื้อโพธิ์โรจน์กิจ

สำนักหอสมุด

งานวิจัยเฉพาะเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2547

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์

งานวิจัยเฉพาะเรื่อง

ของ

นางสาวรัชณี เชื้อไพโรจน์กิจ

เรื่อง

ลักษณะและความสำคัญของการท่องเที่ยวใน สปป.ลาว

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)

เมื่อ วันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2547

อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเฉพาะเรื่อง

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปราการ อภาศิริลป)

กรรมการงานวิจัยเฉพาะเรื่อง

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนตยารักษ์)

คณบดี

(ศาสตราจารย์ ดร. ปราณี ทินกร)

บทคัดย่อ

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือ สปป.ลาว เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดกับไทยประเทศหนึ่งซึ่งมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนาน รวมถึงวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามและคล้ายคลึงกับไทยเป็นอันมาก เมื่อช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ลาวได้เริ่มเปิดประเทศและพัฒนาเศรษฐกิจเข้าสู่ระบบตลาดมากยิ่งขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ ทั้งนี้ ลาวมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ และจัดว่ามีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับของชาวต่างประเทศได้ โดยจะต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานทัดเทียมและมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวของประเทศใกล้เคียง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ทั้งอนุภูมิภาคมีความน่าสนใจ และดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางมายังภูมิภาคนี้มากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของทุกประเทศและของทั้งภูมิภาคโดยรวม

โดยที่การท่องเที่ยวส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศ และลาวก็เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่สำคัญของไทยประเทศหนึ่งที่สามารถร่วมมือกันในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จึงควรที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ รวมทั้งแนวทางและนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวของลาว เพื่อหาแนวทางที่สอดคล้องในการร่วมมือกันต่อไปในอนาคต ดังนั้น การศึกษาเรื่อง "ลักษณะและความสำคัญของการท่องเที่ยวใน สปป.ลาว" จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและรูปแบบของนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางไปท่องเที่ยวในลาว นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของลาว รวมทั้งผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อลาวในด้านต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทางและมาตรการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของลาวให้ได้ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ทั้งกับลาวและประเทศใกล้เคียง โดยใช้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ และการสัมภาษณ์ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของลาว และองค์การระหว่างประเทศต่างๆ

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่าแหล่งท่องเที่ยวของลาวส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยแหล่งที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในอันดับต้นๆ ได้แก่ หลวงพระบาง จำปาสัก และนครหลวงเวียงจันทน์ เนื่องจากทั้งสามแหล่งมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจและเป็นเอกลักษณ์ของตน กล่าวคือ หลวงพระบางเป็นแหล่งมรดกโลก จำปาสักมีสถานที่

ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและยังบริสุทธิ์ และนครหลวงเวียงจันทน์เป็นเมืองหลวงและเป็นที่ตั้งสถานที่สำคัญต่างๆ ที่เป็นสัญลักษณ์ของประเทศ รวมทั้งเป็นจุดผ่านเข้า-ออกที่สำคัญของประเทศ อย่างไรก็ตาม ยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและอากาศ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น

จากการศึกษาสถิติที่ออกเผยแพร่โดยองค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว พบว่านักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางไปลาวส่วนใหญ่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน (Regional Tourists) โดยใช้บัตรผ่านแดน (Border Pass) จากสถิติ ในปี 2545 มีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางไปลาวทั้งสิ้นจำนวน 735,662 คน เป็นนักท่องเที่ยวจากเอเชียและแปซิฟิกมากที่สุด โดยคิดเป็น 79% ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด รองมาได้แก่ ยุโรป และอเมริกา ตามลำดับ นักท่องเที่ยวไทยเดินทางไปลาวมากที่สุด โดยคิดเป็นประมาณ 57% ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด รองลงมาได้แก่ เวียดนาม สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และจีน ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่จะเดินทางผ่านด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว และสนามบินวัดไต นครหลวงเวียงจันทน์ และส่วนใหญ่มักท่องเที่ยวในนครหลวงเวียงจันทน์ สะหวันนะเขต และหลวงพระบาง ตามลำดับ

ในด้านนโยบายด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้น ทางการลาวได้จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว โดยแบ่งกลุ่มแขวงต่างๆ ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ พร้อมแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละกลุ่ม และได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งครอบคลุมด้านการดำเนินนโยบาย การปรับปรุงคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว การสร้างภาพลักษณ์ของประเทศ การกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว และการส่งเสริมสินค้าในท้องถิ่นอื่นๆ ผ่านการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศใกล้เคียง นอกจากนี้ ทางการลาวยังได้จัดทำแผนการตลาด เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว รวมทั้งได้กำหนดแนวทางความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว ในกรอบต่างๆ ได้แก่ กรอบอนุภูมิภาคสุ่มน้ำโขง (GMS) เส้นทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงตะวันออก-ตะวันตก (EWEC) และกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต

นอกจากนโยบายด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการตลาดแล้ว ทางการลาวยังส่งเสริมการลงทุนโดยออกใช้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งให้สิทธิพิเศษในการยกเว้นภาษีนำเข้าอุปกรณ์ เครื่องมือ และวัตถุดิบ และการผ่อนผันการเก็บภาษีกำไร โดยในขณะนี้ รัฐบาลลาวกำลังเตรียมประกาศใช้รัฐบัญญัติฉบับใหม่ ซึ่งได้กำหนดการ

ท่องเที่ยว (โรงแรม สถานที่พักผ่อน และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว) เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ทางการลาวส่งเสริม 8 สาขา ซึ่งจะได้รับการลดหย่อนและยกเว้นภาษีกำไร ตามทุนจดทะเบียน และเขตการลงทุน ทั้งนี้ พบว่าอุตสาหกรรมสาขาการบริการ และโรงแรม-ร้านอาหาร มีมูลค่าการลงทุนขยายตัวอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

จากการศึกษาผลของการท่องเที่ยวที่มีต่อประเทศผู้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนา พบว่าประเด็นที่เป็นที่ถกเถียงกันมาก ได้แก่ ผลทางเศรษฐกิจ และทางสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยในด้านเศรษฐกิจนั้น กล่าวกันว่า การท่องเที่ยวช่วยสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ การจ้างงาน รายได้รัฐบาล ฯลฯ ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศผู้รับ แต่โดยที่อุตสาหกรรมของประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ยังไม่แข็งแรงพอที่จะผลิตเพื่อรองรับความต้องการของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้ต้องมีการนำเข้าเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ดังนั้น รายได้สุทธิที่ประเทศผู้รับจะได้จากการท่องเที่ยวอาจมีไม่มากนักเมื่อหักส่วนที่นำเข้า หรือ Import Content of Tourism ออกจากรายรับรวม ส่วนด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมนั้น การท่องเที่ยวนำมาซึ่งวัฒนธรรมที่ต่างไปของนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม อันเนื่องมาจาก Demonstration Effect นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวจำนวนมากอาจทำให้สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติถูกทำลายอีกด้วย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา พบว่า หากพิจารณาข้อได้เปรียบของลาวซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์แล้ว ลาวควรส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ โดยต้องดำเนินนโยบายที่เข้มงวดในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้บริสุทธิ์ ควบคู่ไปกับการพัฒนาปรับปรุงบุคลากรด้านการท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร สถานที่บริการนักท่องเที่ยวต่างๆ รวมถึงการปรับปรุงและขยายเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและทางอากาศ เพื่อรองรับความต้องการและปริมาณนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เพิ่มสูงขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ ควรร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียว (Single Destination) ซึ่งจะช่วยเพิ่มความน่าสนใจแก่ภูมิภาคนี้ให้มากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเฉพาะเรื่องนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยความอนุเคราะห์และการชี้แนะเป็นอย่างดี ของ รองศาสตราจารย์ ดร.ปราการ อาภาศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเฉพาะเรื่อง และรองศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนตยารักษ์ กรรมการงานวิจัยเฉพาะเรื่อง ซึ่งได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ คำปรึกษา และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัย ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านอาจารย์ทั้งสองมา ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องของลาว ได้แก่ องค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว และกรมส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนภายในและต่างประเทศ ทุกท่านที่เอื้อเฟื้อข้อมูล ให้สัมภาษณ์ และให้ข้อคิดเห็น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยของผู้เขียนอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณท่านเอกอัครราชทูต รัฐบาล มานะทัต ที่ได้ให้ข้อคิดและคำแนะนำ พี่ๆ และ เพื่อนๆ ที่เรียน และที่ทำงาน ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือเป็นอย่างดี รวมทั้งเจ้าหน้าที่โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำต่างๆ จนงานวิจัยเฉพาะเรื่องนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ และท้ายที่สุด ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ที่คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้เขียนเสมอมา

ผู้เขียนหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจโดยทั่วไป และหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้เพียงผู้เดียว

รัชนี เชื้อไฟโรจน์กิจ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(4)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพประกอบ.....	(10)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	11
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	11
1.4 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	11
1.5 วิธีการศึกษา.....	12
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
1.7 ผลงานวิจัยและงานเขียนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง.....	13
2. แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของลาว.....	16
2.1 สถานที่ท่องเที่ยวของลาว.....	16
2.2 เส้นทางคมนาคมไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ.....	30
2.3 โรงแรมที่พัก.....	34
2.4 ร้านอาหารและสถานที่ให้ความบันเทิง.....	36
2.5 สถานที่จำหน่ายของที่ระลึกสินค้าพื้นบ้าน.....	37
2.6 ข้อสรุปและเสนอแนะ.....	39

3.	ลักษณะและรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศในลาว.....	45
3.1	ประเภทของนักท่องเที่ยวต่างประเทศในลาว.....	45
3.2	ด่านเข้าเมือง.....	47
3.3	ลักษณะและรูปแบบนักท่องเที่ยว.....	48
3.4	ฤดูกาลการท่องเที่ยว.....	54
3.5	แขวงจุดหมายปลายทาง.....	57
3.6	รูปแบบนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางไปหลวงพระบาง.....	59
3.7	สรุปและความเห็นเพิ่มเติม.....	61
4.	นโยบายด้านการท่องเที่ยวและส่งเสริมการลงทุน.....	67
4.1	แผนพัฒนาการท่องเที่ยว.....	67
4.2	แผนการตลาดสำหรับการท่องเที่ยว.....	73
4.3	โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคสุ่มน้ำโขง.....	75
4.4	แนวทางการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวบนเส้นทางหมายเลข 9.....	76
4.5	กรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต.....	77
4.6	นโยบายส่งเสริมการลงทุน.....	78
4.7	การลงทุนจากต่างประเทศในลาว.....	82
4.8	สรุปและข้อคิดเห็น.....	86
5.	ผลกระทบของการท่องเที่ยว.....	94
5.1	อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของลาว.....	94
5.2	ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อระบบเศรษฐกิจ.....	96
5.3	รายได้สุทธิที่เป็นเงินตราต่างประเทศ.....	101
5.4	ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม.....	104
5.5	นโยบายทางเลือกเพื่อลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว.....	107

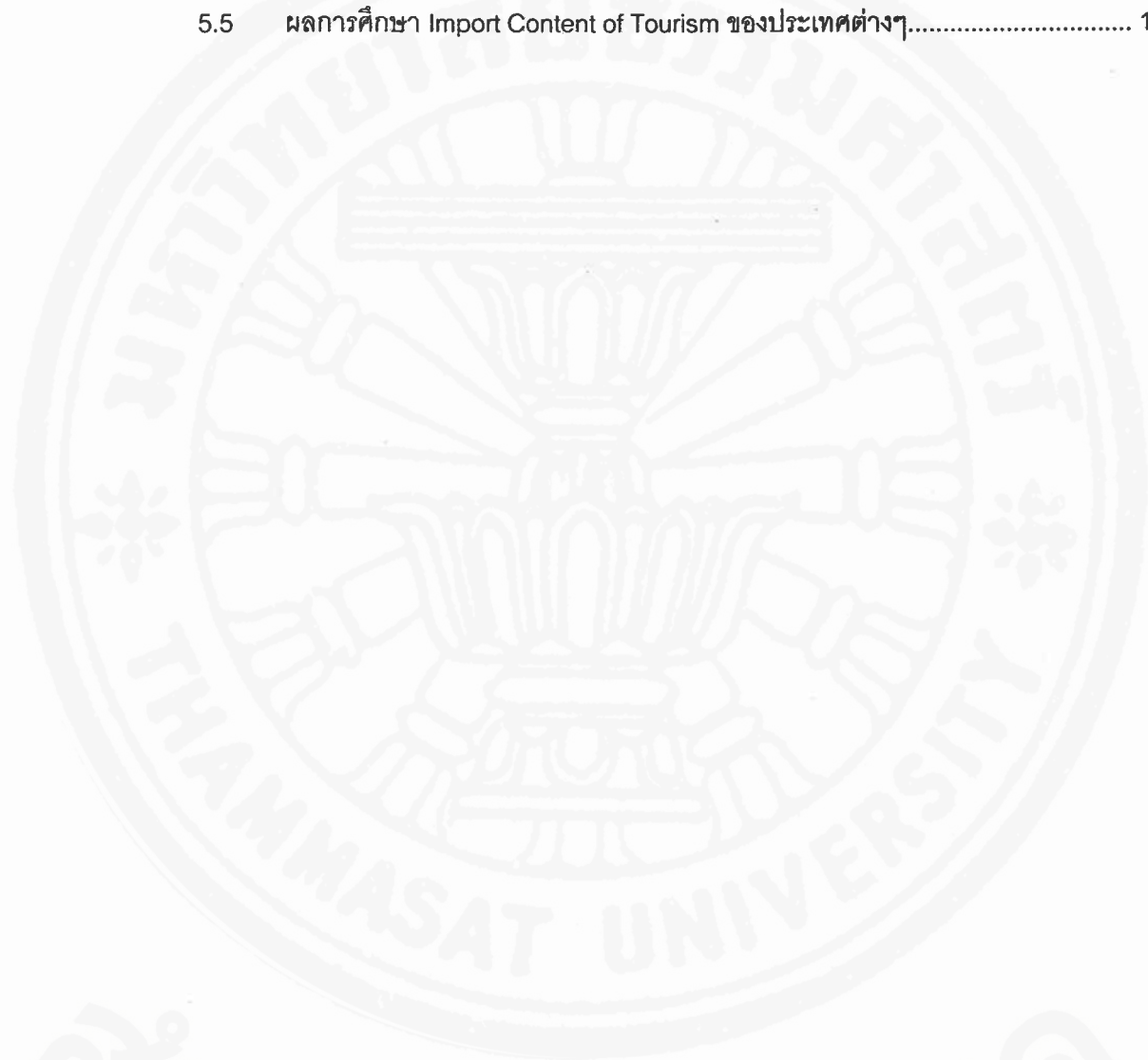
6. ข้อสรุปและเสนอแนะ.....	112
6.1 บทสรุป.....	112
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	114
6.3 ข้อจำกัดในการศึกษา.....	117
6.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อ.....	117
ภาคผนวก.....	118
ก.	119
ข.	126
บรรณานุกรม.....	139

สำนักหอสมุด

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1	รายได้จากการท่องเที่ยวเทียบกับสินค้าส่งออกอื่นๆ ปี 2540-2545..... 4
1.2	สถิตินักท่องเที่ยว รายได้ และระยะเวลาพำนัก ปี 2533-2545..... 5
1.3	จำนวนนักท่องเที่ยวแบ่งตามภูมิภาค ปี 2540-2545..... 6
1.4	ประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวโดยใช้อัตราการขยายตัวที่ 10% 12% และ 15%.... 8
2.1	จำนวนโรงแรม เกสต์เฮ้าส์ และห้องพักในแขวงต่างๆ ปี 2545..... 35
2.2	จำนวนร้านอาหารและสถานที่ให้ความบันเทิงในแขวงต่างๆ ปี 2545..... 38
3.1	จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปลาว แบ่งตามประเภท ปี 2544-2545..... 46
3.2	จำนวนนักท่องเที่ยวแบ่งตามภูมิภาค สัดส่วน และอัตราเพิ่ม ปี 2544-2545..... 50
3.3	จำนวนนักท่องเที่ยวแบ่งตามภูมิภาค และอัตราการขยายตัว ปี 2533-2545..... 51
3.4	จำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางไปลาว แบ่งตามด่านขาเข้า ปี 2542-2545..... 52
3.5	จำนวนนักท่องเที่ยวแบ่งตามด่านขาเข้าประเทศลาว ปี 2545..... 54
3.6	จำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางไปลาว แบ่งตามเดือน ปี 2543-2545..... 55
3.7	จำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางไปลาว แบ่งตามแขวง ปี 2540-2545..... 57
3.8	ระยะเวลาพำนักเฉลี่ย การใช้จ่ายเฉลี่ย และรายได้จากการท่องเที่ยวแบ่งตามประเภท นักท่องเที่ยว ปี 2545..... 58
3.9	จำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางไปแขวงหลวงพระบาง แบ่งตามสัญชาติ ปี 2544-2545... 60
4.1	เป้าหมายจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ปี 2543-2558..... 74
4.2	จำนวนพาหนะที่ใช้ในการผลิตทางอ้อมที่ได้รับอนุญาตให้เสียภาษี 1%..... 80
4.3	อัตราภาษีนำเข้าพาหนะลดหย่อนของธุรกิจด้านการบริการ..... 81
4.4	อัตราลดหย่อนและยกเว้นภาษีกำไรของการลงทุนในเขตที่ทางการส่งเสริม 8 สาขา.... 82
4.5	สถิติการลงทุนต่างประเทศใน สปป.ลาว ปี 2531-2546..... 83
4.6	สถิติการลงทุนต่างประเทศใน สปป.ลาว แยกเป็นรายสาขา ปี 2531-2546..... 84
4.7	การลงทุนของไทยในภาคการโรงแรมและร้านอาหาร ปี 2546..... 86

5.1	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของลาว ปี 2538-2546.....	95
5.2	ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจที่สำคัญของลาว ปี 2541-2545.....	95
5.3	จำนวนที่พักและห้องพักในแขวงต่างๆ ปี 2543-2545.....	98
5.4	การกระจายของรายรับที่เกิดจากการท่องเที่ยวในประเทศกำลังพัฒนา (%).....	102
5.5	ผลการศึกษา Import Content of Tourism ของประเทศต่างๆ.....	103

สำนักหอสมุด

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
2.1	แผนที่ประเทศลาว แขวงต่างๆ และประเทศเพื่อนบ้าน..... 17
2.2	แผนที่แสดงสถานที่ท่องเที่ยวในแขวงต่างๆ ของลาว.....18
2.3	แผนที่ท่องเที่ยวของแขวงสะหวันนะเขต..... 28
2.4	แผนที่แสดงเส้นทางถนนที่สำคัญของลาว..... 31
2.5	แผนที่แสดงเส้นทางบินภายในประเทศลาว..... 32
2.6	แผนที่แสดงเส้นทางบินระหว่างประเทศ..... 33
3.1	จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศระหว่างปี 2533-2545..... 49
3.2	สัดส่วนนักท่องเที่ยวต่างประเทศแบ่งตามด่านเข้าเมือง ปี 2545..... 53
3.3	จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่ไปลาว แบ่งเป็นรายเดือน ปี 2543-2545..... 56
4.1	มูลค่าสาขาการลงทุน 3 สาขาที่เจริญเติบโตต่อเนื่อง ปี 2539-2546..... 85
5.1	แผนที่แสดงพื้นที่เขตป่าสงวนของลาว..... 105

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีอัตราการเจริญเติบโตสูงที่สุดในโลกในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ รวมทั้งการจ้างงานในประเทศที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว หรือประเทศผู้รับ ทำให้บัญชีดุลการชำระเงินของประเทศผู้รับดีขึ้น ดังนั้น การท่องเที่ยวจึงมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศที่หันมาใช้นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดเงินตราต่างประเทศจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งจะช่วยให้ฐานะทางเศรษฐกิจของตนดีขึ้น

โดยที่การท่องเที่ยวสามารถทำรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ จึงส่งผลดีต่อฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาซึ่งเป็นประเทศผู้รับ ประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศจึงได้ส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องจักรหนึ่งในการพัฒนาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของตน ทั้งนี้ นอกจากรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศแล้ว การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการจ้างงาน โดยเฉพาะในภาคที่เกี่ยวข้องกับการบริการ อาทิ โรงแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว ฯลฯ และยังเป็นตัวเร่งการเจริญเติบโตของภาคเศรษฐกิจอื่นๆ เพื่อรองรับกับความต้องการของตลาดนักท่องเที่ยวด้วย อาทิ ภาคการเกษตรต้องผลิตอาหารให้มีคุณภาพตามมาตรฐานความต้องการของนักท่องเที่ยว ภาคการก่อสร้างต้องสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ฯลฯ นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังช่วยส่งเสริมให้สินค้าท้องถิ่นของประเทศกำลังพัฒนาเป็นที่รู้จักให้หมู่นักท่องเที่ยวซึ่งจะสามารถพัฒนาเพื่อการส่งออกต่อไปในอนาคตด้วย โดยอาจกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวช่วยเปิดโอกาสให้ประเทศกำลังพัฒนาส่งออกสินค้าไปยังประเทศพัฒนาแล้ว โดยไม่ต้องเผชิญมาตรการทางการค้าต่างๆ ทั้งภาษีและมิใช่ภาษีจากประเทศพัฒนาแล้ว เหมือนดังเช่นสินค้าส่งออกอื่นๆ เนื่องจากผู้ซื้อจากประเทศพัฒนาแล้วได้เดินทางมาซื้อสินค้าด้วยตนเอง

อย่างไรก็ดี แม้การท่องเที่ยวจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาในแง่ต่างๆ มากมายดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่การท่องเที่ยวก็สามารถก่อให้เกิดผลเสียในด้านอื่นๆ ต่อประเทศ

ผู้รับได้เช่นกัน โดยประเด็นที่เป็นที่ถกเถียงกันมาก คือ ผลกระทบด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรม ผลต่อเศรษฐกิจในเรื่องเงินเพื่อ การกระจายรายได้ และรายได้สุทธิที่ประเทศผู้รับจะได้รับ เมื่อหักค่าใช้จ่ายในการนำเข้าสินค้าและบริการเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อาทิ ค่าเดินทาง โดยสายการบินที่เป็นของประเทศต้นทาง ค่าที่พักโรงแรม ซึ่งเป็นของบริษัทข้ามชาติ ค่าอาหารและ เครื่องดื่มที่ต้องนำเข้าจากประเทศต้นทางเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวประเทศนั้นๆ เป็นต้น เหล่านี้เป็นกรนำเข้าเพื่อการท่องเที่ยว (Import Content of Tourism) หรือส่วนที่รั่วไหล กลับไปยังประเทศที่มาของนักท่องเที่ยว นั้นๆ มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับการพัฒนาของประเทศผู้รับ

ลาวก็เป็นประเทศหนึ่งซึ่งพยายามพัฒนาเศรษฐกิจของตนให้เจริญก้าวหน้าให้เร็วที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายคือ พัฒนาประเทศให้หลุดพ้นความยากจนและการเป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ภายในปี ค.ศ. 2020 นโยบายหลักประการหนึ่ง คือการพัฒนาการท่องเที่ยวของตนเพื่อดึงดูดเงินตรา ต่างประเทศ โดยที่ลาวเป็นประเทศที่มีอารยธรรมประวัติศาสตร์อันยาวนาน และมีทรัพยากรธรรมชาติ ที่อุดมสมบูรณ์ ประกอบกับมีชนเผ่าพื้นเมืองมากมายกว่า 80 เผ่า ซึ่งแต่ละเผ่าต่างก็มีวัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่แตกต่างกันไป ถือเป็นจุดที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ดี แม้ในขณะนี้ ลาว จะยังไม่สามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งอุตสาหกรรมด้านการบริการสำหรับรองรับการ ท่องเที่ยว ให้ได้มาตรฐานสากลก็ตาม แต่รัฐบาลลาวก็ได้กำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ซึ่ง จะมีผลใช้ถึง ค.ศ. 2013) ซึ่งได้รวบรวมเอายุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของ ทุกแขนงใน ประเทศให้เป็นไปอย่างมีเอกภาพ สอดคล้องกัน รวมทั้งมีการประเมินผลกระทบทั้งทางด้าน เศรษฐศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่ง นับว่าเป็นการดีหากลาว ในฐานะประเทศที่เพิ่งเริ่มเปิดประเทศรับการท่องเที่ยวอย่างจริงจังจะเรียนรู้ จากประสบการณ์ของประเทศอื่นๆ และวางแผนการท่องเที่ยวของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้าง ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจให้กับประเทศได้มากที่สุด โดยก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อประเทศ น้อยที่สุด

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ดีและเติบโตเร็วที่สุดในโลกแขนงหนึ่ง รายงาน WTO Tourism Highlights 2003 Edition ของ World Tourism Organization (WTO) ระบุว่า ปัจจุบัน รายได้จากการท่องเที่ยวทั่วโลกอยู่ที่ 474 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 1.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ต่อวัน หรือประมาณ 675 ดอลลาร์สหรัฐต่อนักท่องเที่ยว 1 คน แม้ว่าปี 2545 จะเป็นปีที่ไม่นัก สำหรับการท่องเที่ยว เนื่องจากการก่อการร้าย สงครามอิรัก และภาวะเศรษฐกิจโลกที่ไม่ฟื้นตัวดังที่

คาด ทั้งหลายเหล่านี้ทำให้เกิด demand shift จากการเดินทางโดยเครื่องบิน เป็นการเดินทางภายในประเทศหรือจุดหมายที่คุ้นเคยที่ใกล้บ้าน หรือการท่องเที่ยวโดยทางรถยนต์ รถทัวร์ หรือรถไฟ อย่างไรก็ตาม ยอดจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกในปี 2545 ได้เพิ่มขึ้นเป็นกว่า 700 ล้านคน สูงขึ้นจากปี 2544 2.7% หลังจากที่ ในปี 2544 ลดลง 0.5% แต่รายได้จากการท่องเที่ยวในปี 2545 เพิ่มขึ้นเพียง 0.3% หลังจากที่ติดลบ 1% ในปี 2544

ในภาพรวม ตัวเลขนักท่องเที่ยวในทวีปอเมริกาและยุโรปลดลง แต่ได้รับการชดเชยบางส่วนโดยตัวเลขนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในเอเชียแปซิฟิก ตะวันออกกลาง และแอฟริกา อย่างไรก็ตาม แม้สหรัฐอเมริกาจะประสบกับปัญหาเศรษฐกิจและรายได้จากการท่องเที่ยวลดลงถึงเกือบ 20% ตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา แต่สหรัฐอเมริกาก็ยังคงเป็นผู้นำในการเป็นประเทศที่มีรายได้สูงที่สุดจากการท่องเที่ยว โดยมีรายได้ 67 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามมาด้วยสเปน ฝรั่งเศส และ อิตาลี ด้วยรายได้ระหว่าง 27-34 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่ฮ่องกง จีน และออสเตรเลีย มีอัตราการขยายตัวของการท่องเที่ยวในปี 2545 เป็นเลข 2 หลัก

WTO World Tourism Barometer 2nd issue ระบุว่าในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2546 การท่องเที่ยวโลกได้รับผลกระทบจากสงครามอิรัก และตั้งแต่เดือนเมษายนเป็นต้นมา ก็ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรค SARS และในขณะที่การท่องเที่ยวเริ่มดีขึ้นภายหลังเสร็จสิ้นสงคราม อิรัก ก็เกิดเหตุการณ์การก่อการร้ายขึ้นอีกที่ริยาด คาบลังกา จาการ์ตา และมุมไบ อย่างไรก็ตาม การก่อการร้ายในระยะหลังๆ ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวน้อยลงเนื่องจากประชาชนทั่วไปเริ่มเกิดความคุ้นเคยกับเหตุการณ์เหล่านี้ อย่างไรก็ตาม การระบาดของโรค SARS ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกค่อนข้างมาก โดยเฉพาะเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือและตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีอัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวติดลบเป็นเลข 2 หลักในเดือนมีนาคมและเมษายน โดยประเทศที่ได้รับผลกระทบหนักที่สุด ได้แก่ สิงคโปร์ ฮ่องกง ไต้หวัน เวียดนาม มาเลเซีย และไทย ในช่วงเดือนมิถุนายน-สิงหาคม อัตราการเจริญเติบโตของนักท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคทั้งสองยังคงติดลบ โดยประเทศที่ติดลบมากที่สุด (มากกว่า 20%) ได้แก่ มาเลเซีย ไต้หวัน สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย อย่างไรก็ตาม ข้อมูลสถิติในช่วง 2-3 เดือนล่าสุด แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวกำลังเริ่มฟื้นตัว จีนซึ่งได้รับผลกระทบจากโรค SARS อย่างหนักเช่นกัน สามารถลดการอัตราการติดลบมาอยู่ที่ -17% ในเดือนกรกฎาคม และในเดือนเดียวกันนั้น มาเลเซียสามารถบรรลุอัตราการเพิ่มของนักท่องเที่ยวเป็นบวก ที่ 3% และเพิ่มเป็น 14% ในเดือนสิงหาคม

สถานการณ์การท่องเที่ยวในลาวก็เป็นไปในแนวทางเดียวกับภูมิภาค คาดว่า อัตราการขยายตัวของการท่องเที่ยวในลาวจะลดลงในปี 2546 แต่น่าจะฟื้นตัวในปี 2547¹ รัฐบาลลาวได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ตั้งแต่ช่วงปี 2538 เป็นต้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2542-2543 ซึ่งรัฐบาลลาวได้จัดให้เป็นปีท่องเที่ยวลาว หรือ Visit Lao Year ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด จากประมาณ 5 แสนคนในปี 2541 เป็น 6 แสนคน และ 7.3 แสนคน ในปี 2542 และ 2543 ตามลำดับ เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 22.81 และ 20.01 ตามลำดับ สร้างรายได้เพิ่มขึ้นจาก ประมาณ 80 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2541 เป็น 113 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2543 ทั้งนี้ ปี 2541 เป็นปีแรกที่รายได้จากการท่องเที่ยวสูงกว่าอุตสาหกรรมหลักอื่นๆ ของลาว อาทิ เสื้อผ้า สิ่งทอ ไม้ และไฟฟ้า (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1

รายได้จากการท่องเที่ยวเทียบกับสินค้าส่งออกอื่นๆ ปี 2540-2545 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ปี	2545		2543		2542		2541		2540	
	รายได้	อันดับ	รายได้	อันดับ	รายได้	อันดับ	รายได้	อันดับ	รายได้	อันดับ
การท่องเที่ยว	113.4	1	113.8	1	97.3	2	79.9	1	73.3	3
เสื้อผ้า	99.9	2	100.1	2	94.4	3	76.5	2	72.6	4
ไฟฟ้า	92.7	3	91.3	3	107.0	1	49.6	3	20.0	6
สินค้าจากไม้	77.8	4	80.2	4	71.3	4	41.2	4	79.3	2
กาแฟ	9.8	7	15.3	5	29.0	5	19.3	6	26.2	5
สินค้าเกษตร	25.6	5	5.7	6	5.0	8	-	-	16.5	7
เหมืองแร่	3.9	8	4.9	7	6.0	6	29.4	5	-	-
หัตถกรรม	2.7	9	3.8	8	5.1	7	3.0	8	1.6	8
อื่นๆ	19.9	6	-	-	-	-	14.4	7	83.2	1

ที่มา : Ministry of Commerce and the National Tourism Authority of Lao PDR

¹Laos Country Report August 2003, The Economist Intelligence Unit (August 2003):

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในลาวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องระหว่างปี 2533-2543 ด้วยอัตราการขยายตัวเฉลี่ย 39.17% อย่างไรก็ตาม ในปี 2544 จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงเล็กน้อย จาก 737,208 คน ในปี 2543 เป็น 673,823 คน ลดลงคิดเป็น 8.6% ทั้งนี้ เป็นผลเนื่องมาจากเหตุการณ์ก่อการร้ายที่ตึกเวิลด์เทรด สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 ทั้งนี้ ในปี 2545 มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปลาวทั้งสิ้นจำนวน 735,662 คน สร้างรายได้ประมาณ 113 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ซึ่งสร้างรายได้ประมาณ 104 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็น 27% (ตารางที่ 1.2)

ตารางที่ 1.2

สถิตินักท่องเที่ยว รายได้ และระยะเวลาพำนัก ปี 2533-2545

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%)	เวลาพำนักเฉลี่ย (วัน)	รายได้ (ดอลลาร์สหรัฐ)
2533	14,400	N.A.	N.A.	N.A.
2534	37,613	161.2	N.A.	2,250,000
2535	87,571	132.82	N.A.	4,510,000
2536	102,946	17.56	3.50	6,280,000
2537	146,155	41.97	5.07	7,557,600
2538	346,460	137.05	4.25	24,738,480
2539	403,000	16.32	4.12	43,592,263
2540	463,200	14.94	5.00	73,276,904
2541	500,200	7.98	5.00	79,960,145
2542	614,278	22.81	5.50	97,265,324
2543	737,208	20.01	5.50	113,898,285
2544	673,823	-8.6	8.00	103,786,323
2545	735,662	9.18	6.50	113,409,883

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR, 2002 Statistical Report on Tourism in Laos

จากตารางที่ 1.3 จะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปลาว ส่วนใหญ่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยในปี 2545 มีจำนวน 516,856 เพิ่มขึ้น 3% จากปี 2544 ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก มีสัดส่วนมากที่สุด ถึง 78.71% รองมาได้แก่ นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคยุโรป 13.85% ภูมิภาคอเมริกา 6.35% และแอฟริกาและตะวันออกกลาง 1.09% อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมีแนวโน้มการขยายตัวลดลงเมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคยุโรปและอเมริกา โดยจากปี 2544-2545 อัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวจากเอเชียแปซิฟิก เพิ่มขึ้น 9% ในขณะที่นักท่องเที่ยวจากยุโรปและอเมริกา มีอัตราการขยายตัว 26% และ 36% ตามลำดับ ทั้งนี้ ประเทศที่เป็นตลาดสำคัญของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ได้แก่ ไทย ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย ยุโรป ได้แก่ ฝรั่งเศส อังกฤษ เยอรมนี และเนเธอร์แลนด์ (ภาคผนวก ก.1)

ตารางที่ 1.3

จำนวนนักท่องเที่ยวแบ่งตามภูมิภาค ปี 2540-2545

ภูมิภาค	2540	2541	2542	2543	2544		2545	
					จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน
เอเชียแปซิฟิก	403,781	421,196	510,703	604,254	553,249	82.11%	579,031	78.71%
ยุโรป	38,583	52,076	68,564	86,462	80,736	11.98%	101,924	13.85%
อเมริกา	18,213	25,326	31,780	42,111	34,370	5.10%	46,704	6.35%
แอฟริกาและ ตะวันออกกลาง	2,623	1,602	3,231	4,381	5,468	0.81%	8,003	1.09%
รวม	463,200	500,200	614,278	737,208	673,823	100%	735,662	100%

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR, 2002 Statistical Report on Tourism in Laos

หน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวของลาว ได้แก่ องค์การท่องเที่ยวแห่งชาติ (National Tourism Authority of the Lao PDR) ซึ่งมีสำนักงานในทุกแขวงของลาว โดยรัฐบาลลาว มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ (Eco-tourism) และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural

Tourism) และหลีกเลี่ยง Mass Tourism เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลกระทบทางลบต่อประเทศเล็กๆ ซึ่งมีวัฒนธรรมชนเผ่าที่หลากหลายเช่นลาว²

ตามแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวแห่งชาติลาว (National Tourism Development Plan for Lao PDR) ซึ่งรัฐบาลลาวได้จัดทำร่วมกับ United Nations Development Programme (UNDP) และ World Tourism Organization (WTO) และออกเผยแพร่เมื่อปี 2541 ได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนากการท่องเที่ยวในลาว สรุปได้ดังนี้

1. นโยบายพัฒนากการท่องเที่ยว เน้นแนวความคิดพื้นฐานหลายประการ ประกอบด้วย

- การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแบบยั่งยืน
- พัฒนากการท่องเที่ยวให้เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลัก
- พัฒนากการท่องเที่ยวแบบมีคุณภาพ
- อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
- ส่งเสริมการค้าของอยู่ของชนเผ่าต่างๆ
- กระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้ทั่วประเทศ
- รวมกการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาต่างๆ ทั้งระดับชาติ ภูมิภาค และท้องถิ่น
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมและเข้าสภาพแวดล้อม
- พัฒนาคาดนักท่องเที่ยวในประเทศ
- พัฒนากการท่องเที่ยวโดยร่วมมือกับทั้งภาครัฐและเอกชน

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- พัฒนากการท่องเที่ยว 4 ประเภท ได้แก่ 1) การท่องเที่ยวแบบกรุ๊ปทัวร์ 2) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ผจญภัย และอื่นๆ ตามความสนใจของนักท่องเที่ยว 3) การท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านตามชายแดน และการเดินทางผ่าน (Transit) 4) การท่องเที่ยวภายในประเทศ
- แบ่งกลุ่มแขวงต่างๆ เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ เหนือ กลาง และใต้ เพื่อพัฒนากการท่องเที่ยวในแต่ละกลุ่มให้กระจายการพัฒนาไปให้ทั่วทั้งประเทศ

² Laos, EIU Country Profile 2001. The Economist Intelligent Unit : 62

- จัดแขวงที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีเส้นทางคมนาคมที่ค่อนข้างสะดวก เป็นแกนหลักในการพัฒนาของแต่ละกลุ่ม โดยแขวงหลักในกลุ่มเหนือ คือ หลวงพระบาง เชียงขวาง และบ่อแก้ว ตอนกลางได้แก่ นครหลวงเวียงจันทน์ ทางใต้ ได้แก่ สหวันนะเขต และจำปาสัก

ตารางที่ 1.4

ประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวโดยใช้อัตราการขยายตัวที่ 10%, 12% และ 15%

(คิดจากปีฐาน คือปี 2540 นักท่องเที่ยว 115,000 คน)

นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ

	อัตรา 10%	อัตรา 12%	อัตรา 15%
2546	205,000	227,000	266,000
2551	331,000	399,000	536,000
2556	532,000	703,000	1,076,000

นักท่องเที่ยวระยะสั้นจากประเทศเพื่อนบ้าน

	อัตรา 10%	อัตรา 12%	อัตรา 15%
2546	446,000*	446,000*	446,000*
2551	718,000	786,000	898,000
2556	1,157,000	1,384,000	1,805,000

Source : National Tourism Development Plan for Lao PDR, Final Report, November 1998

*หมายเหตุ : จากข้อมูลในปี 2540 และ 2541 พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านลดลง เนื่องจากได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจ ดังนั้น จึงคาดว่าอัตราการขยายตัวในระยะสั้นโดยเฉลี่ย จะอยู่ที่ประมาณ 5%

ตารางที่ 1.4 แสดงให้เห็นตัวเลขคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (International Tourists) และนักท่องเที่ยวภูมิภาค (Border-crossing Day Trip Visitors) ขององค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว และรายได้ที่ประเมินว่าจะได้รับจากการท่องเที่ยวในระยะต้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยใช้ข้อมูลตัวเลขนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ ในปี 2540 และนักท่องเที่ยวระยะสั้นจากประเทศเพื่อนบ้าน ในปี 2541 สรุปผลได้ดังนี้

1. หากสมมติให้อัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวอยู่ที่ 10% ต่อปี (ประมาณการต่ำสุด) ภายในปี 2556 จะมีนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศประมาณ 5 แสนคน และนักท่องเที่ยวระยะสั้นประมาณ 1.1 ล้านคน เดินทางมาลาว
2. หากสมมติให้อัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวอยู่ที่ 15% ต่อปี (ประมาณการสูงสุด) ภายในปี 2556 จะมีนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศประมาณ 1 ล้านคน และนักท่องเที่ยวระยะสั้นประมาณ 1.8 ล้านคน เดินทางมาลาว
3. จากการวิเคราะห์ทราบว่า นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศจะใช้จ่ายเงินโดยเฉลี่ย 90 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อวัน และนักท่องเที่ยวระยะสั้น 30 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อวัน หากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาลาวขยายตัว 15% ต่อปี ในปี 2556 ลาวจะมีรายได้จากการท่องเที่ยวถึง 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

อย่างไรก็ดี ตัวเลขที่ได้ประเมินไว้ข้างต้น มิได้เป็นรายได้สุทธิ เนื่องจากยังไม่ได้หักมูลค่าสินค้าและบริการต่างๆ ที่นำเข้าเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Import Content of Tourism) ในความเป็นจริง รายได้ที่ได้จากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งต้องถูกหักเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับเป็นค่าสินค้าและบริการต่างๆ อาทิ บัตรโดยสารเครื่องบินซึ่งเป็นของสายการบินของประเทศต้นทาง อาหารและเครื่องดื่มบางชนิดที่ต้องนำเข้ามาเพื่อบริการนักท่องเที่ยว ฯลฯ ซึ่งส่วนนี้ถือเป็นปัจจัยรั่วไหลของเงินตราต่างประเทศปัจจัยหนึ่ง

ในลาว ยังไม่มีการค้นคว้าวิจัยว่าส่วนรั่วไหลนี้มีมูลค่าเท่าใด แต่คาดว่าน่าจะมีสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงเนื่องจากลาวยังต้องนำเข้าสินค้าจำนวนมากทั้งเพื่อการบริโภคภายในและเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ส่วนรั่วไหลนี้สูงถึง 70% ในเนปาล 60% ในไทย และ 55% ในประเทศกำลังพัฒนาทั่วไป³ ดังนั้น ในอนาคต หากลาวสามารถลดอัตราการรั่วไหลนี้ให้อยู่ที่ระดับของประเทศกำลังพัฒนาทั่วไป คือ 55% รายได้สุทธิที่เป็นเงินตราต่างประเทศที่ได้จากการท่องเที่ยวของลาวจะอยู่ที่ 460 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2556 อย่างไรก็ตาม แม้ส่วนรั่วไหลจะมาก แต่ก็ถือได้ว่าการท่องเที่ยว

³Kreg Lindberg, et al, Ecotourism in the Asia-Pacific Region: Issues and Outlook, (The Ecotourism Society, 1998), quoted in "National Tourism Development Plan for Laos PDR," (1998), pp. 106.

ยังสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ด้านเศรษฐกิจแก่ลาว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นการเพิ่มรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ลดการขาดดุลบัญชีดุลการชำระเงิน และเพิ่มเงินทุนสำรองระหว่างประเทศได้

นอกจากรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศแล้ว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังช่วยเพิ่มการจ้างงาน ทั้งที่เป็นการจ้างงานทางตรง ในโรงแรม ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว และร้านค้าต่างๆ และการจ้างงานทางอ้อม ในสาขาที่ supply สินค้าให้กับธุรกิจท่องเที่ยว อาทิ การเกษตร การประมง ภาคการผลิต และภาคหัตถกรรม โดยทั่วไป อัตราส่วนระหว่างการจ้างงานทางตรงและทางอ้อมมักใกล้เคียงกัน แต่ในประเทศที่มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ อัตราการจ้างงานทางอ้อมจะสูงกว่าการจ้างงานทางตรง

โดยส่วนใหญ่แล้ว การประเมินการจ้างงานมักจะคำนวณจากจำนวนของห้องพักโรงแรม โดยหากประเมินว่า จำนวนห้องพักโรงแรมจะต้องเพิ่มขึ้นเป็น 20,000 ห้อง ภายในปี 2556 เพื่อให้เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น และสมมติให้การจ้างงานแรงงานเฉลี่ย 1.5 คน ต่อห้องพัก 1 ห้อง ดังนั้น จะมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นประมาณ 3 หมื่นคนในภาคการโรงแรมและเกสต์เฮาส์ ซึ่งหากนับรวมการจ้างงานในภาคบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อาทิ ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยวแล้ว ความต้องการจ้างงานน่าจะถึง 35,000 คน ซึ่งหากนับรวมการจ้างงานทางอ้อมแล้ว การจ้างงานทั้งสิ้นน่าจะถึง 7 หมื่นตำแหน่ง

การจ้างงานที่เพิ่มขึ้น จะทำให้คนมีรายได้และบริโภคมากขึ้น ทำให้ aggregate demand ในระบบเศรษฐกิจสูงขึ้น เมื่อตลาดสามารถปรับตัวและเพิ่มอุปทานให้เพียงพอกับอุปสงค์ที่สูงขึ้นได้ รายได้ในระบบเศรษฐกิจ และ GDP ก็สูงขึ้นนั่นเอง นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังสร้างรายได้ให้รัฐบาล อาทิ ภาษีโรงแรม ภาษีศุลกากร ภาษีเงินได้ ฯลฯ ซึ่งหากรัฐบาลมีรายได้สูงขึ้น ก็สามารถใช้จ่ายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้ขยายตัวได้อีกทางหนึ่ง ยิ่งไปกว่านั้น การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิด multiplier effect ในระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้และการจ้างงาน คนท้องถิ่นที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็จะนำรายได้ไปใช้จ่ายต่อ ก่อให้เกิดรายได้ในหมู่ผู้ผลิตสินค้าและบริการในภาคส่วนอื่นๆ ต่อไป ทำให้เงินในระบบเศรษฐกิจ เพิ่มทวีขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากอุตสาหกรรมสาขาต่างๆ ของประเทศนั้นสามารถผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดได้โดยไม่ต้องนำเข้าสินค้าและบริการเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ผลทวีดังกล่าวก็จะยิ่งมากขึ้น แต่ในทางตรงข้าม หากมีการใช้จ่ายเพื่อนำเข้าสินค้าและบริการสูง multiplier effect ในระบบเศรษฐกิจก็จะยิ่งลดลง

การท่องเที่ยวยังเป็นตัวเร่งการเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ โดยการเพิ่มตลาดให้แก่สินค้าและบริการจากภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เห็นได้ชัด คือ ภาคการเกษตร เนื่องจากนักท่องเที่ยวจะทำให้ความต้องการสินค้าอาหารสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังรวมถึงอุตสาหกรรมไม้ ซึ่งต้องผลิตไม้เพื่อรองรับการก่อสร้าง และอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องเรือนเฟอร์นิเจอร์ อุตสาหกรรมสิ่งทอ หัตถกรรม และสินค้าอุปโภคบริโภคอื่นๆ รวมไปถึงอุตสาหกรรมการก่อสร้าง อย่างไรก็ตาม โดยลาวมี Import Content of Tourism ค่อนข้างสูง ดังนั้น ผลของตัวเร่งดังกล่าว จึงอาจน้อยกว่าเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ที่มีระดับการพัฒนาที่สูงกว่า

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อเข้าใจถึงลักษณะรูปแบบนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่มาลาว
2. เพื่อศึกษาแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวของลาว และผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศผู้รับ
3. เพื่อวิเคราะห์แผนพัฒนากการท่องเที่ยวของลาว และหาแนวทาง/มาตรการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของลาว เพื่อให้ได้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ทั้งกับลาว รวมถึงประเทศไทยด้วย

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1. การวิจัยเฉพาะเรื่องฉบับนี้จะศึกษาเฉพาะแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวของลาว และวิเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศในลาวเท่านั้น
2. การวิจัยเฉพาะเรื่องฉบับนี้จะใช้ข้อมูลสถิติของปีล่าสุด และย้อนหลังประมาณ 10 ปี หรือมากที่สุดเท่าที่จะค้นคว้าได้ เพื่อให้เห็นแนวโน้มในอดีตและอนาคต โดยข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ สถิติจำนวนนักท่องเที่ยว ประเภทนักท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยวและประมาณการ ฯลฯ ที่ได้จาก World Tourism Organization และ องค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติลาว

1.4 แหล่งที่มาของข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการสอบถามและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติลาว กรมส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนภายในและต่างประเทศ (DDFI) และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบริษัทนำเที่ยวต่างๆ ในลาว

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากหน่วยงานราชการของลาว และองค์การระหว่างประเทศ ได้แก่ องค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว DDFI ธนาคารโลก United Nations Development Programme (UNDP) และ World Tourism Organization (WTO)

1.5 วิธีการศึกษา

การวิจัยเฉพาะเรื่องฉบับนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงพรรณนา โดยอาศัยข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งได้จากการสอบถามและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการของลาวซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น องค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว และ กรมส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนภายในและต่างประเทศของลาว โดยหัวข้อคำถามในการสัมภาษณ์จะเน้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของลาวโดยเฉพาะ อาทิ

- เส้นทางทางการท่องเที่ยวในลาวที่เป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยวต่างชาติขณะนี้
- แหล่งท่องเที่ยวใดของลาวที่มีศักยภาพในการพัฒนามากที่สุด
- รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวใดที่เห็นว่าเหมาะสมกับ สปป.ลาว
- เป้าหมายการท่องเที่ยวของลาวในระยะต่างๆ ที่ประเมินโดย WTO และ รัฐบาลลาวเอง นั้น มีแนวโน้มที่จะบรรลุได้ตามที่ตั้งไว้หรือไม่
- นโยบายด้านการท่องเที่ยวใดที่เห็นว่าควรจะมีการนำมาใช้เพิ่มเติมเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การท่องเที่ยวของลาว
- รัฐบาลลาวมีนโยบายเพื่อส่งเสริมการลงทุนในภาคบริการและการท่องเที่ยวอย่างไร
- การลงทุนในภาคบริการและการท่องเที่ยวในลาวมีแนวโน้มในอนาคตอย่างไร
- การท่องเที่ยวมีส่วนในการส่งเสริมการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ ในลาว หรือไม่ อย่างไร

นอกจากนี้ จะใช้ข้อมูลทุติยภูมิซึ่งได้จากรายงานและการวิเคราะห์ของหน่วยงานราชการของลาว และองค์การระหว่างประเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจหรือการท่องเที่ยว ทั้งนี้ เพื่อนำมาวิเคราะห์ภาพรวมการท่องเที่ยวในลาว ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวของลาว และแนวทาง/นโยบายด้านการท่องเที่ยวที่จะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจลาวอย่างยั่งยืน โดยในส่วนของกาวิเคราะห์ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อระบบเศรษฐกิจจะประยุกต์ใช้ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาคร่วมด้วย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถเข้าใจสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของลาว ตลอดจนแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวของลาว ซึ่งจะสามารถทำให้เข้าใจรูปแบบการพัฒนากการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและส่งผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของลาว
2. รัฐบาลลาวสามารถนำผลการวิเคราะห์รวมทั้งข้อเสนอแนะ ไปปรับใช้ในการวางแผนนโยบายเพื่อพัฒนาแผนการท่องเที่ยวยของตนเอง ให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจของประเทศ และเพื่อให้ได้ประโยชน์กับตนมากที่สุด

1.7 ผลงานวิจัย และงานเขียนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในลาว ไม่พบว่ามีการทำวิจัยหรือรายงานที่กว้างขวางนัก โดยส่วนใหญ่ที่พบจะเป็นบทความพรรณนาเชิงวิเคราะห์และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของลาว ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. บทความเรื่อง Visit Laos Year 2000 : An Industry of Paradise โดย Han U. Luther ได้แสดงความเห็นว่า ในประเทศกำลังพัฒนา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้หลักที่เป็นเงินตราต่างประเทศ นอกจากนั้น ยังช่วยเปิดโอกาสให้ niche product ของคนในประเทศนั้น เช่น เครื่องหัตถกรรม อาหารไร้สารพิษ ฯลฯ ทำให้เกิดการจ้างงานเฉพาะด้าน ดังนั้น ประเทศเล็กๆ อย่าง ลาว เนปาล หรือ ภูฏาน ซึ่งมีทุนรอนในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวต่ำ และไม่สามารถแข่งขันกับประเทศที่เจริญแล้ว อย่าง สเปน หรือ อิตาลี ในรูปแบบการท่องเที่ยว "ทะเล หาดทราย และการบริการ" ได้ สามารถพัฒนา "niche market tourism" ซึ่งจะนำเสนอ special destination ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าหาได้ยากเนื่องจากประวัติศาสตร์ความเป็นมาด้านวัฒนธรรม เช่น หลวงพระบาง อย่างไรก็ตาม ยังมีสิ่งที่จะต้องพิจารณาในการทำให้การท่องเที่ยวประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน คือ ความปลอดภัยด้านการคมนาคม ความพร้อมด้านการสาธารณสุข และการอนามัย การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมธรรมชาติ การรักษามาตรฐานการบริการให้ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง การฝึกอบรมให้พนักงานท้องถิ่นสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวเป็นภาษาต่างประเทศ และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่ทั่วถึง

2. บทความเรื่อง Backpackers : A niche market - Economics of Tourism - โดย Han U. Luther นำเสนอผลการศึกษาของกระทรวงการท่องเที่ยวออสเตรเลีย ว่า นักท่องเที่ยวแบบ backpackers เป็นนักท่องเที่ยวที่ใช้จ่ายมากที่สุดและสามารถช่วยชดเชยรายได้ที่ขาดหายไปในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำในยุโรปและเอเชียได้ ทั้งนี้ เนื่องจากนักท่องเที่ยวประเภทดังกล่าวจะท่องเที่ยวในประเทศหนึ่งๆ โดยเฉลี่ยเป็นระยะเวลานานกว่านักท่องเที่ยวแบบ package tour นอกจากนี้ นักท่องเที่ยว backpackers ส่วนใหญ่จะท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ที่ห่างไกลต่างๆ ของประเทศ ทำให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลได้รับประโยชน์จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวดังกล่าวด้วย ดังนั้น ประเทศกำลังพัฒนาเช่น ลาว เวียดนาม พม่า ซึ่งยังคงมีศักยภาพในการขยายการท่องเที่ยว ไม่ควรมองข้ามตลาด niche นี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อดีของนักท่องเที่ยวแบบ backpackers ที่เหมาะกับเงื่อนไขของประเทศกำลังพัฒนาเหล่านี้ คือ ส่วนใหญ่จะสามารถทนกับความยากลำบากได้ระดับหนึ่ง และไม่ต้องการโครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่หรูหรา ซึ่งจะนำไปสู่การนำเข้าสินค้าเพื่อบริการนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากและส่งผลกระทบต่อดุลการค้าติดลบได้

3. บทความเรื่อง Eco-Tourism - A Niche Product โดย Sven Mauleon เสนอความเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่า (Eco- and Ethno - Tourism) ซึ่งกำลังอยู่ในกระแสนิยมของนักท่องเที่ยวทั่วโลก รัฐบาลลาวจึงควรใช้กระแสดังกล่าวให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนลาว โดยเฉพาะชนเผ่าต่างๆ โดยการส่งเสริมให้ลาวเป็นประเทศสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในชนเผ่าต่างๆ และประวัติศาสตร์ความเป็นมา ซึ่งจะเป็จุดที่แยกลาวให้โดดเด่นออกจากไทยซึ่งมีจุดแข็งด้านการท่องเที่ยวในเรื่องของ "แสงแดด หาดทรายสวยงาม และความสนุกสนาน" โดยเน้นภาพลักษณ์ลาวเป็นประเทศที่ประชาชนไม่ได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์และธรรมชาติที่ยังบริสุทธิ์ ไม่ถูกทำลาย

4. บทความเรื่อง Green Adventures in the Lao PDR โดย Saritdet Marukatat เสนอรายงานว่ ในปี 2542 องค์การ UNESCO ได้ดำเนินโครงการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยาที่เขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่าแห่งชาติน้ำสา แขวงหลวงน้ำทา ทางตอนเหนือของลาว ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นโครงการแบบอย่างของการคุ้มครองสภาพแวดล้อมโดยชุมชนคนพื้นเมือง โดยใช้ความรู้ดั้งเดิมมาใช้ให้ทันสมัยและเกิดผลทางเศรษฐกิจ โครงการดังกล่าวเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อปี 2544 และประสบความสำเร็จดี โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่คือ นักเดินป่าชาวฝรั่งเศส ค่าธรรมเนียมที่เก็บจากนักท่องเที่ยวจะนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองบริเวณอนุรักษ์ และชาวบ้านมีรายได้เสริมจากการ

ขายของที่ระลึกและสินค้าหัตถกรรม แต่ชาวบ้านจะยังคงทำกิจกรรมด้านการเกษตรและวัฒนธรรมแบบเดิม และดำรงชีวิตแบบดั้งเดิม เนื่องจากเหล่านี้ คือสิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการเห็น

นอกจากบทความดังกล่าวข้างต้นแล้ว มีหนังสืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว แต่นำไปผูกโยงกับประเด็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจในภาพใหญ่ หรือการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก หรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือระบุเป็นรายประเทศซึ่งแม้ไม่มีประเทศลาวแต่สามารถนำมาอ้างอิงหรือประยุกต์ใช้กับลาว เช่น *Promotion of Investment in Countries in the Early Stages of Tourism Development : Mongolia, Myanmar, Nepal, Vietnam* โดย ESCAP/UNDP ซึ่งรายงานสภาพทั่วไปของทั้งสี่ประเทศในทุกด้าน โดยเฉพาะศักยภาพด้านการท่องเที่ยว พร้อมข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับลาวได้ เพราะลาวมีความคล้ายกับมองโกเลียและเนปาลในแง่ที่ต่างก็เป็นประเทศที่ไม่มีทางออกทะเล และมีสภาพภูมิประเทศเป็นที่สูง และมีความคล้ายกับเวียดนามในด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมาด้านการเมือง และระบบการบริหารปกครองในปัจจุบัน *Tourism in South-East Asia* โดย Michael Hitchcock Victor T. King และ Michael J.G. Parnwell ที่กล่าวถึงพัฒนาการด้านการท่องเที่ยวของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยกว้างๆ การท่องเที่ยวและการพัฒนาประเทศซึ่งนอกจากจะกล่าวถึงประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้จากการท่องเที่ยวต่างๆ แล้ว ยังได้กล่าวถึงต้นทุนทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ที่จะต้องใช้เพื่อการท่องเที่ยวด้วย รวมทั้งได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน *The Great Escape? An Examination of North- South Tourism* โดย E. Philip English กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศพัฒนาแล้ว และกำลังพัฒนา ในด้านการท่องเที่ยว ซึ่งทวีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ นับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 1960 เป็นต้นมา และเสนอให้มีการวิเคราะห์วิจัยอย่างละเอียดถึงถึงผลของการท่องเที่ยวในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ที่จะมีต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประเทศทั้งสอง รวมทั้งได้ชี้ให้เห็นว่า ในประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศ การท่องเที่ยวกลายเป็นกลจักรสำคัญทางเศรษฐกิจที่มีกำลังขับเคลื่อนมากกว่าการค้าสินค้าทั่วไป

บทที่ 2

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของลาว

ในบทนี้จะกล่าวถึงลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวในแขนงต่างๆ ของลาว สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ และลักษณะเด่นที่สำคัญ รวมถึงเส้นทางการคมนาคมต่างๆ เพื่อไปยังสถานที่เหล่านั้น ซึ่งข้อมูลในบทนี้จะช่วยปูพื้นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศและลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว ของลาว ตลอดจนเส้นทางการคมนาคมซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยในตอนท้ายของบทจะมีการวิเคราะห์สรุปภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวในลาวและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวและเส้นทางการคมนาคมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

2.1 สถานที่ท่องเที่ยวของลาว

ลาวเป็นประเทศที่ประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานประเทศหนึ่ง มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีงดงาม และอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ป่าไม้ ภูเขา น้ำตก แม่น้ำ ฯลฯ สถานที่ท่องเที่ยวของลาวโดยส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ธรรมชาติและเชิงนิเวศน์ เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวแนวใหม่ที่ต้องการแสวงหาธรรมชาติที่บริสุทธิ์และค้นหาจุดหมายปลายทางใหม่ๆ (New Destination)

แหล่งท่องเที่ยวของลาวที่น่าสนใจมีหลายแห่ง โดยแบ่งตามแขนงต่างๆ ได้ดังนี้

2.1.1 แขวงพงสาลี เป็นแขวงที่อยู่เหนือสุดของประเทศ มีพรมแดนติดกับจีนและเวียดนาม มีชนเผ่าต่างๆ อาศัยอยู่ถึง 13 เผ่า ภูมิอากาศค่อนข้างแปรปรวน ว่ากันว่าในหนึ่งวัน มีถึง 4 ฤดู โดยมีอากาศเย็นในตอนเช้าและค่ำ ช่วงกลางวันร้อนชื้น ช่วงบ่ายมีฝน ปัจจัยดังกล่าวทำให้แขวงพงสาลีมีป่าไม้ที่เขียวชะอุ่มตลอดทั้งปี

แขวงพงสาลี มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจดังนี้

1) วัดคูได้ เป็นวัดเก่าแก่ที่มีอายุกว่า 500 ปี สร้างขึ้นในสมัยของพระยาจักรวรรดิราชาภายในโบสถ์ มีหอแทนแก้วซึ่งสร้างด้วยดินและตบแต่งด้วยศิลปะแบบดั้งเดิม มีภาพจิตรกรรมที่สวยงามปรากฏบนเสาไม้ของโบสถ์ซึ่งตั้งอยู่บนแท่นหิน

ภาพที่ 2.1

แผนที่ประเทศลาว แขวงต่าง ๆ และประเทศเพื่อนบ้าน

2) วัดหลวงอุเหนือ เป็นวัดเก่าแก่ที่สร้างขึ้นในเวลาเดียวกับวัดอุใต้ โครงสร้างวัดมีลักษณะสวยงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลังคาซึ่งซ้อนกัน 2 ชั้น เป็นลักษณะเด่นของสถาปัตยกรรมชาวลื้อ

3) สถูปธาตุพูไซ ตั้งอยู่บนยอดเขา ในบริเวณวัดหลวงอุเหนือ มีบันไดทอดขึ้น 400 ชั้น เป็นศิลปะและสถาปัตยกรรมของชาวลื้อ

2.1.2 แขวงหลวงน้ำทา ตั้งอยู่ทางตอนเหนือ มีเขตแดนติดกับจีนและพม่า มีสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสมในการพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และธรรมชาติ เนื่องจากมีเขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่าน้ำทาซึ่งเป็นพื้นที่ป่าและมีสัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่ ประชากรส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าต่างๆ อาทิ เผ่าขมุ เผ่าอาข่า (อีก้อ) ม้ง ไทลื้อ ไทเหนือ และไทดำ

แขวงหลวงน้ำทามีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจดังนี้

1) เมืองสิง เคยเป็นศูนย์กลางของอารยธรรมสิบสองปันนาซึ่งปัจจุบันคือกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในมณฑลยูนนานของจีน เคยเป็นฐานที่ตั้งกองกำลังทหารที่เป็นด่านหน้าทางตอนเหนือสุดในช่วงที่ลาวตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของฝรั่งเศส จึงมีค่ายทหารและอาคารแบบฝรั่งเศสให้เยี่ยมชม

2) นักท่องเที่ยวสามารถไปเยี่ยมชมด้านชายแดนลาว-จีนที่บ่อเต็น หรือนั่งเรือเร็ว (speed boat) ตามแม่น้ำโขงไปยังแขวงหลวงพระบาง

2.1.3 แขวงอุดมไซ อยู่ทางตอนเหนือของลาว ประกอบด้วยประชากรที่เป็นชนเผ่าถึง 23 ชนเผ่า ส่วนใหญ่เป็นเผ่าม้ง อีก้อ และขมุ มีสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และเชิงผจญภัย ที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ น้ำตกตาดหลักสิบเอ็ด ที่เมืองไซ วัดและน้ำพุร้อนที่เมืองลา วัดบ้านปากคำ ซึ่งมีพระพุทธรูปอายุ 400 ปี เชื่อว่าพระแซกคำ ซึ่งเก่าแก่และศักดิ์สิทธิ์เป็นที่นับถือของชาวบ้านโดยทั่วไป

2.1.4 แขวงบ่อแก้ว อยู่ในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ และเขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ (ไทย-ลาว-พม่า-จีน) อุดมไปด้วยทองและแซฟไฟร์ ที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ บ้านน้ำกก (หมู่บ้านไทลื้อ) บ้านห้วยศาลา (หมู่บ้านม้ง)

2.1.5 แขวงหลวงพระบาง อยู่ทางตอนเหนือ ห่างจากนครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นเมืองหลวง ประมาณ 360 กิโลเมตร ล้อมรอบด้วยหุบเขา มีแม่น้ำโขงและสาขาไหลผ่าน เคยเป็นเมืองหลวงของลาวในสมัยอาณาจักรล้านช้าง ช่วงศตวรรษที่ 13-16

หลวงพระบางมีชื่อเสียงในฐานะที่เป็นเมืองวัฒนธรรมและศาสนา โดยเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2539 องค์การยูเนสโกได้ประกาศให้หลวงพระบางเป็นเมืองมรดกโลก ลักษณะที่โดดเด่นและมีเสน่ห์ ทำให้หลวงพระบางเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวต่างชาติ วัดที่หลวงพระบางจัดเป็นวัดที่มีสถาปัตยกรรมที่สวยงามแห่งหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

แขวงหลวงพระบาง มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจดังนี้

- 1) พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เดิมเคยเป็นพระราชวัง สร้างขึ้นในช่วงปี 2447-2452 ในรัชสมัยเจ้าสีสว่างวงศ์ มีการวางแสดงวัตถุโบราณซึ่งเดิมเป็นของพระราชวงศ์ รูปภาพประวัติศาสตร์ เครื่องดนตรี และของขวัญจากต่างประเทศ
- 2) วัดเชียงทอง สร้างขึ้นในสมัยศตวรรษที่ 16 โดย พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช แล้วเสร็จในปี 2103 เป็นวัดที่มีความน่าสนใจในด้านศิลปะและสถาปัตยกรรมแบบพุทธ ลักษณะเด่นของวัดคือมีหลังคาที่ซ้อนกันถึง 3 ชั้น จึงจัดเป็นวัดที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งในเอเชีย
- 3) วัดใหม่ สร้างขึ้นในปี 2339 มีลักษณะแบบหลวงพระบางดั้งเดิม และเป็นลักษณะแบบลาวอย่างแท้จริง ที่เสาหลักและหน้ามุขเป็นไม้แกะสลักและภาพจิตรกรรมฝาผนังลงรักปิดทองสวยงาม ในช่วงปีใหม่สงกรานต์ จะมีการแห่พระบางจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมายังวัดใหม่เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสสรงน้ำพระ
- 4) วัดวิซุน สร้างขึ้นในสมัยของพระเจ้าวิซุนนาราช ในปี 2046 จึงมีชื่อตามพระนามวัดนี้มีเจดีย์ใหญ่ที่มีลักษณะคล้ายเตาโม จึงรู้จักกันดีในชื่อ "ธาตุมหากโม"
- 5) วัดธาตุมสิ ตั้งอยู่บนยอดเขาพูสีซึ่งอยู่ใจกลางเมือง สร้างขึ้นในปี 2347 ในสมัยของเจ้าอนุวงศ์ วัดธาตุมสิเป็นวัดที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชาวหลวงพระบาง นอกจากนี้ทิวทัศน์จากยอดพูสีก็มีความสวยงาม โดยจะเห็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจากมุมสูง รวมถึงเมืองหลวงพระบาง วัดวาอาราม และแม่น้ำโขงและแม่น้ำคาน
- 6) ถ้ำตึง ตั้งอยู่บนแม่น้ำโขง ไม่ไกลจากตัวเมืองหลวงพระบาง เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และเคารพนับถือของชาวหลวงพระบางมานานหลายศตวรรษ ภายในมีพระพุทธรูปเป็นจำนวนมาก และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากชาวบ้านมักจะนำพระพุทธรูปไปประดิษฐานในถ้ำเมื่อเดินทางไปสักการะ

7) น้ำตกตาดกวางสี ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองไปทางใต้ประมาณ 28 กิโลเมตร เป็นน้ำตกที่สวยงาม แวดล้อมด้วยธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และทิวทัศน์ที่สวยงาม นอกจากนี้ ยังมีหมู่บ้านชนเผ่าต่างๆ ที่สามารถแวะเยี่ยมชมได้ระหว่างทางไปน้ำตก

8) น้ำตกตาดชะ น้ำตกแห่งนี้สามารถเข้าถึงได้ทางเรือและในฤดูฝนเท่านั้น เป็นน้ำตกสามชั้น การเดินทางไปโดยการล่องเรือไปในแม่น้ำคานใช้เวลาเพียง 10 นาที

2.1.6 แขวงเชียงขวาง ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของลาว มีภูมิประเทศเป็นภูเขา จึงมีถ้ำและน้ำตกมากมาย นอกจากนี้ มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฟู่ไห่หิน และมีชนเผ่าต่างๆ อาศัยอยู่มากมายหลายเผ่า ซึ่งต่างก็มีการแต่งกายที่มีสีสันงดงามและความเป็นอยู่เรียบง่าย แขวงเชียงขวางเป็นแขวงหนึ่งของลาวที่ถูกระเบิดทำลายอย่างหนักในช่วงปี 2507-2516

แขวงเชียงขวาง มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจดังนี้

1) ฟู่ไห่หิน ตั้งอยู่ห่างจากเมืองโพนสะหวัน (เมืองหลวงของแขวง) ประมาณ 12 กิโลเมตร เป็นที่ราบสูงที่มีไผ่หินขนาดใหญ่ต่างๆ กัน กว่า 300 ไผ่ ตั้งอยู่กระจัดกระจาย แต่ละไผ่จะมีความสูงระหว่าง 1-3 เมตร และไผ่หินที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางกว้างที่สุดถึง 2.7 เมตร และไผ่หินที่หนักที่สุด มีน้ำหนักถึง 6 ตัน ไผ่หินทั้งหมดแกะจากหิน และมีอายุประมาณ 3 พันปีมาแล้ว เป็นสิ่งซึ่งแสดงให้เห็นความยิ่งใหญ่ของความเจริญในยุคทองแดง แต่จุดประสงค์ในการสร้างไผ่หินเหล่านี้ยังไม่แน่ชัดนัก

2) น้ำพุร้อน อยู่ที่เมืองคำ ห่างจากตัวเมืองโพนสะหวันไปทางเหนือประมาณ 52 กิโลเมตร เป็นน้ำพุร้อนธรรมชาติที่อยู่ท่ามกลางป่าที่อุดมสมบูรณ์ มีอุณหภูมิสูงสุดประมาณ 60 องศาเซลเซียส.

3) หมู่บ้านม้ง อยู่ระหว่างทางไปเมืองคูน ชาวม้งที่นี่ยังคงมีวิถีชีวิตดั้งเดิม ทอผ้าจักสาน แกะสลักไม้ และเลี้ยงสัตว์ และสามารถหาซื้อสินค้าหัตถกรรมราคาถูกและของที่ระลึกได้

2.1.7 แขวงเวียงจันทน์

แขวงเวียงจันทน์ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจดังนี้

1) สวนสัตว์หุละคม ตั้งอยู่ที่บ้านเกิน เมืองหุละคม ห่างจากตัวเมืองเวียงจันทน์ประมาณ 60 กิโลเมตร มีสัตว์สวยงามและหายากของลาวให้ชม

- 2) เชื้อนน้ำจืด เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ เหมาะสำหรับการล่องเรือและพักผ่อนหย่อนใจ อยู่ห่างจากตัวเมืองเวียงจันทน์ประมาณ 80 กิโลเมตร มีกัตาคารลอยน้ำและอาหารจานปลาที่สดและอร่อย
- 3) หนองนก ตั้งอยู่ที่บ้านสิวิไล เป็นที่พำนักของนกต่างๆ อาทิ นกเป็ดน้ำ นกกระสา
- 4) วังเวียง อยู่ห่างจากนครหลวงเวียงจันทน์ ไปทางถนนสาย 13 เหนือ 152 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านเล็กๆ ท่ามกลางเขาหินปูนและถ้ำต่างๆ เป็นจุดแวะพักระหว่างเดินทางจากเวียงจันทน์ไปยังหลวงพระบาง มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่ง อาทิ ผาตั้ง ถ้ำช้าง การเดินทางเลาะแม่น้ำซอง และการสำรวจถ้ำต่างๆ
- 5) ถ้ำวังช้าง เป็นเมืองโบราณซึ่งมีอายุกว่า 300 ปี ก่อนการก่อตั้งอาณาจักรล้านช้าง ตั้งอยู่ห่างจากเมืองเวียงจันทน์ไปทางถนนสาย 13 เหนือ 48 กิโลเมตร ถ้ำวังช้างประกอบด้วยประติมากรรมหินทรายสีชมพูขนาดใหญ่ 5 ชิ้น และพระพุทธรูปองค์ใหญ่ 2 องค์
- 6) เขตป่าสงวนภูเขาควาย เป็นภูเขานินทรายทางตะวันออกเฉียงเหนือของเวียงจันทน์ เป็นพื้นที่ป่าสงวนที่สวยงามและอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพ
- 7) อ่างเก็บน้ำน้ำลึก อยู่ใจกลางภูเขาควาย ล้อมรอบด้วยป่าที่อุดมสมบูรณ์ สามารถเข้าถึงได้ทางรถยนต์ แต่การเดินทางทางเรือจะช่วยให้สำรวจธรรมชาติในเขื่อนได้ดีกว่า
- 8) น้ำตกตาดไซและผาไซ น้ำตกตาดไซเป็นน้ำตกที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่ง โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน มีชั้นลดหลั่นกันกว่า 7 ชั้น
- 9) ตาดลึก อยู่ในบริเวณภูเขาควาย เป็นจุดท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมและเข้าถึงได้สะดวก มีศูนย์นักท่องเที่ยวแสดงสัตว์พันธุ์ต่างๆ ที่พบในบริเวณดังกล่าว
- 10) ตาดเซี๊ยะ เป็นหน้าผาสูง 50 เมตร ซึ่งเป็นจุดชมทัศนียภาพที่สวยงามของภูเขาควาย ในช่วงเดือนตุลาคม จะมีดอกกล้วยไม้และดอกไม้บานานาพันธุ์ขึ้นเต็มแผ่นดินและริมธาร
- 11) บ้านนา เป็นหมู่บ้านใกล้บริเวณเขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่า มีป่าไผ่ซึ่งยังมีสัตว์ป่า เช่น ช้างป่าอาศัยอยู่ และเหมาะสำหรับการเดินป่า
- 12) ภูเขาควาย สามารถเข้าถึงได้โดยทางรถยนต์ ประมาณ 2 ชั่วโมงจากเวียงจันทน์ ภูเขาควายมีขนาดพื้นที่ 2 พันตารางกิโลเมตร มีป่า แม่น้ำ และภูเขา ที่เหมาะสำหรับการสำรวจและเดินป่า

2.1.8 แขวงไชยะบูลี อยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของลาว

แขวงไชยะบูลี มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจดังนี้

- 1) เมืองไชยะบูลี มีถ้ำหิน วนาทอนน้อย หมู่บ้านเข่า น้ำตก Tad Chao
- 2) เมืองเพียง มีน้ำตกตาดน้ำยาว ถ้ำพระไว ถ้ำพระงอย พระแก้ว และพระเหือ
- 3) เมืองแก่นท้าว มีน้ำตกตาดน้ำพอง วัดสีฝุ่น ถ้ำแสงเยือน
- 4) เมืองบ่อเต็น มีน้ำตก Tad Ham Tad Malou Tad Fanh หมู่บ้านลื้อ
- 5) เมืองหงสา มีน้ำตก Tad Itan หมู่บ้าน Ban Tha Xuang Village
- 6) เมืองเงิน มีวัดเชียงเงิน เจดีย์ That Mat หมู่บ้านทอผ้าโคน

2.1.9 แขวงหัวพัน อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ มีสภาพทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์

ซึ่งครั้งหนึ่งรัฐบาลลาวเคยใช้เป็นศูนย์ปฏิบัติการทางทหารในช่วงสงคราม มีภูเขาหินปูนและถ้ำมากกว่าร้อยแห่ง ถ้ำที่มีชื่อเสียง มีดังนี้

- 1) ถ้ำท่านสุพานวง เป็นที่อยู่หลบภัยของเจ้าสุพานวง หัวหน้าขบวนการปฏิวัติประชาชน ในช่วงปี 2507 ซึ่งต่อมาภายหลัง ได้ขึ้นเป็นประธานประเทศคนแรก
- 2) ถ้ำท่านไกสอน เป็นฐานที่มั่นและที่หลบภัยของท่านไกสอน พมวิหาน ในช่วงปี 2507 ท่านไกสอนเป็นหัวหน้าขบวนการปฏิวัติประชาชน และต่อมาภายหลัง ได้เป็นประธานประเทศต่อจากท่านสุพานวง
- 3) ถ้ำท่านคำไต เคยเป็นที่หลบภัยของท่านคำไต สีพันดอน ประธานประเทศคนปัจจุบัน ภายในถ้ำแบ่งออกเป็นห้องต่างๆ อาทิ ห้องประชุม ห้องรับรอง และห้องวิจัย
- 4) หมู่บ้าน Saleu และ Nasala ทั้งสองหมู่บ้านมีชื่อเสียงในด้านผ้าทอมือและเครื่องหัตถกรรมที่มีคุณภาพ ตั้งอยู่ที่เมืองเชียงคอก ห่างจากเมืองซำเหนือ (เมืองหลวงของแขวง) ไปตามถนนหมายเลข 6 ประมาณ 125 กิโลเมตร

2.1.10 นครหลวงเวียงจันทน์ ถูกสถาปนาเป็นเมืองหลวงของ สปป.ลาว โดยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช ตั้งแต่ช่วงศตวรรษที่ 16 และปัจจุบันเป็นเมืองหลวงของลาว ตั้งอยู่บนชายฝั่งแม่น้ำโขง มีชายแดนติดกับประเทศไทย ในส่วนตัวเมืองเก่าตามแนวแม่น้ำโขง มีวัด พิพิธภัณฑสถานลาวเวียงจันทน์ที่น่าสนใจ ส่วนตัวเมืองใหม่ มีหอศิลป์ โรงละคร ไนท์คลับ รวมไปถึงอินเตอร์เน็ตคาเฟ่

นครหลวงเวียงจันทน์ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจดังนี้

- 1) วัดธาตุนหลวง แรกเริ่มสร้างในปี 2109 โดยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช และสร้างใหม่ในปี 2496 เจดีย์สีทองมีความสูง 45 เมตร และเชื่อว่าบรรจุพระอัฐิของพระพุทธเจ้า ปัจจุบัน เป็นหนึ่งในสัญลักษณ์ที่สำคัญของประเทศลาว
- 2) พิพิธภัณฑสถานหพระแก้ว อดีตเคยเป็นวัด สร้างขึ้นในปี 2108 โดยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช สำหรับประดิษฐานพระแก้วมรกต และเป็นสถานที่สักการะส่วนพระองค์ ดังนั้น จึงต่างจากวัดทั่วไป คือไม่มีพระสงฆ์จำพรรษา ในช่วงปี 2513 ถูกเปลี่ยนจากวัดเป็นพิพิธภัณฑสถาน เพื่อเก็บรักษาพระพุทธรูป ประติมากรรม และโบราณวัตถุที่งดงามและเก่าแก่ของลาว
- 3) วัดสี่สະເກດ ตั้งอยู่ใจกลางเมืองเก่า สร้างขึ้นในสมัยเจ้าอนุวงศ์ ในปี 2361 เป็นวัดที่เก่าแก่ที่สุดของเวียงจันทน์ที่รอดพ้นจากการถูกทำลายในช่วงที่อาณาจักรสยามเข้าตีเวียงจันทน์ในปี 2371 อาคารเป็นรูปทรงแบบดั้งเดิม และในโถงใหญ่ บรรจุพระจำนวน 6,840 องค์ไว้ที่ช่องกำแพงชั้นร้อยช่อง มีหอไตรบรรจุพระไตรปิฎก ซึ่งพิมพ์ขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 18
- 4) อนุสาวรีย์ประตูชัย เป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของเมือง สร้างขึ้นในปี 2501 โดยได้แรงบันดาลใจจาก Arc de Triomphe ของฝรั่งเศส และผสมผสานกับศิลปะพื้นเมืองของลาว
- 5) อนุสาวรีย์นักรบนิรนาม ตั้งอยู่ใกล้พระธาตุนหลวง สร้างขึ้นเพื่อเป็นเกียรติให้แก่ผู้ที่เสียชีวิตจากการสู้รบในการปฏิวัติ ระหว่างปี 2488-2518
- 6) วัดสีเมือง เป็นที่ตั้งของหลักเมือง สร้างขึ้นในปี 2499 โดยมีตำนานว่า นางสี ซึ่งกำลังตั้งครรภ์ ได้กระโดดลงไปในหลุมที่จะฝังเสาหลักเมืองเพื่อเป็นวิญญาณคุ้มครองเมือง
- 7) วัดองค์ือ เป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปสมัยศตวรรษที่ 16 หน้า 10 ต้น วัดนี้สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช
- 8) วัดอินแปง เป็นวัดที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรม เป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปและเสาคินที่แสดงให้เห็นถึงศิลปะเขมรและมอญ เล่ากันว่า ในช่วงการก่อสร้างวัด พระอินทร์ได้แปลงกายเป็นชายแก่มาช่วยก่อสร้างวัด และแปลงเป็นพระสงฆ์มาช่วยหล่อพระพุทธรูป วัดจึงมีชื่อว่า อินแปง
- 9) ตลาดเช้า เป็นตลาดจำหน่ายของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ผ้าทอมือ วัตถุโบราณ เครื่องหัตถกรรม เครื่องประดับ

10) สวนวัฒนธรรมบรรดาเผ่า ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมือง 20 กิโลเมตร ใกล้สะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว ภายในมีบ้านจำลองของชนเผ่าต่างๆ ของลาว และมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจริมแม่น้ำโขง ซึ่งสามารถชมทิวทัศน์ของสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ได้

11) สะพานมิตรภาพไทย-ลาว เปิดอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนเมษายน 2537 เป็น สะพานข้ามแม่น้ำโขง เชื่อมเวียงจันทน์และ จ.หนองคาย ของไทย

12) วัดเชียงคาน สร้างขึ้นในปี 2501 เป็นสวนแสดงประติมากรรมทางศาสนาพุทธและ ฮินดู ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองเวียงจันทน์ไปทางใต้ ประมาณ 28 กิโลเมตร

13) น้ำตกหินคันทนา เป็นน้ำตกขนาดเล็กที่สวยงาม อยู่ห่างจากตัวเมืองเวียงจันทน์ไป ทางเหนือประมาณ 25 กิโลเมตร

2.1.11 แขวงบอลิคำไซ อยู่ทางตอนกลางของประเทศ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจดังนี้

- 1) บ้านนาหิน มียอดภูเขาหินนับพันยอด เป็นป่าหินที่มีลักษณะคล้ายทางใต้ของจีน
- 2) วัดพระบาทโพนสัน เป็นสถานที่สักการะที่อยู่ระหว่างนครหลวงเวียงจันทน์และ ปากซัน มีพระพุทธรูปขนาดใหญ่ และภาพจิตรกรรมฝาผนังที่งดงาม และมีทิวทัศน์สวยงามของ แม่น้ำโขง

3) หลักขาว เป็นเมืองใหม่ มีป่าหินบนภูเขา Karats และเขตสัตว์ป่าสงวนน้ำเทิน และ เป็นจุดผ่านไปยังชายแดนเวียดนาม

2.1.12 แขวงคำม่วน ตั้งอยู่ใจกลางประเทศลาว มีชายแดนติดกับ จ. นครพนมทางทิศ ตะวันตก และเวียดนามทางทิศตะวันตก มีทรัพยากรสำคัญคือป่าไม้และภูเขา อาทิ เขตป่าสงวนนา โก-น้ำเทิน ซึ่งมีพื้นที่ถึง 352,200 เฮกตาร์

แขวงคำม่วน มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจดังนี้

1) เมืองท่าแขก เป็นเมืองหลวงของแขวง ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง ตรงข้าม จ.นครพนม ของไทย ในอดีต เมืองท่าแขก มีความสำคัญเนื่องจากเป็นเมืองด่านหน้าในช่วงสงครามปลดปล่อย ประเทศ นอกจากนี้ ยังมีอาคารเก่าสมัยอาณานิคมให้เห็นด้วย

2) เจดีย์สี่โคตตะบอง สร้างขึ้นในสมัยเดียวกับพระธาตุพนม จ.นครพนม และพระธาตุ อิงฮ้างที่แขวงสะหวันนะเขต โดยมีจุดประสงค์เพื่อเก็บพระบรมสารีริกธาตุ เป็นเจดีย์ทรงเหลี่ยม ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำโขง บนถนนสาย 13B 6 กิโลเมตรจากตัวเมืองท่าแขก

3) The Great Wall บนถนน 13 ได้ กิโลเมตรที่ 8 เป็นที่ตั้งของกำแพงหินขนาดใหญ่ มีความยาวประมาณ 15 กิโลเมตร สร้างขึ้นในสมัยอาณาจักรสีโคตตะบอง ช่วงศตวรรษที่ 9

4) ถ้ำกอลอง ตั้งอยู่ในบริเวณเขตป่าสงวนในภูเขาหินปูน ถ้ำกอลองมีความยาวประมาณ 7,400 เมตร กว้าง 10-90 เมตร และสูง 20-100 เมตร มีแม่น้ำหินปูนไหลผ่านถ้ำตลอดทั้งปี บริเวณที่น่าสนใจที่สุดในถ้ำได้แก่ วังทัด และหาดทรายหลวง ซึ่งมีหินประดับบนเพดานสวยงาม

2.1.13 แขวงจำปาสัก เป็นแขวงที่อยู่ใต้สุดของลาว มีชายแดนติดกับไทยและกัมพูชา เป็นแขวงที่มีมรดกทางวัฒนธรรมหลากหลาย และมีชื่อเสียงในหลายด้าน อาทิ ปลาโลมาน้ำจืด กาแฟลาว

แขวงจำปาสัก มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจดังนี้

1) เมืองปากเซ เป็นที่บรรจบกันของแม่น้ำสองสายคือ เซโดนและแม่น้ำโขง เป็นจุดเชื่อมโยงทั้งด้านการค้าและการท่องเที่ยว ระหว่างไทย กัมพูชา และเวียดนาม ในตัวเมือง ยังสามารถพบเห็นสถาปัตยกรรมแบบฝรั่งเศส และมีพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ แสดงประวัติความเป็นมาของลาว รวมทั้งวัฒนธรรมและศิลปะ

2) เมืองจำปาสัก เป็นเมืองที่ตั้งอยู่ฝั่งขวาของแม่น้ำโขง มีชายแดนติดกับประเทศไทย ในอดีตเคยเป็นหนึ่งในเมืองปกครองของอาณาจักรล้านช้าง เมื่อปี 1892 ภายใต้การปกครองของเจ้าฟ้างุ้ม ปัจจุบัน มีวัดที่มีชื่อเสียงคือ วัดอำมาตย์ ซึ่งมีอายุเก่าแก่ถึงสมัยยุคหิน

3) วัดพูจำปาสัก เป็นวัดเขมรโบราณ ตั้งอยู่บนภูเขา ได้รับการประกาศให้เป็นแหล่งมรดกโลกโดยองค์การยูเนสโก เมื่อปี 2544 เป็นแห่งที่สองต่อจากหลวงพระบาง เป็นวัดที่มีลักษณะการก่อสร้างแบบเขมร ช่วงศตวรรษที่ 9-13 ในบริเวณวัด ยังพบซากปรักหักพังซึ่งมีอายุเก่าแก่กว่าสมัยอังกอวัด

4) สี่พันดอน (สี่พันเกาะ) ตั้งอยู่ในแม่น้ำโขงบริเวณเหนือชายแดนกัมพูชา เกาะที่ใหญ่ที่สุดได้แก่ ดอนโขง ซึ่งมีหมู่บ้านเล็กๆ วัด และถ้ำมากมาย นอกจากนี้ ยังมีซากสะพานที่สร้างสมัยฝรั่งเศสปกครองเพื่อสร้างทางรถไฟ

5) ปลาซ่า หรือ ปลาโลมาน้ำจืด ในแม่น้ำโขงบริเวณชายแดนลาวและกัมพูชา มีปลาโลมาน้ำจืดหายากอาศัยอยู่ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเช่าเรือออกไปชมได้

6) น้ำตกหลี่ผี อยู่บนดอนคอน เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าตื่นตาตื่นใจแห่งหนึ่ง

7) น้ำตกคอนพะเพ็ง เป็นน้ำตกที่กว้างที่สุดในเอเชีย (ประมาณ 20 กิโลเมตร) ตั้งอยู่ทาง ตะวันออกของดอนคอน เป็นบริเวณที่แม่น้ำโขงลดหลั่นลงก่อนจะไหลต่อไปยังกัมพูชาและเวียดนาม

8) น้ำตกตาดฟาน เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามแห่งหนึ่ง เป็นน้ำตกที่ ไหลลงหุบเขาเป็นสองสาย หากมีลมพัดแรง ละอองน้ำตกสะท้อนกับแสงอาทิตย์ทำให้เกิดเป็นรุ้งที่ สวยงาม

2.1.14 แขวงสะหวันนะเขต มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจดังนี้

1) วัดพระธาตุอิงฮัง สร้างในสมัยราชวงศ์ลี้โคตตะบอง รัชสมัยพระเจ้าสุมิตธรรม ประมาณ 2 พันปีมาแล้ว และสร้างใหม่อีกครั้งในปี 2091 ในสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช

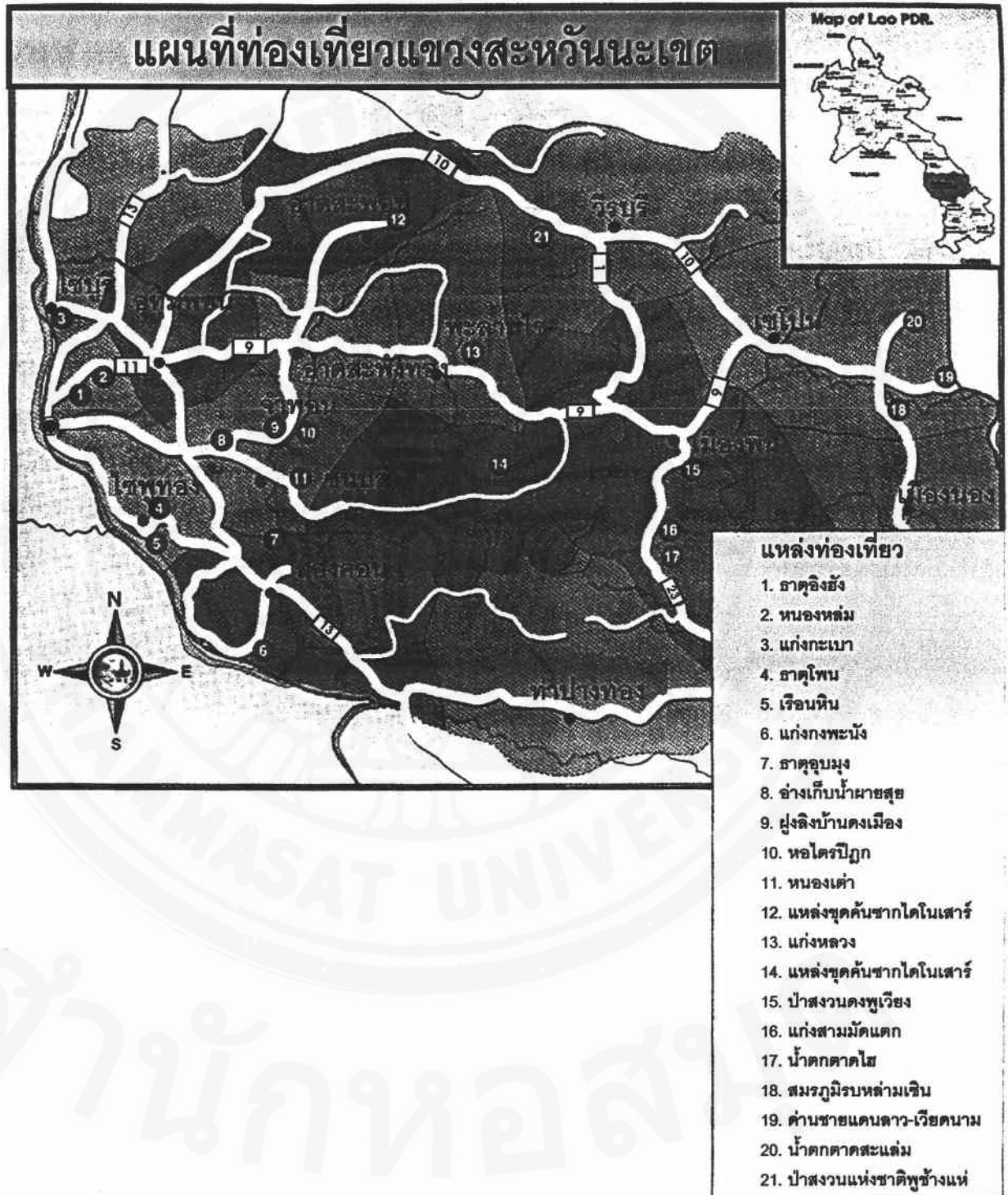
2) วัดไชยะพุม ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง สร้างขึ้นในปี 2085 เป็นวัดที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ของชาวสะหวันนะเขต และมีศิลปะและสถาปัตยกรรมสืบทอดแบบสะหวันนะเขตดั้งเดิม

3) หอไตรปฏิภก เป็นที่เก็บรวบรวมพระไตรปิฎกโบราณอายุ 200 ปี ที่เขียนเป็นภาษา ขอม-บาลี และลาว

4) เส้นทางหมายเลข 9 และ East-West Economic Corridor เป็นส่วนหนึ่งของเส้นทาง สายไฮจิมีนท์ ซึ่งสามารถพบเห็นซากหลงเหลือของรถถังและเครื่องบิน ที่เมืองพิน เส้นทางนี้จะเชื่อมต่อ ไปยังชายแดนลาว-เวียดนาม ซึ่งจะไปออกสู่ทะเลที่ท่าเรือดานัง

เส้นทางหมายเลข 9 เป็นเส้นทางที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคสายหนึ่ง เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor-EWEC) ซึ่งเริ่มจากพม่า ผ่านไทย ลาว ไปจรดเวียดนาม ซึ่งในทางหนึ่ง สามารถใช้เป็น เส้นทางขนส่งสินค้าได้เนื่องจากไปถึงท่าเรือที่เมืองดานัง ของเวียดนาม ในขณะเดียวกัน ก็สามารถ ใช้เป็นเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวได้เช่นกัน เนื่องจากเส้นทางดังกล่าวจะผ่านสถานที่ท่องเที่ยวที่ สำคัญของแต่ละประเทศ ในส่วนของลาว ซึ่งผ่านแขวงสะหวันนะเขต นอกจากสถานที่ท่องเที่ยวที่ กล่าวมาข้างต้น เช่น วัดพระธาตุอิงฮัง และวัดไชยะพุม แล้ว ยังมีสถานที่อื่นที่น่าสนใจ อาทิ หนอง ลม (เขตป่าสงวนหนองลม-ดงนาตาด) วัดรัตนรังสี พิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์ แหล่งขุดค้นกระดูก ไดโนเสาร์ ป่าสงวนแห่งชาติดงพญาเย็น ป่าสงวนแห่งชาติพูซังแฮ เรือนหิน (ปราสาทหิน) พระธาตุ อุบมุง ฯลฯ ดังจะเห็นได้จากภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3
แผนที่ท่องเที่ยวของแขวงสะหวันนะเขต

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR

2.1.15 แขวงอัตตะปือ อยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้สุดของลาว เป็นแขวงที่มีชนเผ่าต่างๆ มากมายถึง 15 เผ่า มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจดังนี้

1) แหล่งอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ ปาดงอำพัน และป่าเขเปียน มีพืชพันธุ์ ไม้และสัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่

2) น้ำตกต่างๆ ได้แก่ ตาด Saephe ตาด Samongphak ตาด Phok ตาด Phaphong

3) ทะเลสาบต่างๆ ได้แก่ หนองลม หนองฟ้า และเจดีย์ไชยเชษฐา ซึ่งสร้างขึ้นในปี 2122

2.1.16 แขวงสาละวัน อยู่ทางตอนใต้ของลาว เคยเป็นพื้นที่ภูเขาไฟ มีทิวเขาต่อเนื่องที่ สวยงาม และมีชนเผ่าต่างๆ ที่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม นอกจากนี้ ยังมีที่ราบสูงโบโลเวน ซึ่งเป็น พื้นที่ทำการเกษตรที่สำคัญ เนื่องจากดินภูเขาไฟทำให้การเพาะปลูกกาแฟและผลไม้อื่นๆ เกิดดอก ออกผลดี

แขวงสาละวัน มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจดังนี้

1) เมืองสาละวัน ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเซโดน เป็นเมืองหลวงของแขวง ในอดีต เคยถูก ทำลายอย่างหนักในช่วงสงครามอินโดจีน ในปี 2514 อย่างไรก็ดี ยังสามารถพบเห็นซากอาคารแบบ ฝรั่งเศส

2) เมืองตะโอยและสะมุย ตั้งอยู่บนพื้นที่ภูเขา ห่างจากตัวเมืองสาละวัน 80 และ 160 กิโลเมตร ตามลำดับ ชาวเขาที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ อาทิ เผ่าตะโอย กะตาง ปาโก มีอาชีพเก็บของ ป่าและทำไร่เลื่อนลอย

2.1.17 แขวงเขกอง อยู่ทางตอนใต้ของลาว ประชากรส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าต่างๆ มี แม่น้ำเขกองซึ่งนำความอุดมสมบูรณ์มาให้แก่ที่ราบลุ่ม จึงเหมาะสำหรับการปลูกข้าวและผลไม้ นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์สามารถทำการสำรวจป่าร้อนชื้น และหมู่บ้านชนเผ่าต่างๆ ที่มีวิถีชีวิตแบบ ดั้งเดิมได้

2.1.18 เขตพิเศษไซสมบูน อยู่ทางตอนเหนือของลาว ประกอบด้วยชนเผ่าต่างๆ ได้แก่ ขมุ 19% ม้ง 55% และ ลาวลุ่ม (ลาวที่ราบลุ่ม) 26% มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ ภูเบี้ย ซึ่งสูง 2,820 เมตร ถ้ำเจ้าอนุวงศ์ น้ำตก Tad Phouyathao และ Longsan น้ำพุร้อน Pha Hom

2.2 เส้นทางคมนาคมไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

เส้นทางคมนาคมเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยเอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว การคมนาคมที่ดีและสะดวกจะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถกำหนดระยะเวลาในการเดินทางได้ และช่วยประหยัดเวลาในการเดินทาง ทำให้สามารถไปยังจุดหมายปลายทางได้หลายแห่งมากขึ้น การคมนาคมในลาวที่สะดวกมี 2 ทาง คือ ทางรถยนต์ และทางเครื่องบิน

2.2.1 ทางรถยนต์

เส้นทางถนนสายหลักในลาวมีหลายเส้นทาง ดังจะดูได้จากภาพที่ 2.4 ทั้งนี้ เส้นทางที่สำคัญ ได้แก่

ถนนหมายเลข 13 เหนือ และ 13 ใต้ เป็นถนนสายหลักของลาว ทอดยาวตามความยาวของประเทศตั้งแต่เหนือจรดใต้ ถนน 13 เหนือ เริ่มจากนครหลวงเวียงจันทน์ ขึ้นไปยังแขวงทางเหนือ ผ่านแขวงเวียงจันทน์ไปยังแขวงหลวงพระบาง ส่วน ถนน 13 ใต้ เริ่มจากนครหลวงเวียงจันทน์ ลงไปยังแขวงทางใต้ ผ่านแขวงบอลิคำไซ แขวงคำม่วน แขวงสะหวันนะเขต แขวงสาละวัน และสิ้นสุดที่แขวงจำปาสัก (ชายแดนลาว-กัมพูชา)

ถนนหมายเลข 3 เชื่อม จ.เชียงราย ของไทย กับเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว ผ่านแขวงหลวงน้ำทา ไปยังชายแดนลาว-จีนตอนใต้

ถนนหมายเลข 1 จากแขวงอุดมไซ ผ่านแขวงพงสาลี ไปยังชายแดนจีน

ถนนหมายเลข 4 และ 6 เชื่อม จ.เลย ของไทย กับเมืองบ่อเตน แขวงไชยะบูลี ผ่านแขวงหลวงพระบาง แขวงหัวพัน ไปยังชายแดน ลาว-เวียดนาม

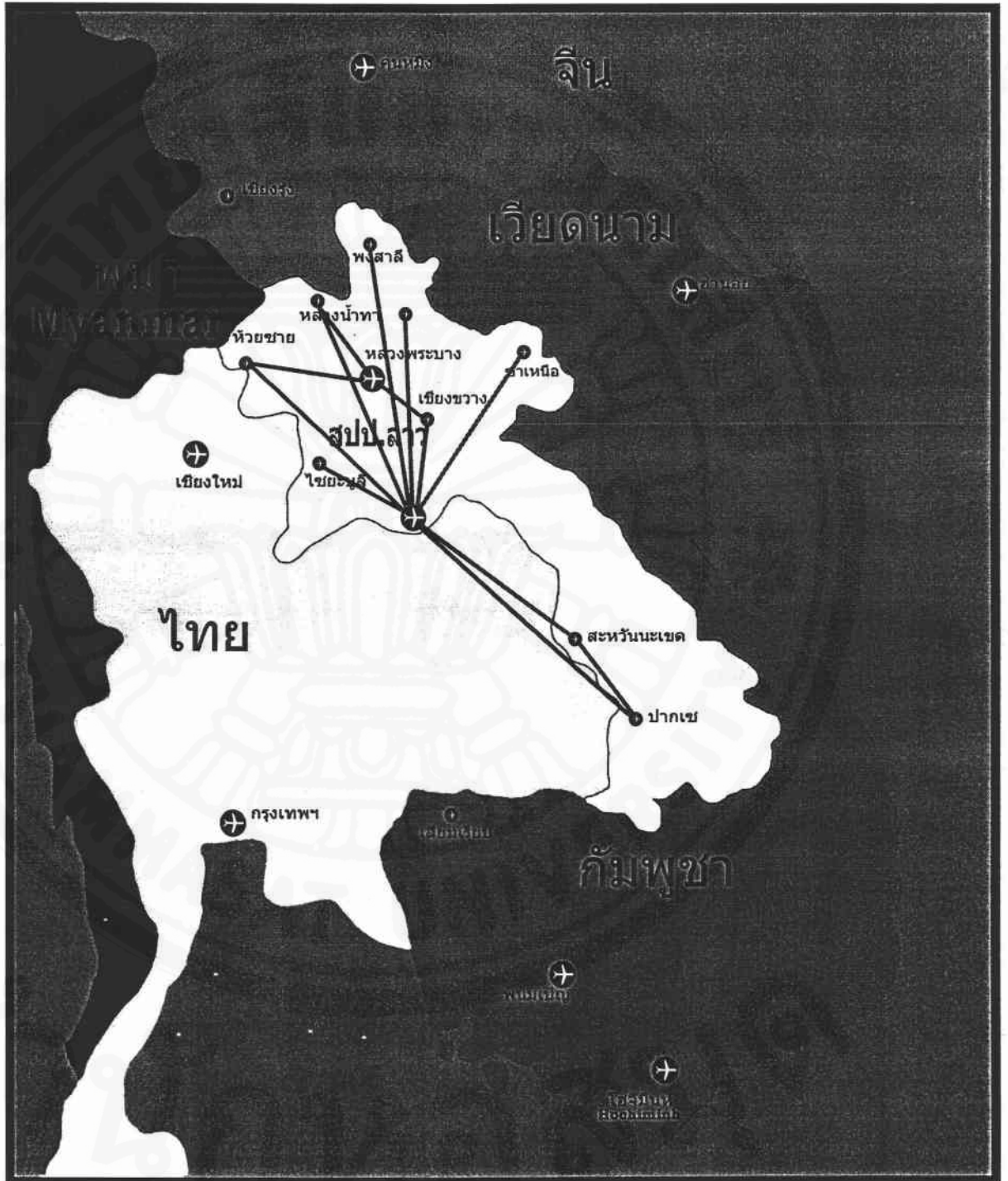
ถนนหมายเลข 8 เชื่อม จ.นครพนม ของไทย กับแขวงบอลิคำไซ ไปยังเวียดนาม

ถนนหมายเลข 9 จาก จ.มุกดาหาร ของไทย ผ่านแขวงสะหวันนะเขต ไปยังเวียดนาม

เส้นทางนี้ เป็นส่วนหนึ่งของเส้นทาง EWEC ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบคาราวานรถยนต์เพื่อท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวตามเส้นทาง ขณะนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดทำแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางดังกล่าวเพื่อประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวต่างชาติแล้ว

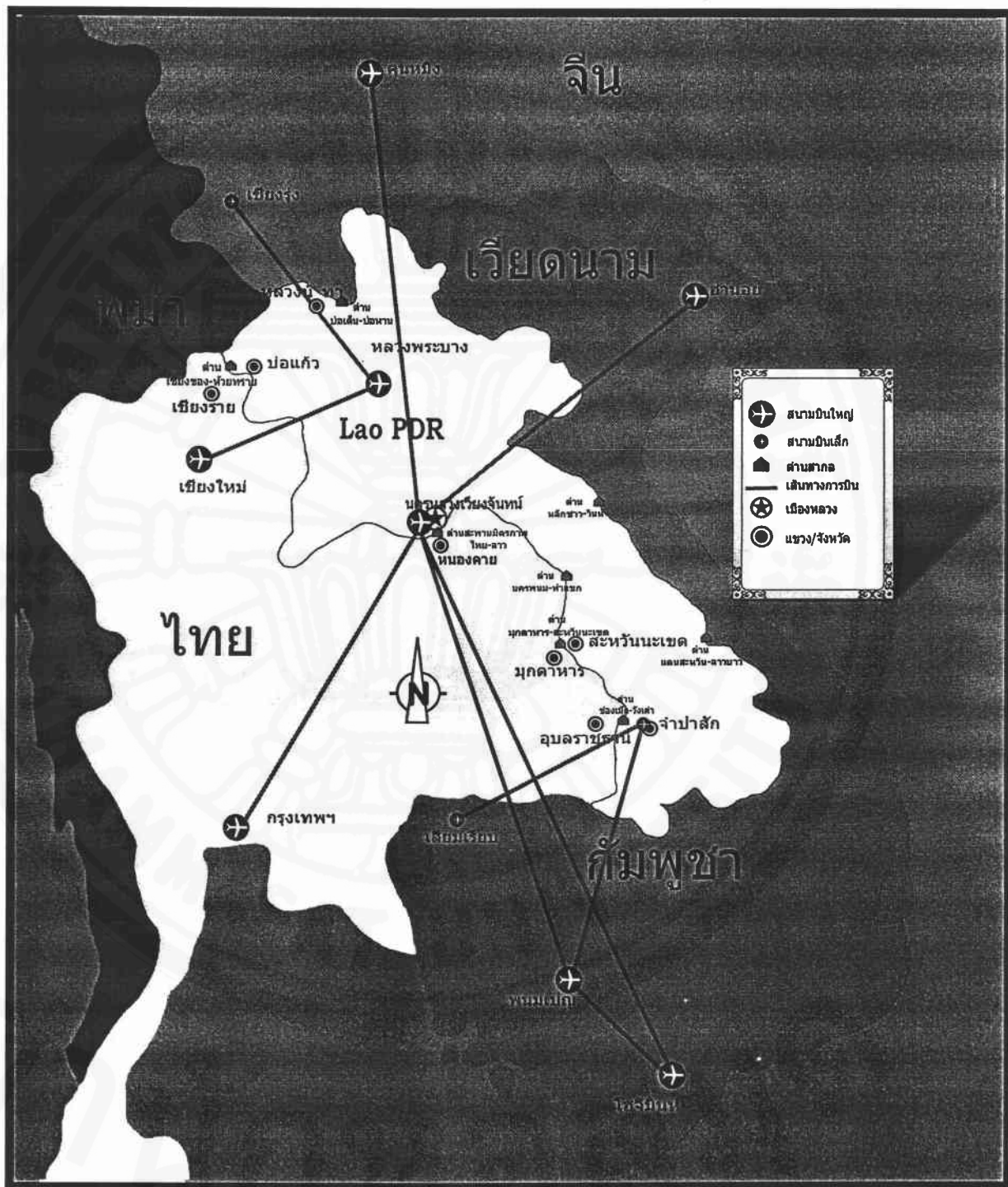
ถนนหมายเลข 18 เชื่อม จ.อุบลราชธานี ของไทย กับแขวงจำปาสัก ผ่านไปยังแขวงอัตตะปือ และเวียดนาม

ภาพที่ 2.5
แผนที่แสดงเส้นทางบินภายในประเทศลาว

ที่มา : Visiting Muong Lao No.14 January-February 2002

ภาพที่ 2.6
แผนที่แสดงเส้นทางบินระหว่างประเทศ

ที่มา : Visiting Muong Lao No.14 January-February 2002

2.2.2 ทางเครื่องบิน

ลาวมีสายการบินแห่งชาติ คือสายการบินลาว ซึ่งยังมีเครื่องบินรองรับการเดินทางภายใน และต่างประเทศไม่มากนัก เครื่องบินสำหรับรองรับการบินในประเทศยังคงเป็นเครื่องบินรุ่นเก่า ขนาดเล็ก และมีจำนวนน้อย บางครั้ง เที่ยวบินในประเทศไม่มีความแน่นอน อย่างไรก็ตามขณะนี้ ลาวได้เช่าเครื่องบินแบบแอร์บัส 300 เพื่อให้บริการในเส้นทางบินระหว่างประเทศ ซึ่งคาดว่าจะช่วยให้ระบบการบริการการบินของลาวพัฒนามากยิ่งขึ้น

เส้นทางบินระหว่างประเทศ

ขณะนี้ มีสายการบินลาว และสายการบินประเทศอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียง ให้บริการการบินระหว่าง เวียงจันทน์ กับเมืองอื่นๆ ได้แก่ คุณหมิง กรุงเทพฯ ฮานอย พนมเปญ เสียมเรียบ โฮจิมินห์ นอกจากนี้ ยังมีเส้นทางบินระหว่าง หลวงพระบาง กับ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ สุโขทัย และคุณหมิง และจากจำปาสัก ไป เสียมเรียบ พนมเปญ โฮจิมินห์

เส้นทางบินในประเทศ

มีเที่ยวบินจากนครหลวงเวียงจันทน์ไปยังแขวงต่างๆ ได้แก่ จำปาสัก สະหวันนะเขต บ่อแก้ว ไชยะบูลี หลวงพระบาง หลวงน้ำทา อุดมไซ หัวพัน และเชียงขวาง

2.3 โรงแรมที่พัก

โรงแรมที่พักเป็นปัจจัยที่สำคัญของการท่องเที่ยวในการดึงดูดเงินจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศในช่วงที่พำนักในประเทศนั้นๆ ดังนั้น การจัดให้มีโรงแรมที่พักที่ได้มาตรฐาน ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีจำนวนที่เพียงพอรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันและอนาคต เป็นสิ่งที่จำเป็นในการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวของลาวให้สมบูรณ์พร้อมและดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติให้เดินทางไปเยือนมากยิ่งขึ้น

ทางการลาวแบ่งประเภทที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท คือ โรงแรม และ เกสต์เฮ้าส์ โดยโรงแรมจะมีมากในแขวงที่มีความเจริญและมีนักท่องเที่ยวไปเยือน และส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในบริเวณตัวเมือง ในขณะที่เกสต์เฮ้าส์จะมีอยู่ทั่วไปทั้งในตัวเมืองและนอกตัวเมือง รวมทั้งแขวงที่ยังมีระดับการเจริญและมีนักท่องเที่ยวไปเยือนน้อย ตามสถิติขององค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว ปี 2545 (ตารางที่ 2.1) พบว่า สถานที่พักของลาวส่วนใหญ่จะเป็นเกสต์เฮ้าส์และรีสอร์ท โดยเป็นโรงแรมจำนวน 111 แห่ง และเป็นเกสต์เฮ้าส์ 449 แห่ง ทั้งนี้ แขวงหลวงพระบาง มีโรงแรมและเกสต์

เข้าส์มากที่สุด คือ 116 แห่ง รองลงมาได้แก่ นครหลวงเวียงจันทน์ 113 แห่ง และแขวงจำปาสัก 65 แห่ง

ตารางที่ 2.1

จำนวนโรงแรม เกสต์เข้าส์ และห้องพักในแขวงต่างๆ ปี 2545

แขวง	โรงแรม		เกสต์เข้าส์/รีสอร์ท		รวมที่ พัก	รวมห้องพัก
	จำนวน	ห้อง	จำนวน	ห้อง		
อัตตะปือ	1	27	3	47	4	74
บ่อแก้ว	4	79	18	188	22	267
บอลิคำไซ	10	220	13	111	23	331
จำปาสัก	20	562	45	363	65	925
หัวพัน	1	24	9	100	10	124
คำม่วน	3	62	14	233	17	295
หลวงน้ำทา	1	28	29	259	30	287
หลวงพระบาง	14	473	102	802	116	1275
อุดมไซ	6	142	20	174	26	316
พงสาลี	3	67	16	125	19	192
สาลະวัน	0	0	11	96	11	96
สะหวันนะเขต	9	267	21	237	30	504
ไชยะบูลี	3	69	4	30	7	99
เซกอง	1	15	0	0	1	15
นครหลวงเวียงจันทน์	28	1570	85	1169	113	2739
เวียงจันทน์	3	270	49	630	52	900
เวียงขวาง	3	50	10	116	13	166
ไซสมบูน	1	20	0	0	1	20
รวม	111	3945	449	4680	560	8625

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR, 2002 Statistical Report on Tourism in Laos

โดยยอโดยรวมแล้ว แม้แขวงหลวงพระบางจะมีที่พักมากที่สุด แต่ส่วนใหญ่จะเป็น เกสต์เฮ้าส์และรีสอร์ต โดยจากตารางที่ 2.1 จะเห็นได้ว่า แขวงที่มีโรงแรมมากที่สุด คือ นครหลวง เวียงจันทน์ คือ 28 แห่ง รองมาคือ แขวงจำปาสัก 20 แห่ง และ แขวงหลวงพระบาง 14 แห่ง ทั้งนี้ เนื่องจากนครหลวงเวียงจันทน์เป็นเมืองหลวง เป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการ องค์กร และบริษัท ภาคเอกชนต่างๆ มีลักษณะเป็นเมืองและชุมชนมากกว่าแขวงอื่นๆ และเป็นศูนย์กลางการจัดการ ประชุม สัมมนาต่างๆ อยู่ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องมีโรงแรมซึ่งได้มาตรฐานและมีห้องประชุมที่มี ขนาดและสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอสำหรับรองรับการประชุมดังกล่าวข้างต้น รวมถึง นักท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวด้วย นครหลวงเวียงจันทน์จึงเป็นเมืองที่มีโรงแรมใหญ่ที่ได้มาตรฐาน และมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ พร้อมที่สุดในลาว

ขณะนี้ โรงแรมที่ใหญ่และได้มาตรฐานที่สุด ตั้งอยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์ มีขนาด ประมาณ 100 ห้อง ค่าเช่าห้องขนาดมาตรฐานอยู่ที่ประมาณ 2,500 บาทต่อคืน และมีโรงแรมชั้นดี ทั้งหมดประมาณ 2-3 แห่ง ค่าเช่าห้องพิเศษมีราคากระหว่าง 4,000-15,000 บาทต่อคืน ในขณะที่ โรงแรมขนาดกลางและเล็กซึ่งมีมาตรฐานการบริการที่ต่ำลงมา จะมีราคาเช่าที่ประมาณ 800-2,000 บาทต่อคืน นอกจากนี้ มีเกสต์เฮ้าส์ที่ราคาเช่าถูกกว่าโรงแรมขนาดกลางอยู่มากมายในตัว เมือง ซึ่งจะมีการให้บริการในลักษณะแบบท้องถิ่น ส่วนแขวงหลวงพระบางและจำปาสักมีลักษณะ เป็นเมืองท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ที่พักในลักษณะเกสต์เฮ้าส์และรีสอร์ตจะมีความ เหมาะสมกับสภาพแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าโรงแรม ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ทั้งสองแขวงมีเกสต์เฮ้าส์และ รีสอร์ตค่อนข้างมาก

2.4 ร้านอาหารและสถานที่ให้ความบันเทิง

ร้านอาหารและสถานที่ให้ความบันเทิงก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งของการท่องเที่ยวที่จะช่วย ดึงดูดเงินจากนักท่องเที่ยวมาสู่ประเทศผู้รับ ร้านอาหารที่ดี มีมาตรฐานและให้บริการตามความ ต้องการของนักท่องเที่ยวจะช่วยสร้างรายได้ให้แก่ประเทศผู้รับเป็นจำนวนไม่น้อย ทั้งนี้ ร้านอาหาร และสถานที่ให้ความบันเทิงของลาวส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ในแขวงและตัวเมืองที่มีการพัฒนาทาง เศรษฐกิจ และมีนักท่องเที่ยวไปเยือนจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตัวเมืองนครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นจุดผ่านเข้าออกที่สำคัญของนักท่องเที่ยวหลากหลายชาติ จะมีร้านอาหารต่างประเทศ เช่น ฝรั่งเศส อิตาลี อินเดีย รัสเซีย จีน เวียดนาม และไทย ซึ่งแม้จะไม่มีจำนวนมากนัก แต่ก็ถือว่า

เพียงสอดคล้องความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือน และมีมาตรฐานสูงกว่าแขวงอื่นๆ นอกจากนี้ยังมีสถานที่ให้ความบันเทิงอื่นๆ เช่น ไนท์คลับ คาราโอเกะ รวมถึงสถานที่ให้บริการอินเทอร์เน็ต อยู่พอสมควร โดยจากสถิติของทางการลาว ตามตารางที่ 2.2 นครหลวงเวียงจันทน์มีภัตตาคารและร้านอาหารมากที่สุด คือ 85 แห่ง และมีสถานที่ให้ความบันเทิงมากที่สุด คือ 21 แห่ง รองลงมาได้แก่ แขวงหลวงพระบาง และอุดมไซ ซึ่งมีร้านอาหารและสถานที่ให้ความบันเทิงรวมกัน 47 และ 35 แห่ง ตามลำดับ ส่วนแขวงที่อยู่ห่างไกล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แขวงที่เดินทางไปถึงได้ยาก และยังไม่เป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยวมากนัก จะมีร้านอาหารและสถานที่ให้ความบันเทิงจำนวนน้อย บางแขวงมีร้านอาหารหรือสถานที่ให้ความบันเทิงน้อยมาก ยกตัวอย่างเช่น แขวงสาละวัน และแขวงเซกอง ซึ่งมีร้านอาหารเพียง 6 ร้าน และไม่มีสถานที่ให้ความบันเทิงแม้แต่เพียงแห่งเดียว

นอกจากร้านอาหารสำหรับคนต่างประเทศแล้ว ยังมีร้านอาหารทั่วไป เช่น ร้านก๋วยเตี๋ยว (ลาวเรียกว่าร้านเฟอ) ร้านอาหารตามสั่ง ร้านอาหารลาวประเภทส้มตำ คล้ายในประเทศไทย ซึ่งนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักท่องเที่ยวไทยมักเข้าใจว่าจะมีราคาไม่แพงหรือถูกกว่าร้านอาหารตามสั่งในกรุงเทพฯ อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจราคาอาหารตามร้านอาหารโดยทั่วไปเหล่านี้ พบว่า มีราคาค่อนข้างสูงกว่าในประเทศไทย ยกตัวอย่างเช่น ข้าวผัดกุ้ง จานละ 70 บาท ก๋วยเตี๋ยวชามละ 35 บาท ส้มตำจานละ 25 บาท ทั้งนี้ สาเหตุเนื่องจากลาวยังไม่สามารถผลิตอาหารเองได้ทุกอย่าง ทำให้ต้องนำเข้าสินค้าประเภทเครื่องอุปโภคบริโภคจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากประเทศไทย เป็นหลัก ทำให้อาหารมีราคาแพงเพราะใช้วัตถุดิบที่ต้องนำเข้าเกือบทั้งสิ้น

2.5 สถานที่จำหน่ายของที่ระลึกและสินค้าพื้นบ้าน

ของที่ระลึกของลาวส่วนใหญ่ได้แก่ สินค้าหัตถกรรมต่างๆ อาทิ ผ้าทอลายพื้นบ้าน ผ้าไหม ทอมือ เครื่องจักสาน ไม้แกะสลัก เครื่องเงิน ซึ่งสินค้าเหล่านี้จะมีจำหน่ายตามร้านหรือแหล่งจำหน่ายสินค้าที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว ในแต่ละแขวง สินค้าเหล่านี้ส่วนใหญ่จะผลิตโดยชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งนี้ กล่าวได้ว่าแหล่งจำหน่ายของที่ระลึกที่ใหญ่ที่สุดของลาว คือ “ตลาดเช้า” ซึ่งตั้งอยู่ใจกลางนครหลวงเวียงจันทน์ และเป็นศูนย์รวมของสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านจากทุกแขวง อย่างไรก็ตาม สินค้าเหล่านี้จะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มเท่านั้น เช่น กลุ่มผู้หญิงที่นิยมผ้าไหมทอมือ หรือเครื่องเงิน นอกจากนั้น การซื้อสินค้าที่มีความเปราะบาง หรือแตกหักง่าย

เช่น เครื่องไม้แกะสลักต่างๆ อาจประสบปัญหาในน้ำกลับประเทศ เนื่องจากลาวยังไม่มีระบบการบรรจุหีบห่อที่เหมาะสมสำหรับการพกพาสินค้าไปยังที่ต่างๆ ได้สะดวก

ตารางที่ 2.2

จำนวนร้านอาหารและสถานที่ให้ความบันเทิงในแขวงต่างๆ ปี 2545

แขวง	ร้านอาหาร	สถานที่ให้ความบันเทิง	รวม
อัตตะปือ	7	1	8
บ่อแก้ว	18	3	21
บอลิคำไซ	20	4	24
จำปาสัก	9	4	13
หัวพัน	6	1	7
คำม่วน	6	4	10
หลวงน้ำทา	18	1	19
หลวงพระบาง	43	4	47
อุดมไซ	30	5	35
พงสาลี	15	2	17
สาละวัน	6	0	6
สะหวันนะเขต	14	9	23
ไชยะบูลี	20	1	21
เซกอง	6	0	6
นครหลวงเวียงจันทน์	85	21	106
เวียงจันทน์	15	2	17
เวียงขวาง	16	2	18
ไซสมบูน	N.A.	N.A.	0
รวม	334	64	398

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR, 2002 Statistical Report on Tourism in Laos

2.6 ข้อสรุปและเสนอแนะ

2.6.1 การแบ่งกลุ่มแขวงตามลักษณะแขวง

สถานที่ท่องเที่ยวในแขวงต่างๆ ของลาว สามารถนำมาจัดกลุ่มแขวงตามลักษณะสถานที่ท่องเที่ยวและระดับการพัฒนาได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1) กลุ่มสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและเมือง ได้แก่ แขวงหลวงพระบาง และนครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นเมืองที่มีลักษณะเฉพาะตัวและมีชื่อเสียงอยู่พอสมควรแล้ว โดยแขวงหลวงพระบางมีจุดเด่นที่เป็นเมืองมรดกโลก มีวัดวาอาราม ศาสนสถาน สถาปัตยกรรมที่สวยงาม เช่น วัดเชียงทอง พิพิธภัณฑสถานพระธาตุน้ำทิพย์ ตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่งดงาม เช่น น้ำตกตาดกวาสี นอกจากนี้ ยังมีวัฒนธรรมประเพณีเฉพาะตัว เป็นที่น่าสนใจของชาวต่างชาติ ส่วนนครหลวงเวียงจันทน์มีจุดเด่นคือ เป็นเมืองหลวง เป็นที่ตั้งของสถานที่สำคัญๆ รวมถึงอนุสาวรีย์และพิพิธภัณฑสถานต่างๆ และมีวัดวาอารามและสถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์หลายแห่ง นอกจากนี้ ทั้งสองเมืองยังมีระดับการพัฒนาของสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ตลอดจนสิ่งปลูกสร้างสำหรับรองรับการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับแขวงอื่นๆ ตัวอย่างเช่น โรงแรมที่พัก และเกสต์เฮาส์ที่มีคุณภาพมีหลายแห่ง และร้านอาหารต่างๆ มีให้เลือกค่อนข้างหลากหลาย

2) กลุ่มสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติและมรดกโลก ได้แก่ แขวงจำปาสัก แขวงเวียงจันทน์ แขวงเชียงขวาง แขวงหัวพัน แขวงบอลิคำไซ แขวงคำม่วน แขวงสะหวันนะเขต แขวงเหล่านี้อาจยังไม่เป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยวต่างประเทศมากนักเมื่อเทียบกับแขวงหลวงพระบางหรือนครหลวงเวียงจันทน์ และยังคงต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศอีกพอสมควร อย่างไรก็ตาม แขวงเหล่านี้มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แขวงจำปาสัก ซึ่งเป็นแขวงขนาดใหญ่ มีถนนสายหลักที่มีสภาพดี เข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ได้หลายแห่ง มีสนามบินที่รองรับสายการบินจากประเทศใกล้เคียงได้ ตัวเมืองได้รับการพัฒนาดีพอสมควร มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่เป็นทางวัฒนธรรม เช่น วัดพูจำปาสัก ซึ่งได้รับการประกาศให้เป็นแหล่งมรดกโลกแห่งที่สองของลาว และที่เป็นธรรมชาติสวยงาม เช่น น้ำตกคอนพะเพ็ง น้ำตกหลี่ผี น้ำตกตาดฟาน ส่วนแขวงเวียงจันทน์ เป็นแขวงที่เข้าถึงได้ง่ายโดยทางรถยนต์จากนครหลวงเวียงจันทน์มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่สวยงาม เช่น เขื่อนน้ำจันทน์ วังเวียง และสวนสัตว์ เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนช่วงระยะเวลาสั้นๆ แขวงเชียงขวาง มีทุ่งไหหิน ซึ่งเป็นเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มี

ลักษณะเด่นและทางการลาวกำลังดำเนินการขอให้เป็นแหล่งมรดกโลกอีกแห่งหนึ่ง แขวงหัวพัน มีผู้นำต่างๆ ซึ่งเป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้ที่ชอบเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ แขวงบอลิคำไซ มีป้าหินธรรมชาติที่สวยงาม แขวงคำม่วน มีถ้ำกองลอ แขวงสะหวันนะเขต มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ วัดเก่าแก่ และยังเป็นเมืองสำคัญที่เป็นทางผ่านจากไทย (มุกดาหาร) ไปยังเวียดนาม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทาง EWEC เชื่อมต่อพม่า ไทย ลาว และเวียดนาม แต่แหล่งท่องเที่ยวในแขวงที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนี้ ยังคงต้องมีการพัฒนาเส้นทางถนนให้เข้าถึงได้สะดวก รวมถึงต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ให้พร้อม อาทิ ไฟฟ้า น้ำประปา โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

3) กลุ่มสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และชนเผ่า ได้แก่ แขวงอุดมไซ แขวงหลวงน้ำทา แขวงบ่อแก้ว แขวงพงสาลี แขวงไชยบุรี แขวงสาละวัน แขวงเซกอง แขวงอัตตะปือ และเขตพิเศษไซสมบูน ส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เขตป่าสงวน หมู่บ้านชนเผ่าต่างๆ จึงเหมาะสำหรับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และการท่องเที่ยวตามความสนใจของนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม เช่น เชิงผจญภัย เชิงประวัติศาสตร์ และชนเผ่า

2.6.2 แขวงที่ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

หากจะจัดอันดับแขวงที่มีความน่าสนใจในเรื่องของการท่องเที่ยวแล้ว อันดับที่ 1 - 3 น่าจะเป็น แขวงหลวงพระบาง จำปาสัก และ นครหลวงเวียงจันทน์ ตามลำดับ ทั้งสามแห่งมีจุดร่วมที่เหมือนกันคือ มีสนามบินและมีสายการบินจากประเทศเพื่อนบ้าน แขวงหลวงพระบางเป็นเมืองที่มีความน่าสนใจเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากเป็นเมืองที่มีทั้งความสวยงามด้านวัฒนธรรมและประเพณี เช่น การใส่บาตรที่พระทุกวัดจะร่วมกันเดินบิณฑบาตเป็นแถวยาว มีทิวทัศน์และแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่สวยงาม และมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ทั้งที่เป็นวัดวาอาราม พิพิธภัณฑ์ และสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ นอกจากนี้ ยังมีโรงแรมที่พัก และสถานที่และบริการรองรับนักท่องเที่ยวที่จัดได้ว่าได้มาตรฐานพอสมควร และจากการสอบถามบริษัทนำเที่ยวต่างๆ ในลาวที่เน้นรับจัดทัวร์สำหรับนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ ทราบว่า นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวตะวันตกมีความสนใจที่จะมาเที่ยวชมเมืองหลวงพระบาง จนกลายเป็นที่นิยมมากในขณะนี้

แขวงจำปาสัก มีจุดเด่นเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและยังบริสุทธิ์ ได้แก่ น้ำตกคอนพะเพ็ง น้ำตกหลี่ผี น้ำตกตาดฟาน รวมถึงปลาโลมาน้ำจืดที่อาศัยในแม่น้ำโขงบริเวณชายแดนลาว-กัมพูชา นอกจากนี้ ยังมีปราสาทหินวัดพู ซึ่งได้รับการประกาศให้เป็นแหล่ง

มรดกโลก อย่างไรก็ตาม ไรก็ดี โรงแรมที่พักและสถานที่รองรับนักท่องเที่ยวในแขวงจำปาสักยังต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวต่างประเทศให้มากขึ้น

นครหลวงเวียงจันทน์ มีข้อได้เปรียบคือ สามารถเข้าถึงได้ง่าย ทั้งทางเครื่องบิน และทางรถยนต์ จาก จ.หนองคาย ผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว และเนื่องจากเป็นเมืองหลวงของประเทศ จึงมีความพร้อมในด้านต่างๆ ทั้งด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและสถานที่บริการนักท่องเที่ยว อาทิ โรงแรมที่พัก และเกสต์เฮาส์ ร้านอาหาร อินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ฯลฯ มากกว่าแขวงอื่นๆ นอกจากนี้ ยังเป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการ วัดและอนุสาวรีย์ที่สำคัญ ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาลาวส่วนใหญ่ จะต้องแวะเยี่ยมชม

2.6.3 ข้อเสนอแนะ

โดยสรุปแล้ว อาจกล่าวได้ว่า สถานที่ท่องเที่ยวของลาวส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม มีข้อเด่นคือ ความบริสุทธิ์ของธรรมชาติ ความเป็นดั้งเดิม และมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม แม้ลาวจะมีข้อเด่นมากมายในเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าวมาข้างต้น แต่ในด้านการคมนาคมเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ แล้ว นับเป็นข้อด้อยที่ต้องปรับปรุง เส้นทางถนนที่มีสภาพดีมักเป็นถนนสายหลัก แต่ถนนสายย่อยที่จะนำไปสู่สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ยังต้องได้รับการปรับปรุงอีกหลายจุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ห่างไกลและยังไม่มีที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยวมากนัก นอกจากนี้ เส้นทางบินที่ให้บริการโดยสายการบินลาว ระหว่างเวียงจันทน์และแขวงต่างๆ ก็ยังคงมีไม่มากนัก จะมีเฉพาะแขวงที่ค่อนข้างอยู่ไกลออกไป มีเที่ยวบินไม่มากและไม่ค่อยแน่นอน ในขณะที่เที่ยวบินจากต่างประเทศ มีเพียงจากประเทศเพื่อนบ้านเท่านั้น สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งยังไม่มีเส้นทางคมนาคมและการขนส่งมวลชนบริการที่เหมาะสม เช่น น้ำตกหลี่ผี แขวงจำปาสัก ซึ่งเป็นน้ำตกที่มีความสวยงาม แต่เข้าถึงได้ยาก เนื่องจากอยู่ค่อนข้างไกลจากตัวเมืองจำปาสัก และไม่สามารถไปถึงโดยรถยนต์ จะต้องนั่งรถยนต์ไปขึ้นเรือที่ท่าเรือซึ่งขณะนี้เรือหางยาวให้บริการ แต่ยังไม่มียุคภัณฑ์ด้านความปลอดภัย เช่น เสื้อชูชีพ ไม้ชูชีพ อีกทั้งในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว ก็ไม่มีสถานที่บริการนักท่องเที่ยวที่เหมาะสม เช่น ร้านอาหาร-เครื่องดื่ม หอมน้ำสาธารณะ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นจุดอ่อนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของลาวจะต้องพิจารณาปรับปรุง เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของตนให้เป็นที่ยอมรับในหมู่นักท่องเที่ยวต่างชาติต่อไป โดยอาจพิจารณาแนวทางต่อไปนี้

1) พัฒนาและขยายเส้นทางคมนาคม

ทางอากาศ

การเชื่อมโยงทางอากาศของแขวงต่างๆ ของลาว ยังคงมีอยู่อย่างจำกัด โดยมีระหว่าง เวียงจันทน์ไปยังแขวงต่างๆ ซึ่งมีเที่ยวบินไม่มากนัก โดยเฉพาะแขวงที่มีผู้เดินทางจำนวนไม่มาก จะมีเพียงหนึ่งหรือสองเที่ยวบินต่อหนึ่งสัปดาห์ และบางครั้ง ตารางบินก็ไม่มีความแน่นอน หากผู้เดินทาง มีจำนวนน้อย เที่ยวบินนั้นอาจถูกยกเลิกการเดินทางโดยไม่ทราบล่วงหน้า ความไม่แน่นอนของ เที่ยวบินเช่นนี้ อาจสร้างปัญหาให้กับนักท่องเที่ยวที่จะต้องเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ตามที่ได้ วางแผนไว้ในช่วงเวลาอันจำกัด ความไม่แน่นอนเช่นนี้ จะสร้างไม่ประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่ง สามารถบอกต่อกันปากต่อปาก ทำให้นักท่องเที่ยวที่ยังไม่เคยมาลาวได้รับข้อมูลด้านที่ไม่พึงประสงค์ และอาจตัดสินใจไม่เดินทางไปท่องเที่ยวในลาวได้

นอกจากนี้ เครื่องบินในประเทศของสายการบินลาว ซึ่งเป็นสายการบินแห่งชาติของลาว ยังคงจำกัดด้วยงบประมาณ จึงยังใช้เครื่องบินขนาดเล็กรุ่นเก่าที่ไม่ได้มาตรฐานการบินสากล สถานทูตและองค์การระหว่างประเทศหลายแห่งในลาว มีนโยบายเตือนเจ้าหน้าที่ของตนไม่ให้ใช้ บริการเครื่องบินดังกล่าวเมื่อต้องเดินทางในประเทศลาว โดยอ้างเหตุผลด้านความปลอดภัย ทำให้ สายการบินลาวยิ่งขาดรายได้และผลกำไรที่จะนำมาใช้เพื่อปรับปรุงสายการบินต่อไป

โดยที่ลาวยังคงมีข้อจำกัดในด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ สำหรับส่งเสริมการเชื่อมโยง ด้านการบินกับประเทศอื่นๆ อาทิ สนามบิน เครื่องบิน ฯลฯ รวมถึงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางไป- มา ที่ยังคงมีจำนวนน้อย ในระยะแรก คงจะยังส่งเสริมให้มีเที่ยวบินตรงจากประเทศที่อยู่ไกลๆ ไม่ได้ ดังนั้น ลาวอาจเริ่มจากการส่งเสริมให้มีเส้นทางบินตรงจากประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศในเอเชีย อื่นๆ โดยเส้นทางที่มีการบินเชื่อมโยงอยู่แล้ว เช่น กรุงเทพฯ พนมเปญ ฮานอย เสียมเรียบ เชียงใหม่ ฯลฯ ก็ควรส่งเสริมให้มีการเพิ่มจำนวนเที่ยวบินเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น ส่วนในระยะยาว ควรปรับปรุงสนามบินให้สามารถรองรับเครื่องบินที่มีขนาดใหญ่ได้ ปรับปรุงเครื่องบินให้มีขนาดใหญ่ ขึ้น และเพิ่มเที่ยวบินให้มากขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกเวลาที่เหมาะสมกับกำหนดการ เดินทางของตน ซึ่งช่วยประหยัดเวลาในการเดินทางและทำให้ท่องเที่ยวในหลายแห่งมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศจุดหมายปลายทางที่เป็นที่นิยม เช่น หลวงพระบาง ควรเพิ่มเที่ยวบินทั้งใน และต่างประเทศเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในฤดูหนาว ซึ่งเป็นช่วงฤดูนักท่องเที่ยว

ทางบก

ในขณะที่การคมนาคมทางอากาศยังไม่เอื้ออำนวย และยังคงใช้เวลาและงบประมาณ ในการพัฒนาปรับปรุงค่อนข้างมาก การคมนาคมทางบกสำหรับขนส่งมวลชน เช่น รถประจำทาง รถไฟ จะมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เส้นทางถนน ที่ เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ทั้งเหนือ กลาง และใต้ ทั้งนี้ เนื่องจาก การคมนาคมที่เชื่อมโยง แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เข้าด้วยกันจะช่วยให้บริษัทนำเที่ยวต่างๆ รวมถึงนักท่องเที่ยวแบบ backpacker สามารถวางแผนการเดินทางท่องเที่ยวของตนได้ และสามารถเดินทางจากสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่ง ไปยังอีกแห่งหนึ่งได้โดยประหยัดเวลา และเพื่อส่งเสริมให้การท่องเที่ยวโดยทางรถยนต์มีความ น่าสนใจมากยิ่งขึ้น หน่วยงานที่รับผิดชอบของลาวควรวางแผนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอด เส้นทางจากสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง โดยอาจพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวเชิง นิเวศน์ หรือเชิงวัฒนธรรม อาทิ เส้นทางสาย 13 เหนือ จาก เวียงจันทน์ไปยังหลวงพระบาง ซึ่งมี ทัศนียภาพระหว่างทางสวยงาม สามารถจัดเป็น package scenery trip ได้

นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการเดินทางจากประเทศที่มีชายแดนติดต่อกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเดินทางโดยรถยนต์ โดยอาจส่งเสริมให้นำรถยนต์จากประเทศอื่น เข้าไปใช้ในลาวได้ ชั่วคราว ซึ่งจะส่งเสริมการท่องเที่ยวในลักษณะคาราวานรถยนต์ สำหรับนักท่องเที่ยวที่นิยมการ ท่องเที่ยวแบบผจญภัย และเชิงนิเวศน์ และในระยะยาว เมื่อเส้นทางถนนต่างๆ เชื่อมโยงกันโดย สมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เส้นทาง EWEC ซึ่งเชื่อมจากพม่า ไทย ลาว และเวียดนาม อนุภูมิภาคนี้ จะมีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยสามารถเชื่อมพม่าต่อไปยังประเทศในภูมิภาค เอเชียใต้ได้อีก ซึ่งจะก่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมนักท่องเที่ยวหลายชาติยิ่งขึ้น นอกจากนี้ เส้นทางน้ำในแม่น้ำโขง จากจีนตอนใต้ ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งของการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ โดยเมื่อ พิจารณาว่า ประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง กำลังร่วมมือกันเพื่อขยายเส้นทางเดินเรือในแม่น้ำโขง เพื่อประโยชน์ในการขนส่งสินค้าระหว่างกันกับอนุภูมิภาคอินโดจีน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการท่องเที่ยวด้วย

ทางน้ำ

การเดินทางโดยใช้แม่น้ำโขงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการเดินทางที่ให้ความสนุกสนาน สำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบการผจญภัย โดยสามารถเดินทางจากเวียงจันทน์ไปยังหลวงพระบางโดย เรือเร็ว ใช้เวลาประมาณ 6 ชั่วโมง หรืออาจนั่งเรือธรรมดาที่ใช้เวลาในการเดินทางนานกว่า เพื่อ เพลิดเพลินกับทัศนียภาพริมฝั่งแม่น้ำโขง นอกจากนี้ การเดินทางโดยเรือไปยังจุดหมายปลายทางที่

เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติต่างๆ อาทิ น้ำตกหลี่ผี หรือการล่องเรือไปท่องเที่ยวตามแม่น้ำต่างๆ รวมถึงการล่องแม่น้ำโขงบริเวณชายแดนลาว-กัมพูชา เพื่อไปชมปลาโลมาน้ำจืด ก็ให้ความสนุกสนานและบรรยากาศที่ไม่เหมือนที่อื่นๆ อย่างไรก็ตาม ประเด็นในด้านความปลอดภัยเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงและต้องมีการปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่นและใช้บริการมากยิ่งขึ้น

2) ปรับปรุงระบบการให้บริการโดยสารประจำทาง

นอกจากเส้นทางการคมนาคมที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้อย่างสะดวกสบายแล้วยังควรจัดให้มีบริการขนส่งมวลชนทางบก เช่น รถโดยสารประจำทาง บริการระหว่างเวียงจันทน์และแขวงต่างๆ ซึ่งนอกจากจะเอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศแล้วยังส่งผลดีต่อการขนส่งเพื่อการอื่นๆ ของประเทศด้วย โดยในขณะนี้ แม้มีรถโดยสารประจำทางที่จัดไว้บริการระหว่างเวียงจันทน์กับแขวงต่างๆ อยู่แล้วก็ตาม แต่บริการดังกล่าวยังใช้เวลาในการเดินทางนานกว่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากพบว่ามีการแวะพักระหว่างทางที่ไม่แน่นอน สภาพรถเก่า ประกอบกับทางถนนที่บางช่วงแคบและขาดแสงไฟในตอนกลางคืน ส่งผลให้เดินทางถึงที่หมายช้ากว่าที่กำหนดไว้เสมอ

3) ปรับปรุงและเพิ่มโรงแรมที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่แหล่งท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยวในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว อาทิ ห้องน้ำสาธารณะ ร้านอาหาร-เครื่องดื่ม ที่จอดรถ เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งควรจะต้องเพิ่มโรงแรมที่ได้มาตรฐานสากลให้มากยิ่งขึ้นในตัวเมืองของแต่ละแขวงสำหรับบริการนักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวในเมืองและต้องการความสะดวกสบายในขณะเดียวกัน ต้องเพิ่มโรงแรมที่มีขนาดและรูปลักษณะที่เข้ากับสภาพของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ โดยอาจเน้นการสร้างเป็นเกสต์เฮาส์ เนื่องจากจะสามารถเข้ากันได้ดีกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

ในส่วนของร้านอาหารนั้น เนื่องจากลาวต้องนำเข้าสินค้าที่เป็นวัตถุดิบ จึงทำให้อาหารมีราคาสูงกว่าที่ควรจะเป็น ดังนั้นจึงต้องมีการหามาตรการที่จะช่วยลดราคาของสินค้าที่เป็นวัตถุดิบเหล่านี้ต่อไป ส่วนการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกนั้น รัฐบาลลาวควรส่งเสริมการผลิตสินค้าที่มีความประณีตหรือลักษณะเฉพาะตัว และมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สินค้าที่ระลึกมีความน่าสนใจน่าซื้อหา และนักท่องเที่ยวจะมีทางเลือกมากขึ้น ทั้งนี้ จะต้องพัฒนาการบรรจุหีบห่อให้ทันสมัยและเอื้อต่อการพกพากลับไปยังประเทศของนักท่องเที่ยวด้วย

บทที่ 3

ลักษณะและรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศในลาว

บทนี้จะนำเสนอลักษณะและรูปแบบของนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางไปลาว โดยจะทำการวิเคราะห์จากรายงานสถิติด้านการท่องเที่ยวขององค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว ประจำปี 2545 และย้อนหลังไปถึงประมาณปี 2533 ซึ่งผลการวิเคราะห์รูปแบบนักท่องเที่ยวในบทนี้จะนำไปใช้ประกอบในการออกนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับลาวในบทที่ 4 ต่อไป

3.1 ประเภทของนักท่องเที่ยวต่างประเทศในลาว

รายงาน 2002 Statistical Report on Tourism in Laos ซึ่งเป็นรายงานสถิติที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของลาว ที่ทางการลาว โดยองค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาวได้รวบรวมออกเผยแพร่เป็นประจำทุกปี ได้แบ่งประเภทนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาลาว เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Tourists) คือ นักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าลาวด้วยหนังสือเดินทางและขอวีซ่าจากสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ลาวในต่างประเทศ หรือขอ visa on arrival ที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองสากล

2) นักท่องเที่ยวภูมิภาค (Regional Tourists) คือ นักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านเดินทางเข้าลาวด้วยบัตรผ่านแดน (Border Pass) ส่วนใหญ่จะไปวันเดียวกลับ หรือค้างคืนระยะสั้นๆ เพียง 1-2 คืน

3) นักท่องเที่ยวเพื่อขอวีซ่า (Tourists for Visa Extension) ส่วนใหญ่คือคนที่ทำงานในประเทศไทยชั่วคราว และเดินทางไปลาวเพื่อขอวีซ่าจากสถานเอกอัครราชทูตไทย และกลับเข้าประเทศไทยเพื่อทำงาน นักท่องเที่ยวประเภทนี้ส่วนใหญ่มาจากอินเดีย ปากีสถาน ศรีลังกา เนปาล และบังกลาเทศ

นักท่องเที่ยวต่างประเทศในลาวส่วนใหญ่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน (หรือที่ทางการลาวให้คำจำกัดความว่าเป็น นักท่องเที่ยวภูมิภาค) โดยในปี 2545 มีจำนวน 516,856 คน คิดเป็น 70.26% ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2544 คิดเป็น 3% ในขณะที่นักท่องเที่ยว

ระหว่างประเทศ ในปี 2545 มีจำนวน 215,043 คน คิดเป็น 29.23% ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2544 คิดเป็น 28%

ตารางที่ 3.1

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปลาว แบ่งตามประเภท ปี 2544-2545

ประเภท	บัตรผ่านแดน		หนังสือเดินทาง		รวม	
	ปี 2544	ปี 2545	ปี 2544	ปี 2545	ปี 2544	ปี 2545
รวม	372,926	377,210	300,896	358,452	673,823	735,662
นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ			168,544	215,043	168,545	215,043
นักท่องเที่ยวภูมิภาค	372,926	377,210	128,273	139,646	501,199	516,856
ไทย	314,349	341,396	62,336	81,370	376,685	422,766
เวียดนาม	25,440	22,409	56,971	48,592	82,411	71,001
จีน	33,137	13,405	7,507	8,319	40,644	21,724
พม่า			1,459	1,365	1,459	1,365
นักท่องเที่ยวเพื่อต่อวีซ่า			4,079	3,763	4,079	3,763
อินเดีย			2,635	2,319	2,635	2,319
ปากีสถาน			225	251	225	251
บังกลาเทศ			738	669	738	669
ศรีลังกา			132	278	132	278
เนปาล			124	171	124	171
อื่นๆ			225	75	225	75

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR, 2002 Statistical Report on Tourism in Laos

ตารางที่ 3.1 แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวไทย และจีนส่วนใหญ่ ใช้บัตรผ่านแดน ซึ่งเป็นเอกสารในการเข้าเมืองระยะสั้น สำหรับประชาชนของประเทศที่มีชายแดนติดต่อกัน สามารถใช้แทนหนังสือเดินทางได้ ในขณะที่นักท่องเที่ยวเวียดนามใช้หนังสือเดินทาง ส่วนนักท่องเที่ยวเพื่อ

ขอวีซ่า แท้จริงแล้วคือ ผู้ที่ทำงานในประเทศไทยระยะเวลาหนึ่งแล้ววีซ่าหมดอายุ จึงต้องออกนอกประเทศไทยเพื่อขอวีซ่าประเภทคนอยู่ชั่วคราว หรือ Non-Immigrant ประเภท "B" ที่สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำลาว ในอดีต จะมีชาวเอเชียได้จำนวนมากไปขอวีซ่าประเภทนี้จากสถานเอกอัครราชทูตไทยในประเทศใกล้เคียง เช่น ลาว มาเลเซีย อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่เดือนตุลาคม ปี 2544 ทางกรมการไทยได้เปลี่ยนแปลงระเบียบการให้วีซ่าแก่คนจากเอเชียได้ให้เข้มงวดยิ่งขึ้น ซึ่งกำหนดให้คนจากประเทศในเอเชียได้ขอวีซ่าจากสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศของตน เพื่อลดปัญหาแรงงานเอเชียได้ไหลเข้าประเทศมากเกินไปจนเกินควบคุม จึงคาดว่าตัวเลขนักท่องเที่ยวประเภทนี้จะลดลงอย่างมากตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นไป

3.2 ด้านเข้าเมือง

ลาวเป็นประเทศที่ไม่มีทางออกทะเล (Land-locked) นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศสามารถเดินทางเข้าลาว ได้ 2 ทาง คือ ทางบกและอากาศ

3.2.1 ทางอากาศ ได้แก่

สนามบินนานาชาติวัดไต นครหลวงเวียงจันทน์ เป็นจุดหลักในการผ่านเข้า-ออกลาวของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ มีสายการบินต่างๆ บริการ ได้แก่ ไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชา บินระหว่างนครหลวงเวียงจันทน์กับกรุงเทพฯ เชียงใหม่ ฮานอย โฮจิมินห์ คุนหมิง เสียมเรียบ

สนามบินนานาชาติหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง เป็นจุดผ่านแดนสากลอีกจุดหนึ่ง มีเที่ยวบินบริการระหว่างหลวงพระบาง กับกรุงเทพฯ และเชียงใหม่ โดยสายการบินไทย

สนามบินนานาชาติปากเซ แขวงจำปาสัก เป็นจุดแวะพักของเที่ยวบินระหว่างนครหลวงเวียงจันทน์กับพนมเปญ/เสียมเรียบ

3.2.2 ทางบก ได้แก่

จากไทย - ด้านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว นครหลวงเวียงจันทน์ (ตรงข้าม จ.หนองคาย มีแม่น้ำโขงกั้น) เป็นจุดผ่านเข้าลาวจุดหลักของนักท่องเที่ยวภูมิภาคและระหว่างประเทศ

- ด้านห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว (ตรงข้าม จ.เชียงราย มีแม่น้ำโขงกั้น)
- ด้านท่าแขก แขวงคำม่วน (ตรงข้าม จ.นครพนม มีแม่น้ำโขงกั้น)
- ด้านสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต (ตรงข้าม จ.มุกดาหาร มีแม่น้ำโขงกั้น)

- ด้านวังเต่า แขวงจำปาสัก (ติดกับ จ.อุบลราชธานี)
- ด้านเมืองเงิน แขวงไชยะบุรี (ติดกับ จ.น่าน) สำหรับนักท่องเที่ยว

ภูมิภาคเท่านั้น

จากจีน - ด้านบ่อเต็น แขวงหลวงน้ำทา

จากเวียดนาม - ด้านแดนสวรรค์ แขวงสะหวันนะเขต เป็นจุดผ่านแดนหลัก

ของนักท่องเที่ยวจากเวียดนาม

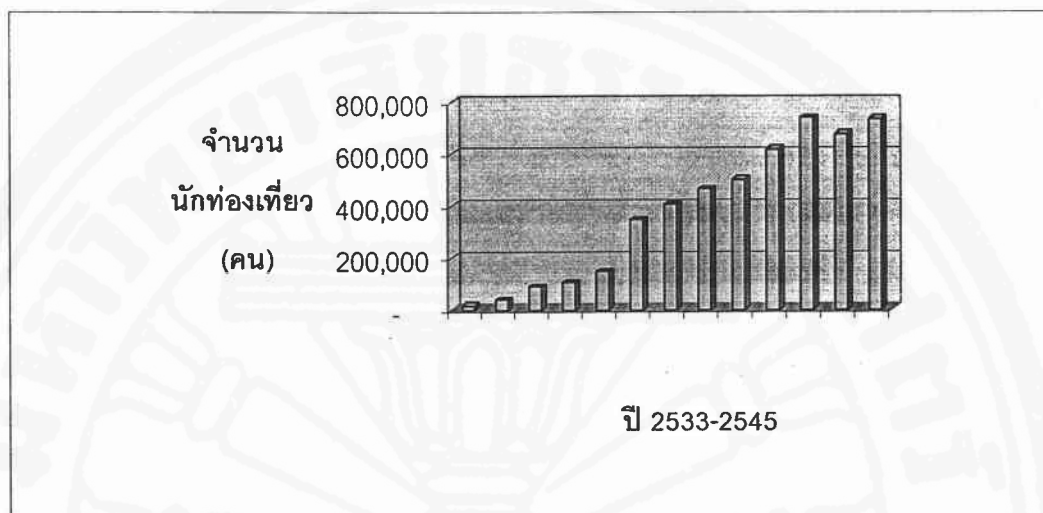
- ด้านน้ำพ้าว แขวงบอลิคำไซ
- ด้านน้ำกั้น แขวงเวียงจาง
- ด้านนาพ้าว แขวงคำม่วน

3.3 ลักษณะและรูปแบบนักท่องเที่ยว

จากสถิติขององค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว (ตารางที่ 1.2 สถิตินักท่องเที่ยว รายได้ และระยะเวลาทำนัก พ.ศ. 2533-2545) พบว่า ระหว่างปี 2533-2543 ลาวมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 14,400 คน ในปี 2533 เป็น 737,208 คน ในปี 2544 โดยอัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวในช่วงดังกล่าว เฉลี่ย 39.17% โดยปีที่มีการขยายตัวของนักท่องเที่ยวสูงสุด คือ ปี 2534 ขยายตัว 161.2% รองมาได้แก่ ปี 2538 และปี 2535 ขยายตัว 137.05% และ 132.82% ตามลำดับ ในปี 2542-2543 ซึ่งลาวจัดโครงการรณรงค์ปีท่องเที่ยวลาว หรือ Visit Laos Year มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ย 22.81% และ 20.01% ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ในปี 2544 จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง 8.6% อันเป็นผลมาจากเหตุการณ์ก่อการร้ายที่ตึกเวิร์ลเทรดเซ็นเตอร์ สหรัฐอเมริกา แต่ในปี 2545 การท่องเที่ยวฟื้นตัวเล็กน้อย ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวมาลาวเพิ่มขึ้นเป็น 735,662 คน ขยายตัวจากปี 2544 คิดเป็น 9.18% สร้างรายได้เข้าประเทศทั้งสิ้นประมาณ 113 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ภาพที่ 3.1

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศระหว่างปี 2533-2545

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR, 2002 Statistical Report on Tourism in Laos

จากตารางที่ 3.2 นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ที่สุด โดยในปี 2545 มีจำนวน 579,031 คน คิดเป็น 79% ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาลาวทั้งหมด เพิ่มขึ้น 5% จากปี 2544 โดยนักท่องเที่ยวจากไทยมีจำนวนมากเป็นอันดับ 1 จำนวน 422,766 คน คิดเป็น 57.47% ของนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศทั้งหมด ตามด้วยเวียดนามเป็นอันดับ 2 จำนวน 71,001 คน คิดเป็น 9.7% และจีน เป็นอันดับ 3 จำนวน 21,724 คน คิดเป็น 3%

นักท่องเที่ยวจากทวีปยุโรปในปี 2545 มีจำนวน 101,924 คน คิดเป็น 13.9% ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาลาวทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2544 คิดเป็น 26% จำนวนนักท่องเที่ยวจากยุโรปที่เพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นจากฝรั่งเศส (23%) สหราชอาณาจักร (38%) เยอรมนี (24%) และเนเธอร์แลนด์ (48%) ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคยุโรปที่เดินทางไปลาวมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ ฝรั่งเศส 26,748 คน คิดเป็น 3.6% ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาลาวทั้งหมด สหราชอาณาจักร 21,749 คน คิดเป็น 3% และ เยอรมนี 12,777 คน คิดเป็น 1.7% นักท่องเที่ยวจากทวีปอเมริกา ในปี 2545 มีจำนวน 46,704 คน คิดเป็น 6% ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาลาวทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2544 คิดเป็น 36% ตลาดนักท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่

สหรัฐอเมริกา จำนวน 35,734 คน และ แคนาดา จำนวน 9,060 คน ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวจากสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นจากปี 2544 คิดเป็น 39% (ตารางสมบูรณปรากฏตามตารางผนวก ก.1)

เมื่อพิจารณาสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาลาวตั้งแต่ปี 2535-2545 แล้ว จะเห็นว่า นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกมีสัดส่วนที่ลดลงที่ละน้อย จาก 92.52% ในปี 2535 เป็น 78.71% ในปี 2545 ในขณะที่นักท่องเที่ยวจากทวีปยุโรป และอเมริกา มีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นที่ละน้อย จาก 5.13% เป็น 13.85% และจาก 2.3% เป็น 6.35% ตามลำดับ นอกจากนี้ จากข้อมูลระหว่างปี 2533-2545 ยังพบว่านักท่องเที่ยวจากทวีปอเมริกา มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วงดังกล่าว สูงที่สุด คือ 44.38% รองมาได้แก่นักท่องเที่ยวจากทวีปยุโรป 41.64% และ เอเชียและแปซิฟิก 29.42% ส่วนแอฟริกาและตะวันออกกลาง มีอัตราการขยายตัวน้อยที่สุด คือ 25.81%

ตารางที่ 3.2

จำนวนนักท่องเที่ยว แบ่งตามภูมิภาค สัดส่วนและอัตราเพิ่ม ปี 2544-2545

ประเทศต้นทาง	ปี 2544 (คน)	ปี 2545 (คน)	สัดส่วน (%)	อัตราเพิ่ม 45/44 (%)
เอเชียและแปซิฟิก	553,249	579,031	78.71	5
อาเซียน	472,137	508,783	69.16	8
ไทย	376,685	422,766	57.47	12
เวียดนาม	82,411	71,001	9.65	-14
จีน	40,644	21,724	2.95	-47
ยุโรป	80,736	101,924	13.85	26
ฝรั่งเศส	21,662	29,748	3.64	23
เยอรมนี	10,322	12,777	1.74	24
สหราชอาณาจักร	15,722	21,749	2.96	38
อเมริกา	34,370	46,704	6.35	36
สหรัฐอเมริกา	25,779	35,734	4.86	39

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR, 2002 Statistical Report on Tourism in Laos

ตารางที่ 3.3

จำนวนนักท่องเที่ยวแบ่งตามภูมิภาค และอัตราการขยายตัว ปี 2533-2545

ปี	เอเชียและ แปซิฟิก	ยุโรป	อเมริกา	แอฟริกา/ ตะวันออกกลาง	รวม
2533	-	-	-	-	14,400
2534	33,937	2,214	822	640	37,613
2535	81,022	4,496	2,009	44	87,571
2536	94,836	5,986	2,061	63	102,946
2537	136,114	8,013	1,837	185	146,155
2538	314,470	20,635	11,019	336	346,460
2539	357,692	30,582	14,102	624	403,000
2540	403,781	38,583	18,213	2,623	463,200
2541	421,196	52,076	25,326	1,602	500,200
2542	510,703	68,564	31,780	3,231	614,278
2543	604,254	86,462	42,111	4,381	737,208
2544	553,249	80,736	34,370	5,468	673,823
2545	579,031	101,924	46,704	8,003	735,662
อัตราการเจริญเติบโต	29.42%	41.64%	44.38%	25.81%	31.03%

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR, 2002 Statistical Report on Tourism in Laos

ตารางที่ 3.4 แสดงให้เห็นว่า โดยส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้าลาว โดยผ่านด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว จาก จ.หนองคาย ของไทย ไปยังนครหลวงเวียงจันทน์ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้าน (Regional Tourists) โดยจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าลาวในปี 2545 ทั้งหมด 735,662 คน พบว่า 417,320 คน หรือ 56.73% เดินทางผ่านด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว และจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว 417,320 คน มีนักท่องเที่ยวภูมิภาค จำนวน 328,303 คน หรือ คิดเป็น 78.67%

ตารางที่ 3.4

นักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางไปลาว แบ่งตามด้านขาเข้า ปี 2542-2545

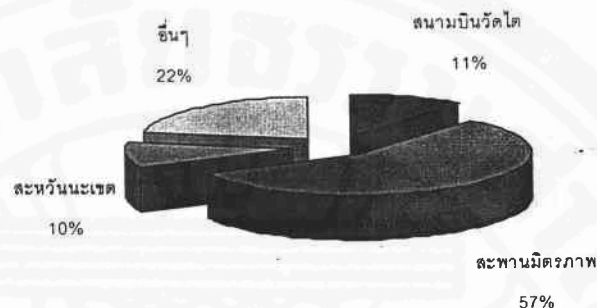
ด้าน	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	นักท่องเที่ยว ภูมิภาค	สัดส่วน ปี 2545 (%)	อัตราเพิ่ม 45/44 (%)
รวม	614,278	737,208	637,823	735,662	516,856	100	
สนามบินวัดไต	66,181	91,782	61,461	77,600	10,269	10.55	26.26
สะพานมิตรภาพ	365,781	434,615	355,192	417,320	328,303	56.73	17.49
บ่อเต็น	14,722	21,025	33,842	17,125	15,213	2.33	-49.4
ห้วยทราย	15,728	27,453	40,534	45,489	12,027	6.18	12.22
แดนสะหวัน-ลาวบาว	82,646	92,096	100,115	75,461	69,259	10.26	-24.63
จำปาสัก	26,084	25,203	27,290	39,720	31,060	5.4	45.55
บอลิคำไซ	28,084	21,544	22,762	28,294	24,377	3.85	24.3
คำม่วน	10,173	13,877	20,097	15,196	14,201	2.07	-24.39
เมืองเงิน	4,934	6,341	8,585	9,805	9,621	1.33	14.21
หลวงพระบาง	N.A.	3,272	3,945	9,652	2,526	1.31	144.66

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR, 2002 Statistical Report on Tourism in Laos

ด้านสนามบินวัดไต เป็นด้านที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางผ่านมากเป็นอันดับสอง รองจากด้านสะพานมิตรภาพฯ โดยในปี 2545 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางผ่านทั้งสิ้น 77,600 คน คิดเป็น 10.55% ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าลาวทั้งหมด รองมาได้แก่ด้านแดนสะหวัน-ลาวบาว 69,259 คน คิดเป็น 10.26% อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ด้านหลวงพระบางจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางผ่านในปี 2545 เพียง 9,652 คน แต่ก็เป็นด้านที่มีอัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติสูงขึ้นจากปี 2544 เป็นอันดับหนึ่ง กล่าวคือ เพิ่มขึ้น 144.66% ส่วนด้านที่มีอัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวสูงรองลงมาได้แก่ ด้านจำปาสัก (จาก จ. อุบลราชธานี) เพิ่มขึ้น 45.55% และสนามบินวัดไต เพิ่มขึ้น 26.26% ตามลำดับ ในขณะที่ด้านสะพานมิตรภาพฯ ซึ่งมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามากที่สุด มีอัตราการขยายตัวสูงขึ้นจากปี 2544 17.49%

ภาพที่ 3.2

สัดส่วนนักท่องเที่ยวแบ่งตามด่านเข้าเมือง ปี 2545

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR, 2002 Statistical Report on Tourism in Laos

จากตารางที่ 3.5 เห็นได้ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางผ่านด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว และสนามบินวัดไต เป็นสองจุดหลัก โดยมีลักษณะโดยทั่วไปคือ นักท่องเที่ยวจากประเทศที่มีชายแดนติดกับลาว เช่น ไทย เวียดนาม และจีน จะเดินทางผ่านด่านที่มีชายแดนติดกับประเทศตนมากที่สุด ส่วนประเทศที่อยู่ไกลออกไป มักเดินทางผ่านด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว (โดยผ่านมาจากไทย) และสนามบินสากลวัดไต

ในปี 2545 ประมาณ 76% ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปลาวทั้งหมด (321,157 จาก 422,766 คน) เดินทางผ่านด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ที่เหลือส่วนใหญ่เดินทางผ่านด่านสะพานนะเขต จำปาสัก คำม่วน และบ่อแก้ว (ห้วยทราย) ตามลำดับ นักท่องเที่ยวเวียดนามส่วนใหญ่ เดินทางผ่านด่านสะพานนะเขต และบอลิคำไซ ซึ่งเป็นด่านชายแดนลาว-เวียดนาม ในขณะที่นักท่องเที่ยวจีนส่วนใหญ่จะเดินทางผ่านด่านบ่อเต็น ซึ่งเป็นด่านชายแดนลาว-จีนตอนใต้ ส่วนนักท่องเที่ยวจากออสเตรเลียจะเดินทางไปลาวโดยผ่านทางสะพานมิตรภาพไทย-ลาว และสนามบินวัดไต ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือ 4,715 และ 4,552 คน จากนักท่องเที่ยวชาวออสเตรเลียทั้งหมด 12,611 คน

นักท่องเที่ยวจากทวีปยุโรปส่วนใหญ่เดินทางผ่านด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว สนามบินสากลวัดไต และบ่อแก้ว (ห้วยทราย) ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส และ

เยอรมัน เกือบครึ่งหนึ่งของทั้งหมดที่เดินทางไปลาว จะเดินทางผ่านด่านสะพานมิตรภาพ ที่เหลือจะเดินทางผ่านด่านสนามบิณสากลวัดไต และด่านที่แขวงบ่อแก้ว ส่วนนักท่องเที่ยวจากสหราชอาณาจักรส่วนใหญ่จะเดินทางผ่านด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แขวงบ่อแก้ว และสนามบิณสากลวัดไต ตามลำดับ ขณะที่นักท่องเที่ยวจากสหรัฐอเมริกาประมาณครึ่งหนึ่งของทั้งหมดจะเดินทางผ่านด่านสนามบิณสากลวัดไต (รายละเอียดปรากฏตามตารางผนวก ก.2)

ตารางที่ 3.5

จำนวนนักท่องเที่ยว แบ่งตามด่านขาเข้าประเทศลาว ปี 2545 (คน)

ประเทศ/ด่าน	บ่อเต็น	สนามบิณสากลวัดไต	สะพานมิตรภาพ	ห้วยทราย	สะพานนะเขต
ไทย	402	3,260	321,157	11,833	30,843
เวียดนาม	2	3,112	3,951	84	37,844
จีน	14,808	3,768	2,293	68	346
ออสเตรเลีย	73	4,552	4,715	1,895	520
ฝรั่งเศส	139	8,446	10,260	3,885	743
เยอรมนี	82	3,584	5,303	1,992	332
สหรัฐอเมริกา	120	17,325	12,509	2,701	554

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR, 2002 *Statistical Report on Tourism in Laos*

3.4 ฤดูกาลการท่องเที่ยว

ช่วงระหว่างเดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์ เป็นช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวของลาว เนื่องจากเป็นช่วงที่มีอากาศเย็นสบาย จึงมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาลาวเป็นจำนวนมากกว่าช่วงอื่นๆ ของปี โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวตะวันตก ซึ่งมักหนีอากาศหนาวเย็นในประเทศตนไปท่องเที่ยวในลาว ซึ่งมีอากาศอบอุ่นกว่า ดังจะเห็นตัวอย่างได้ชัดเจนจากตัวเลขนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวของปี 2545 ซึ่งมีจำนวนสูงกว่าสองหมื่นคน (ตารางที่ 3.6) ส่วนนักท่องเที่ยวภูมิภาคและนักท่องเที่ยวเดินทางเพื่อต่ออายุวีซ่า ไม่มีรูปแบบและฤดูกาลที่แน่นอน เนื่องจากนักท่องเที่ยวสองกลุ่มนี้ มีจุดประสงค์ในการเดินทางมาลาวอื่นๆ นอกเหนือจากการท่องเที่ยว มิได้

ขึ้นอยู่กับปัจจัยในการท่องเที่ยว เช่น สภาพภูมิอากาศ ดังเช่นนักท่องเที่ยวชาวตะวันตก ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น รายละเอียดปรากฏตามตารางผนวก ก.3

ตารางที่ 3.6

จำนวนนักท่องเที่ยวแบ่งตามเดือน ปี 2543-2545 (คน)

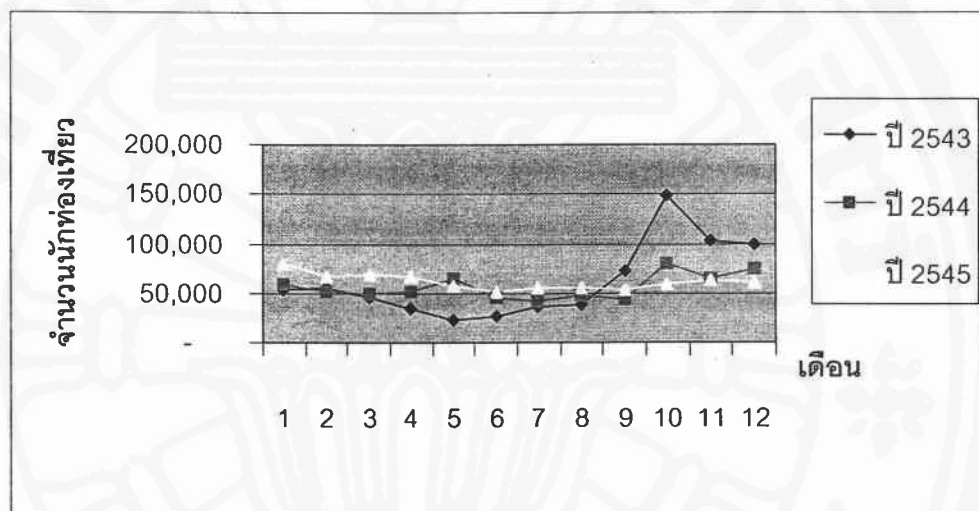
เดือน	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545				การเปลี่ยนแปลง 45/44 (%)
			ระหว่างประเทศ	ภูมิภาค	ต่ออายุวีซ่า	รวม	
รวม	737,208	673,823	215,043	516,856	3,763	735,662	9.18
มกราคม	54,112	58,926	25,969	53,799	423	80,191	36
กุมภาพันธ์	55,143	51,211	21,036	45,547	259	66,842	31
มีนาคม	45,413	48,671	19,528	48,637	304	68,469	41
เมษายน	33,397	51,824	15,823	49,695	235	65,753	27
พฤษภาคม	22,043	64,509	12,794	43,419	268	56,481	-12
มิถุนายน	27,129	45,758	11,776	38,801	287	50,864	11
กรกฎาคม	37,072	41,910	16,079	38,179	283	54,541	30
สิงหาคม	38,924	47,477	17,628	37,801	308	55,737	17
กันยายน	71,878	44,212	14,514	38,119	483	55,116	20
ตุลาคม	149,285	79,700	16,663	42,522	271	59,456	-25
พฤศจิกายน	103,215	65,587	21,057	41,405	379	62,841	-4
ธันวาคม	99,597	74,038	22,176	38,932	263	61,371	-17

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR, 2002 Statistical Report on Tourism in Laos

สำหรับฤดูกาลการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทย ซึ่งเป็นชาติที่เดินทางไปลาวมากที่สุด นั้น จากสถิติในปี 2545 พบว่านักท่องเที่ยวไทยเดินทางเข้าลาวมากในช่วงปีใหม่สากล (มกราคม-กุมภาพันธ์) และปีใหม่สงกรานต์ (เมษายน) และ ช่วงทอดกฐิน (ตุลาคม-พฤศจิกายน) ซึ่งเป็นช่วงเทศกาลและพิธีการทางพุทธศาสนา ทั้งของคนไทยและคนลาว ดังนั้น จึงสันนิษฐานได้ว่า นักท่องเที่ยวไทยจะเดินทางไปท่องเที่ยวในลาวมากในช่วงต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นช่วงวันหยุด

ติดต่อกัน เพื่อส่งเสริมกับญาติพี่น้องชาวลาว และเพื่อเข้าร่วมในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา
ในลาว เหล่านี้เป็นลักษณะของนักท่องเที่ยวไทยที่แตกต่างจากนักท่องเที่ยวจากชาติอื่นๆ
โดยทั่วไปที่มักจะเดินทางเข้าลาวด้วยปัจจัยเรื่องสภาพอากาศ

ภาพที่ 3.3
จำนวนนักท่องเที่ยวที่ไปลาวแบ่งเป็นรายเดือน ปี 2543-2545

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR, 2002 Statistical Report on Tourism in Laos

ภาพที่ 3.3 แสดงการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางไปลาว
ในแต่ละเดือน ระหว่างปี 2543-2545 จะเห็นได้ว่า ในปี 2543 และ 2544 นักท่องเที่ยวเดินทางไป
ลาวมากที่สุดในเดือนตุลาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2543 ซึ่งเส้นกราฟแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน
ถึงฤดูกาลท่องเที่ยวของลาว กล่าวคือ นักท่องเที่ยวไปลาวสูงที่สุดในเดือนตุลาคม-ธันวาคม และ
น้อยที่สุดในเดือนพฤษภาคม และจำนวนนักท่องเที่ยวในช่วงสูงสุดและต่ำสุด ต่างกันอย่างเห็น
ได้ชัด อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างในจำนวนตัวเลขดังกล่าวมีแนวโน้มลดลงในปีต่อๆ มา โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในปี 2545 ซึ่งเส้นกราฟมีลักษณะขึ้นลงไม่มากนัก ซึ่งหมายความว่า จำนวนนักท่องเที่ยว
ในแต่ละเดือนมีจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมากเหมือนเส้นกราฟของปี 2543 ซึ่งมีความชันมากในช่วง
ระหว่างเดือนกันยายน-พฤศจิกายน

3.5 แนวโน้มจุดหมายปลายทาง

ช่วงระหว่างปี 2540-2545 นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปลาวเกินครึ่งหนึ่ง ท่องเที่ยวในนครหลวงเวียงจันทน์ รองมาได้แก่ แขวงสะหวันนะเขต และหลวงพระบาง ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจาก นครหลวงเวียงจันทน์เป็นศูนย์กลางของเส้นทางคมนาคม กล่าวคือ มีด่านสากลถึง 2 แห่ง ได้แก่ สนามบินวัดไต และสะพานมิตรภาพไทย-ลาว และมีสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นสัญลักษณ์ของลาวหลายแห่ง ประกอบกับเป็นสถานที่ตั้งของสถานที่ราชการซึ่งจะต้องมีการติดต่อแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการจัดการประชุมและการสัมมนาต่างๆ ในขณะที่ แขวงสะหวันนะเขตเป็นจุดผ่านเข้าออกของสินค้าที่สำคัญของลาวจุดหนึ่ง เพราะเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางหมายเลข 9 ซึ่งเริ่มจาก จ.มุกดาหาร ผ่านสะหวันนะเขต ไปยังเมืองเว้ และท่าเรือเมืองดานังของเวียดนาม (ตาราง 3.7)

ตารางที่ 3.7

จำนวนนักท่องเที่ยวแบ่งตามแขวง ปี 2540-2545 (คน)

แขวง/ปี	2540	2541	2542	2543	2544	2545
นครหลวงเวียงจันทน์	277,292	312,640	482,199	486,613	429,420	506,677
สะหวันนะเขต	140,412	144,840	90,910	109,033	113,287	98,962
หลวงพระบาง	30,769	44,538	61,034	165,222	51,207	94,846
จำปาสัก	23,260	28,019	29,019	34,796	55,142	45,635
คำม่วน	22,718	24,360	11,455	13,712	20,317	19,596
หลวงน้ำทา	18,032	18,600	20,700	24,770	41,704	19,319
บ่อแก้ว	16,543	19,002	21,120	25,286	42,561	65,045

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR, 2002 Statistical Report on Tourism in Laos

จากตาราง 3.8 เห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาการพำนักในลาวนานที่สุด เมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวภูมิภาค และนักท่องเที่ยวที่เดินทาง

ไปขอวีซ่า โดยในปี 2545 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศทำนักในลาวเฉลี่ย 6.5 วัน ส่วนนักท่องเที่ยวภูมิภาค ซึ่งส่วนใหญ่ ได้แก่ ไทย เวียดนามและจีน ซึ่งถือหนังสือเดินทาง มีระยะเวลาทำนักเฉลี่ย 3 วัน ส่วนที่ถือบัตรผ่านแดน จะมีระยะเวลาการทำนักเฉลี่ย 1 วัน ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวที่ใช้จ่ายสูงสุด คือ นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ซึ่งใช้จ่ายเฉลี่ย 65 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อวัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวจากไทย ที่ถือหนังสือเดินทาง ใช้จ่ายเฉลี่ย 40 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อวัน ส่วนนักท่องเที่ยวเวียดนาม และ จีน ที่ถือหนังสือเดินทาง ใช้จ่ายเฉลี่ยเท่ากันที่ 30 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อวัน

ตารางที่ 3.8

ระยะเวลาทำนักเฉลี่ย การใช้จ่ายเฉลี่ย และรายได้จากการท่องเที่ยว
แบ่งตามประเภทนักท่องเที่ยว ปี 2545

ประเภท	จำนวน (คน)	เวลาทำนัก เฉลี่ย (วัน)	การใช้จ่ายเฉลี่ย ต่อคนต่อวัน (ดอลลาร์สหรัฐ)	รายได้จากการ ท่องเที่ยว ปี 45 (ดอลลาร์สหรัฐ)
นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ	215,043	6.5	65	90,855,668
นักท่องเที่ยวภาคพื้น	516,856			22,253,251
ไทย (บัตรผ่านแดน)	341,396	1	20	6,827,920
ไทย (หนังสือเดินทาง)	81,370	3	40	9,764,400
จีน (หนังสือเดินทาง)	8,319	3	30	748,710
จีน (Day Tripper)	13,405	1	12	160,860
เวียดนาม (หนังสือเดินทาง)	48,592	3	30	4,373,280
เวียดนาม (Day Tripper)	22,409	1	12	268,908
พม่า	1,365	3	26.66	109,173
นักท่องเที่ยวขอวีซ่า	3,763	3	26.66	300,965
รวม	735,662			113,409,883

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR, 2002 Statistical Report on Tourism in Laos

โดยรวมแล้ว ในปี 2545 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศเป็นนักท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้แก่ลาวมากที่สุด คือประมาณ 90 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองมาคือ นักท่องเที่ยวภูมิภาค ประมาณ 22 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และนักท่องเที่ยวเพื่อขอวีซ่า ประมาณ 3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศสร้างรายได้ให้แก่ลาวสูงกว่านักท่องเที่ยวภูมิภาค แม้ นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจะมีจำนวนน้อยกว่าถึงกว่าครึ่ง ก็คือ ระยะเวลาพำนัก และปริมาณการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันต่อคน ซึ่งสูงกว่านักท่องเที่ยวภูมิภาคถึงเท่าตัว

3.6 รูปแบบนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางไปหลวงพระบาง

แขวงหลวงพระบางเป็นแขวงที่เป็นจุดหมายปลายทางสำคัญแขวงหนึ่งที่นักท่องเที่ยวต่างชาติมักเดินทางไป เนื่องจากเป็นเมืองมรดกโลก และมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง ประกอบกับในช่วงฤดูหนาว (เดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์) จะมีอากาศเย็นสบาย จึงเป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยวต่างประเทศเป็นอย่างมาก โดยนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางไปแขวงหลวงพระบางส่วนใหญ่มาจากทวีปยุโรป โดยในปี 2545 นักท่องเที่ยวจากทวีปยุโรป มีจำนวน 34,919 คน คิดเป็น 53.01% ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางไปหลวงพระบางทั้งหมด ส่วนใหญ่มาจากประเทศอังกฤษ (11.41%) ฝรั่งเศส (11.26%) และเยอรมนี (6.92%) ตามลำดับ รองมาได้แก่ นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก 28.34% อเมริกา 13.22% และแอฟริกาและตะวันออกกลาง 5.42%

จากตารางที่ 3.9 นักท่องเที่ยวจากทวีปยุโรปมีอัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในปี 2545 เพิ่มจากปี 2544 37% เอเชียและแปซิฟิก ขยายตัว 17% อเมริกา และ แอฟริกาและตะวันออกกลาง เพิ่มขึ้น 23% และ 37% ตามลำดับ ในกลุ่มประเทศอาเซียน นักท่องเที่ยวไทยมีจำนวนมากที่สุด คือ 5.18% ส่วนในกลุ่มประเทศอเมริกา นักท่องเที่ยวที่มีสัดส่วนมากที่สุดได้แก่นักท่องเที่ยวสหรัฐฯ (8.29%) สรุปแล้ว นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางไปลาวมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ อังกฤษ ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา (รายละเอียดตามตารางผนวก ก.4)

ตารางที่ 3.9

จำนวนนักท่องเที่ยวไปแขวงหลวงพระบาง แบ่งตามสัญชาติ ปี 2544-2545

ประเทศ	ปี 2544		ปี 2545		การเปลี่ยนแปลง ปี 45/44 (%)
	จำนวน (คน)	สัดส่วน (%)	จำนวน (คน)	สัดส่วน (%)	
รวม	51,207	100%	65,872	100%	29
เอเชียแปซิฟิก	16,0210	31.29	18,669	28.34	17
ไทย	2,143	4.18	3,411	5.18	59
เวียดนาม	659	1.29	1,193	1.81	81
ออสเตรเลีย	2,686	5.25	3,210	4.87	20
จีน	2,837	5.54	2,169	3.29	-24
ญี่ปุ่น	4,610	9.00	4,748	7.21	3
ยุโรป	25,520	49.84	34,919	53.01	37
ฝรั่งเศส	5,983	11.68	7,417	11.26	24
เยอรมนี	3,873	7.56	4,561	6.92	18
อังกฤษ	5,721	11.17	7,514	11.41	31
อเมริกา	7,061	13.79	8,711	13.22	23
สหรัฐอเมริกา	4,404	8.60	5,463	8.29	24
แอฟริกา/ตะวันออก กลาง	2,605	5.09	3,573	5.42	37

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR, 2002 Statistical Report on Tourism in Laos

ในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน-กันยายน 2545 ทางกรลาวได้ทำการสำรวจนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าลาวผ่านด่านสนามบิณวัดไต นครหลวงเวียงจันทน์ และด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว โดยสุ่มสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวต่างประเทศ จำนวน 1,002 คน โดยร้อยละ 80 ของกลุ่มตัวอย่างเดินทางมาลาวโดยทางเครื่องบิน และร้อยละ 20 ทางรถยนต์ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 58 เป็นเพศชาย และร้อยละ 42 เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 20-39 ปี และร้อยละ 38 ทำงานในภาคเอกชน (ตารางผนวก ก.5) พบข้อสังเกตที่น่าสนใจ ดังนี้

- กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 79 เดินทางเข้าลาวเพื่อการท่องเที่ยว ร้อยละ 25 เพื่อทำธุรกิจ และร้อยละ 15 เพื่องานราชการ การประชุมและสัมมนาต่างๆ โดยร้อยละ 74 ของกลุ่มตัวอย่าง เข้าพักในโรงแรม ร้อยละ 48 พักในเกสต์เฮาส์
- ร้อยละ 46 ของกลุ่มตัวอย่าง เดินทางมาลาวเป็นครั้งที่ 2 ร้อยละ 35 เดินทางมาเป็นครั้งแรก และร้อยละ 12 เคยเดินทางมาลาวแล้วหลายครั้ง โดยแขวงที่กลุ่มตัวอย่างได้เดินทางไปท่องเที่ยวแล้วมากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่ เวียงจันทน์ (ร้อยละ 98) หลวงพระบาง (ร้อยละ 68) และเชียงขวาง (ร้อยละ 8) ตามลำดับ
- ร้อยละ 52 ของกลุ่มตัวอย่างรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับลาว จากเพื่อน ร้อยละ 49 จากหนังสือและนิตยสาร ส่วนใหญ่มีความสนใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม (ร้อยละ 68) วัดและอนุสาวรีย์ (ร้อยละ 59) ธรรมชาติ (ร้อยละ 57) จุดหมายใหม่ (ร้อยละ 33) และชนเผ่าต่างๆ (ร้อยละ 29)

3.7 สรุปและความเห็นเพิ่มเติม

จากการสอบถามองค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว และบริษัทนำเที่ยวขนาดใหญ่ในลาว เกี่ยวกับเส้นทางที่เป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยวต่างประเทศ พบว่า ขณะนี้ จุดหมายปลายทางที่เป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยวต่างประเทศ ได้แก่ แขวงหลวงพระบาง โดยรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวมีหลายเส้นทาง ได้แก่

- ขึ้นเครื่องบินจากกรุงเทพฯ หรือ เชียงใหม่ ตรงไปยังหลวงพระบาง หลังจากท่องเที่ยวในหลวงพระบางแล้ว จึงขึ้นเครื่องบินมาเวียงจันทน์ จากนั้น ขึ้นเครื่องบิน (ภายในประเทศ) ไปเชียงขวาง หลังจากท่องเที่ยวในเชียงขวางแล้ว ขึ้นเครื่องบินกลับไปเวียงจันทน์ และเดินทางออกจากลาว
- เข้าลาวทางด่าน อ.เชียงของ จ.เชียงราย ผ่านด่านเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว จากนั้น ล่องเรือตาม ลำน้ำโขงไปยังหลวงพระบาง หลังจากท่องเที่ยวในหลวงพระบางแล้ว อาจขึ้นเครื่องบินจากหลวงพระบางตรงเข้าประเทศไทย หรือขึ้นเครื่องบิน (ภายในประเทศ) ไปเวียงจันทน์ เมื่อท่องเที่ยวในเวียงจันทน์แล้วจึงเดินทางออกจากลาว
- เข้าลาวทาง จ.หนองคาย ผ่านด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ไปเวียงจันทน์ หลังจากท่องเที่ยวในเวียงจันทน์แล้ว ขึ้นเครื่องบินไปหลวงพระบาง จากนั้นล่องเรือไปแขวงบ่อแก้ว และออกจากลาวทางด่านเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว ไปไทยทาง อ.เชียงของ จ.เชียงราย

- ขึ้นเครื่องบินภายในหรือต่างประเทศ ไปหลวงพระบาง หลังจากท่องเที่ยวในหลวงพระบางแล้ว เดินทางโดยรถยนต์ไปยังอุดมไซ หลวงน้ำทา ออกจากลาวไปจีน ที่ด่านบ่อเต็น แขวงหลวงน้ำทา

นอกจากนั้น ยังมีเส้นทางไปท่องเที่ยวในแขวงอื่นๆ ได้แก่

- ออกจากเวียงจันทน์ เดินทางโดยรถยนต์ไปคำม่วน สะหวันนะเขต จำปาสัก ออกจากลาวที่ด่านวังเต่า (ติดกับด่านช่องเม็กที่ จ.อุบลราชธานี) อย่างไรก็ตาม เส้นทางนี้ยังไม่ค่อยนิยม เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งค่อนข้างอยู่ห่างไกลกัน ต้องใช้เวลาในการเดินทางค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่แล้ว หากนักท่องเที่ยวประสงค์จะท่องเที่ยวในแขวงจำปาสัก มักเดินทางเข้าลาวทางด้านช่องเม็ก-วังเต่า (จาก จ.อุบลราชธานี) จะประหยัดเวลาในการเดินทางได้มากกว่า

- จากเวียงจันทน์ ออกเดินทางโดยรถยนต์ไปที่ด่านหลักซาว แขวงบอลิคำไซ ไปเมืองวินห์ เวียดนาม โดยชมทิวทัศน์และท่องเที่ยวระหว่างทาง

- เส้นทางหมายเลข 9 (East-West Economic Corridor – EWEC) เดินทางจาก จ. มุกดาหาร ข้ามแม่น้ำโขงโดยเรือบริการข้ามฟาก ไปยังสะหวันนะเขต ท่องเที่ยวในสะหวันนะเขต แล้วเดินทางต่อไปยังเวียดนาม ผ่านด่านชายแดนลาวบาว เพื่อท่องเที่ยวที่เวียดนาม (เว้ ดานัง) ต่อไป ขณะนี้ การนำรถยนต์ข้ามแม่น้ำโขงจากไทยไปลาวยังไม่ค่อยสะดวก เนื่องจากต้องนำรถยนต์ข้ามด้วยเรือ ซึ่งมีไม่กี่เที่ยวต่อวัน ประกอบกับเส้นทางหมายเลข 9 ในส่วนของลาว ยังคงไม่แล้วเสร็จดี ดังนั้น เส้นทางนี้จึงยังไม่เป็นที่นิยมนัก อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ ทางการไทยและลาวกำลังก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงไทย-ลาว แห่งที่ 2 เชื่อมระหว่าง จ.มุกดาหาร และแขวงสะหวันนะเขต ซึ่งกำหนดจะแล้วเสร็จในปี 2548 และเส้นทางหมายเลข 9 ก็มีกำหนดปรับปรุงแล้วเสร็จภายในปี 2547 ดังนั้น คาดว่าน่าจะมีการใช้ประโยชน์จากเส้นทางหมายเลข 9 มากขึ้นหลังจากนี้ และนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวเชิงผจญภัยแบบคาราวานรถยนต์ จะใช้เส้นทางนี้เพื่อการท่องเที่ยวมากขึ้นด้วยเช่นกัน

โดยสรุปแล้ว การท่องเที่ยวของลาวมีแนวโน้มที่จะเจริญเติบโตในอนาคต เนื่องจากเป็นประเทศจุดหมายปลายทางใหม่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมประเพณี และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ทำให้นักท่องเที่ยวจากเมืองอุตสาหกรรมที่มีวิถีชีวิตแบบคนเมือง ที่ต้องการการพักผ่อนหย่อนใจ โดยหลีกเลี่ยงจากสภาพเมืองมาสู่อีกวัฒนธรรมที่งดงามและมีความบริสุทธิ์ของธรรมชาติ เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในด้านวัฒนธรรมหรือความเป็นธรรมชาติ จำนวน

นักท่องเที่ยวไปลาวและรายได้จากการท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นโดยตลอดนับตั้งแต่ปี 2533 ลดลงไปเพียงเล็กน้อยในปี 2544 เนื่องจากวิกฤติเศรษฐกิจเอเชีย แต่กลับดีขึ้นในปี 2545 คาดว่าการท่องเที่ยวของลาวจะขยายตัวเพิ่มขึ้นต่อไปหากไม่มีเหตุการณ์ภายนอกซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว เช่น สงคราม โรคระบาด ฯลฯ

ในบรรดานักท่องเที่ยวต่างประเทศที่ไปลาวทั้งหมด นักท่องเที่ยวจากไทยมีจำนวนมากที่สุด รองมาได้แก่ เวียดนาม สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และจีน โดยสาเหตุที่คนไทยเดินทางเข้าลาวมาก อาจมีสาเหตุอื่นๆ หลายประการ ที่ไม่ใช่การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนเพียงอย่างเดียว ดังนี้

ความใกล้ชิดทางเชื้อชาติ

ไทยและลาวมีความใกล้ชิดทั้งทางเชื้อชาติ วัฒนธรรมและภาษา จนมีคำพูดที่ว่า “ไทยและลาวเป็นพี่น้องกัน” ทั้งนี้ คำว่า “พี่น้อง” ในภาษาลาวนั้นแปลว่า “ญาติ” ดังนั้น จึงพบว่า ทั้งคนไทยและคนลาว ต่างก็มีญาติพี่น้องอยู่ในอีกประเทศหนึ่ง จึงมีการไปมาหาสู่กันในโอกาสต่างๆ เป็นประจำ การเดินทางไปลาวของคนไทยจึงไม่ได้ขึ้นกับฤดูกาล หรือสภาพอากาศ ดังเช่น นักท่องเที่ยวจากประเทศอื่นๆ

ความใกล้ชิดด้านภูมิประเทศ

นอกจากความใกล้ชิดด้านเชื้อชาติแล้ว ภูมิประเทศของทั้งสองประเทศยังมีความใกล้ชิดกันด้วยเช่นกัน โดยไทยและลาวมีเขตแดนทั้งทางน้ำและทางบกติดต่อกันยาว 1,810 กิโลเมตร ด้วยความใกล้ชิดกันระหว่างคนสองประเทศ ทำให้มีการไปมาหาสู่กันมาเป็นเวลาช้านาน ด้านสากลและจุดผ่อนปรนจึงมีอยู่ตลอดแนวชายแดนไทย-ลาว โดยด้านสากลตามแนวชายแดนไทยและลาวมีอยู่ถึง 6 ด้าน มากกว่าประเทศอื่นๆ ที่มีชายแดนติดกับลาว

ความใกล้ชิดด้านเศรษฐกิจ

ไทยเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งของลาว ซึ่งโดยส่วนใหญ่ ลาวจะนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภค และสินค้าที่เป็นวัตถุดิบจากไทย ความสัมพันธ์ด้านการค้าทำให้มีความจำเป็นต้องขยายเส้นทางคมนาคมทางบกระหว่างไทย-ลาว รวมถึงการเปิดด่านสากลต่างๆ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่การนำเข้า-ส่งออกสินค้า ปัจจุบันนี้ช่วยเพิ่มช่องทางการไปมาหาสู่กันระหว่างคนสองประเทศด้วย นอกจากนี้ ไทยยังเป็นผู้ลงทุนอันดับหนึ่งในลาว ดังนั้น จึงมีการเดินทางเข้าไปในลาวของนักลงทุน ผู้ประกอบการ รวมถึงเจ้าหน้าที่คนไทย ที่มีความสามารถเฉพาะด้านเข้าไปดูแลกิจการในลาว จำนวนไม่น้อย

ความร่วมมือกับต่างประเทศ

ลาวจัดเป็นประเทศผู้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศมากเป็นอันดับต้นๆ โดยไทยก็เป็นหนึ่งในประเทศที่ให้ความช่วยเหลือแก่ลาว โดยเฉพาะในด้านเทคนิคต่างๆ ซึ่งในการให้ความช่วยเหลือในลักษณะนี้ จะต้องมีการนำเจ้าหน้าที่ไปให้ความรู้/การอบรม เป็นระยะๆ โดยนอกจากโครงการที่เป็นความช่วยเหลือของไทยแล้ว ความช่วยเหลือของประเทศอื่นๆ บางครั้งก็จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญของไทย เนื่องจากคนไทยสามารถสื่อสารกับคนลาวได้ดีกว่าผู้เชี่ยวชาญจากประเทศอื่นๆ ซึ่งต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร หรือต้องใช้ล่าม

ตามสถิติ แม้นักท่องเที่ยวจากไทยจะมีจำนวนมากที่สุด แต่คาดว่าอัตราการขยายตัวจะลดลง ในขณะที่นักท่องเที่ยวจากทวีปอเมริกาและยุโรป จะมีอัตราการขยายตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สหรัฐอเมริกา ซึ่งมีอัตราการขยายตัวในปี 2545 สูงขึ้นจากปี 2544 ถึง 39% ในขณะที่นักท่องเที่ยวไทยขยายตัว 12% เวียดนาม ลดลง 14% จีน ลดลง 47% อย่างไรก็ตาม แม้อัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวจากทวีปอเมริกาและยุโรปจะสูงกว่าเอเชียและแปซิฟิกก็ตาม แต่ด้วยตัวเลขนักท่องเที่ยวของทั้งสองทวีปในปัจจุบันที่ยังมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับเอเชียแปซิฟิก จึงคาดว่าทั้งในระยะสั้นและระยะยาว นักท่องเที่ยวจากทวีปอเมริกาและยุโรป จะยังมีจำนวนไม่เท่านักท่องเที่ยวจากเอเชียแปซิฟิก

อย่างไรก็ดี ในหมู่นักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเฉพาะประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ เช่น สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา มีส่วนหนึ่งที่เดินทางไปลาวเพื่อขอรับการตรวจลงตรา ประเภท Non-immigrant ประเภท B หรือวีซ่าคนอยู่ชั่วคราว ประเภทธุรกิจ เป็นการเฉพาะเพื่อกลับเข้ามาทำงานในไทยอย่างถูกต้อง ส่วนใหญ่แล้ว คนต่างชาติเหล่านี้สามารถเดินทางไปขอวีซ่าประเภทดังกล่าวจากสถานเอกอัครราชทูตไทยในประเทศต่างๆ ได้ แต่บางส่วนนิยมเดินทางไปลาวเพราะใกล้ เดินทางไปจากไทยได้สะดวก และประหยัดค่าใช้จ่าย จากข้อมูลของสถานเอกอัครราชทูตไทยใน เวียงจันทน์ ในปี 2546 พบว่า มีคนต่างชาติเดินทางไปขอวีซ่าประเภทดังกล่าวทั้งสิ้น 2001 คน โดยเป็นบุคคลสัญชาติสหรัฐอเมริกามากที่สุด 180 คน สหราชอาณาจักร 163 คน ฟิลิปปินส์ 120 คน ญี่ปุ่น 57 คน และฝรั่งเศส 34 คน¹

¹ สัมภาษณ์ พนิดา สุภา, เลขานุการโท, สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์, 26 มกราคม 2547.

ด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว เป็นจุดผ่านแดนที่นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางผ่านไปลาวมากที่สุด โดยจากสถิติตั้งแต่ปี 2542-2545 นักท่องเที่ยวต่างประเทศกว่าครึ่งเดินทางผ่านด่านดังกล่าว ทั้งนี้ สาเหตุเป็นเพราะ

1) เป็นด่านที่ผ่านเข้าสู่นครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นเมืองหลวงของลาว ที่ใกล้และสะดวก เนื่องจากมีสะพานข้าม ไม่ต้องข้ามเรือเหมือนบางด่านที่มีแม่น้ำโขงกั้น และจากสะพานมิตรภาพฯ ใช้เวลาเพียงครึ่งชั่วโมง ก็จะเดินทางถึงตัวเมืองเวียงจันทน์

2) โดยที่สายการบินต่างๆ ที่ไปถึงนครหลวงเวียงจันทน์ ที่สนามบินสาภักวัตโต มีเที่ยวบินบริการไม่มากนัก บางครั้ง นักท่องเที่ยวจึงนิยมเดินทางในประเทศไทย ซึ่งมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกรวดเร็วกว่า เพื่อไปผ่านด่านที่สะพานมิตรภาพฯ

ฤดูกาลการท่องเที่ยวของลาวคือช่วงฤดูหนาว ระหว่างเดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์ ซึ่งจากภาพที่ 3.3 เห็นได้ว่า ความแตกต่างของจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวและช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว ในปี 2545 ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2543 และ ปี 2544 ซึ่งนับว่าเป็นแนวโน้มที่ดี เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวที่น้อยกว่าช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว จะส่งผลต่อรายได้ของแรงงานในท้องถิ่น การจ้างงาน ภาคการผลิตอื่นๆ ซึ่งจะได้กล่าวถึงในบทที่ 5 ต่อไป

นอกจากนครหลวงเวียงจันทน์ สะหวันนะเขต และหลวงพระบาง ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวต่างชาติไปเยือนมากที่สุดตามลำดับแล้ว จากตารางที่ 3.4 จะเห็นได้ว่า แขวงบ่อแก้วเป็นแขวงที่นักท่องเที่ยวต่างชาติไปเยือนเป็นอันดับที่สี่ ทั้งนี้ เนื่องจากแขวงบ่อแก้วมีเขตแดนติดกับ จ.เชียงราย และเป็นทางผ่านของเส้นทางหมายเลข 3 ซึ่งเชื่อมจากไทย ผ่านลาว ไปยังจีนตอนใต้ จึงเป็นจุดเข้า-ออกลาว ที่สำคัญอีกจุดหนึ่ง และเมื่อเส้นทางหมายเลข 3 ซึ่งขณะนี้รัฐบาลไทย ลาว และจีน กำลังดำเนินการปรับปรุงร่วมกัน แล้วเสร็จสมบูรณ์ ก็จะเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าและคมนาคมที่สำคัญเส้นทางหนึ่งในอนาคต นอกจากนี้ ไทยและลาวยังมีโครงการที่จะสร้างสะพานข้ามระหว่าง อ.เชียงของ จ.เชียงราย และเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว ซึ่งจะช่วยให้เส้นทางดังกล่าวสมบูรณ์และสะดวกสบายมากยิ่งขึ้นในระยะยาวด้วย

จากตารางแบบสอบถามนักท่องเที่ยว ในปี 2544 และ ปี 2545 (ผนวก ก.5) ซึ่งถามเกี่ยวกับประเทศอื่นๆ ที่ผู้ถูกสอบถามนั้นๆ ได้แวะเยี่ยมในช่วงที่ไปท่องเที่ยวในลาวครั้งนั้นๆ ด้วยพบว่า เพียงร้อยละ 23 ที่เที่ยวในลาวเพียงประเทศเดียว นอกนั้น ร้อยละ 66 ท่องเที่ยวในประเทศไทย และอีกประมาณครึ่งหนึ่งท่องเที่ยวในกัมพูชา เวียดนาม หรือจีนด้วย แบบสอบถามนี้ แม้จะ

สอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ไปลาว เพียง 1,002 คน แต่ก็แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวของลาวมีความเกี่ยวเนื่องกับประเทศรอบข้างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวของลาวประการหนึ่ง คือจะต้องร่วมกับประเทศใกล้เคียงในการส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกัน ดังจะได้กล่าวถึงต่อไปในบทที่ 4 นโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของลาว

ชำนาญกหอสมุด

บทที่ 4

นโยบายด้านการท่องเที่ยวและส่งเสริมการลงทุน

บทนี้จะกล่าวถึงนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของรัฐบาล รวมถึงนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งได้นำมาวิเคราะห์ต่อไปว่ามีความเหมาะสมกับลักษณะและรูปแบบของนักท่องเที่ยวต่างประเทศในลาวที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 หรือไม่ อย่างไร

4.1 แผนพัฒนาการท่องเที่ยว (Tourism Development Plan)

ลาวได้จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับ UNDP และ World Tourism Organization ซึ่งได้กำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว และกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวของลาว (รายละเอียดโดยสังเขปปรากฏตามผนวก ข) ซึ่งนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยหลักแล้ว จะเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ส่วนกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว เน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เชิงประวัติศาสตร์ ประเพณีและวัฒนธรรม รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้าน โดย เดินทางผ่านด้านบริเวณชายแดนที่ติดต่อกัน

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าวได้กำหนดแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของลาว ในช่วงระยะเวลา 15 ปี เริ่มตั้งแต่ 2542 โดยแบ่งเป็น ระยะต้น ระหว่างปี 2542-2546 ระยะกลาง ปี 2547-2551 และระยะยาว ปี 2552-2556 และแบ่งแขนงต่างๆ เป็น 3 กลุ่ม คือ เหนือ กลาง และใต้ แต่ละกลุ่มจะมีแขนงที่เป็นแกนการเจริญเติบโต (Tourism Growth Pole) ซึ่งจะเป็นแขนงที่มีการระดับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในระดับสูง มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและเดินทางเข้าถึงได้ง่ายสรุปดังนี้

1. กลุ่มภาคเหนือ แกนการเจริญเติบโต ได้แก่ หลวงพระบาง เชียงขวาง และบ่อแก้ว ส่วนแขนงที่เป็นแกนรอง ได้แก่ หลวงน้ำทา
2. กลุ่มภาคกลาง แกนการเจริญเติบโต ได้แก่ นครหลวงเวียงจันทน์ ส่วนแขนงที่เป็นแกนรองด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ คือ แขนงเวียงจันทน์ คำม่วน และเขตพิเศษไซสมบูน

3. กลุ่มภาคใต้ แคนการเจริญเติบโต ได้แก่ สะหวันนะเขต และจำปาสัก
 ทั้งนี้ แผนดังกล่าวจะกำหนดว่าจะพัฒนาแขวงต่างๆ ในด้านใดเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอย่าง
 สอดคล้องกัน

โดยที่แผนพัฒนาการท่องเที่ยวได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของลาวเป็น
 3 ระยะ โดยแผนระยะต้นได้สิ้นสุดลงในปี 2546 ดังนั้น ในปี 2547 จะเป็นปีเริ่มต้นแผนในช่วงระยะ
 ที่สอง คือ ปี 2547-2551 จากการสอบถามเจ้าหน้าที่องค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว ซึ่งเป็น
 หน่วยงานรับผิดชอบ ทราบว่า องค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาวกำลังจัดทำร่างของแผนดังกล่าว คาด
 ว่าจะแล้วเสร็จสมบูรณ์ในเดือนมิถุนายน 2547 และจะเริ่มปฏิบัติใช้หลังจากนั้นในเดือนสิงหาคม
 2547 แทนแผนพัฒนาฉบับเดิม และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับใหม่นี้จะมีผลใช้ปฏิบัติไปจนถึงปี
 2556 แต่จะมีการทบทวนและปรับปรุงแผนอีกครั้งในปีใดปีหนึ่งก่อนหน้านั้น หากสภาพการณ์ของ
 โลกมีการเปลี่ยนแปลงไป รายละเอียดของร่างแผนพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

เพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน แผนงานนี้
 กำหนดแนวทางสำหรับภาครัฐและเอกชนเพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการท่องเที่ยว และกำหนด
 ยุทธศาสตร์ 5 ข้อ ดังนี้

1. ดำเนินนโยบายและขั้นตอนการบริหารของภาครัฐที่ดี และประสานแผนงานของ
 ภาครัฐและเอกชน โดยมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

- ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐด้วยกันและรัฐกับเอกชน ได้แก่ 1) จัดตั้ง
 บอร์ดด้านการท่องเที่ยวภายในองค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว หรือ steering committee เพื่อเป็น
 ตัวกลางประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐบาล 2) จัดตั้งบอร์ดด้านการท่องเที่ยว หรือ steering
 committee เพื่อหารือกับภาคเอกชน

- ด้านนโยบายการพิจารณาการตรวจลงตรา ได้แก่ 1) ทบทวนนโยบายการออกบัตร
 ผ่านแดน โดยขยายระยะเวลาการพำนักเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถพำนักในลาวได้นานยิ่งขึ้น
 2) พิจารณาขยายเวลาการพำนักสำหรับการตรวจลงตราสำหรับนักท่องเที่ยว

- ด้านสาธารณสุขและการรักษาความปลอดภัย ได้แก่ 1) ร่วมมือกับภาคการ
 สาธารณสุขในการสร้างความตระหนักในเรื่องโรคติดต่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง HIV/AIDS 2) ร่วมมือ
 กับภาค เอกชนและหน่วยงานตำรวจเพื่อจัดทำแนวทางเพื่อรองรับกรณีการเกิดอุบัติเหตุ 3) ฝึกอบรม

เจ้าหน้าที่มีคฤเทศก์ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่อาจมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ให้ทราบเกี่ยวกับการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ การให้ความช่วยเหลือและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และให้ได้รับการอบรมอย่างสม่ำเสมอ 4) แจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบเกี่ยวกับกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ผ่านเว็บไซต์ขององค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว

- ด้านงบประมาณขององค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว ได้แก่ การหาแนวทางในการทำให้องค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาวมีแหล่งที่มาของรายได้ที่แน่นอน ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจุบัน องค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาวมีรายได้จาก Tourism Promotion Fund ซึ่งได้จากการเรียกเก็บจากบริษัทนำเที่ยวในอัตรา 5% ของรายได้ของบริษัทนั้นๆ ดังนั้น หากนักท่องเที่ยวมาลวนน้อยลง ก็จะกระทบกับรายได้ของบริษัทนำเที่ยว และงบประมาณขององค์การท่องเที่ยวอีกทอดหนึ่งด้วย

- ด้านการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) ขยายการสำรวจกิจกรรมและการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว เพื่อช่วยสนับสนุนการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยว และการตัดสินใจด้านการลงทุนและการบริหาร 2) สนับสนุนสำนักงานสถิติแห่งชาติในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการพัฒนารูปแบบทางเศรษฐศาสตร์

2. ปรับปรุงคุณภาพการบริการและขยายสินค้าที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

- ด้านการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ 1) สร้างศูนย์ฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวและการรับรอง ซึ่งสามารถออกใบรับรองหรือใบประกาศนียบัตร และเชื่อมโยงกับหลักสูตรในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว และโรงเรียนมัธยม เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับโอกาสทางอาชีพด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งการฝึกอบรมระยะสั้น การฝึกอบรมแบบเคลื่อนที่และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาทางไกล 2) สร้างหลักสูตรการท่องเที่ยวที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวระดับปริญญาตรีและระดับประกาศนียบัตรสำหรับบุคคลในอาชีพอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับด้านการท่องเที่ยว และมีความสนใจที่จะเรียนรู้เพิ่มเติมในด้านนี้ 3) ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนามาตรฐานการฝึกอบรมและระดับการพัฒนาของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่เท่าเทียมกัน 4) พัฒนาโปรแกรมการแลกเปลี่ยนนักเรียนกับประเทศเพื่อนบ้าน 5) พัฒนาอุปกรณ์การเรียนการสอนด้านการท่องเที่ยวในโรงเรียน

- ด้านการสร้างความสำเร็จในชุมชน ได้แก่ 1) ทำการวิจัยเพื่อประเมินผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนใหญ่ 2) เผยแพร่ผลการวิจัยดังกล่าวผ่านสื่อต่างๆ เพื่อสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ของการท่องเที่ยวที่มีต่อประชาชนและเศรษฐกิจลาว

- ด้านการลงทุนจากต่างประเทศ ได้แก่ 1) พัฒนาคู่มือแนวทางการลงทุนสำหรับการสร้างโครงสร้างพื้นฐานขนาดเล็ก อาทิ ศูนย์รับรองนักท่องเที่ยว จุดชมทิวทัศน์ 2) อำนวยความสะดวกให้แก่การลงทุนต่างประเทศขนาดใหญ่ในด้านการท่องเที่ยว

- ด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ได้แก่ 1) ทำงานร่วมกับกระทรวงคมนาคมขนส่งไปรษณีย์ และก่อสร้าง ในการพัฒนาสาธารณูปโภคสำหรับการท่องเที่ยว 2) ทำงานร่วมกับภาคเอกชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดเล็กภายในท้องถิ่น

- ด้านส่งเสริมการคมนาคม ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้สายการบินต่างประเทศจัดเที่ยวบินตรงมายังลาว 2) ปรับปรุงการบริการด้านการคมนาคมภายในประเทศและโครงสร้างรองรับการท่องเที่ยวตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร 3) พัฒนามาตรฐานความปลอดภัยและแนวทางในการลดระดับเสี่ยงของเรือเร็ว

- ด้านโรงแรมที่พัก ได้แก่ การพัฒนาระบบการจัดระดับของโรงแรมที่พักต่างๆ

- ด้านการสร้างความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) ทำการวิจัยจากนักท่องเที่ยวเพื่อกำหนดโอกาสและช่องว่างของตลาด 2) จัดทำปฏิทินเทศกาลการท่องเที่ยวของลาว

3. สร้างภาพลักษณ์ลาวให้โดดเด่นจากประเทศปลายทางอื่นๆ โดยเน้นประสบการณ์แปลกใหม่ที่อนุรักษ์วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติของลาว

- ด้านมรดกทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ 1) พัฒนาแบบอย่างในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ 2) พิจารณาปรับปรุงยุทธศาสตร์สำหรับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ 3) สร้างโครงข่ายเชื่อมโยงระหว่างพิพิธภัณฑ์ในการอนุรักษ์และนำเสนอวัฒนธรรมลาวที่แตกต่างกันไปในแต่ละด้าน 4) พัฒนาโครงการเพื่อนำเสนอคุณค่าของแหล่งมรดกโลก 5) ส่งเสริมการอนุรักษ์อาคารสมัยอาณานิคมฝรั่งเศส

- ด้านมรดกทางศาสนา ได้แก่ 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสงฆ์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการด้านการท่องเที่ยว 2) ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในศาสนสถาน

- ด้านกิจกรรมในพื้นที่ป่าสงวน ได้แก่ 1) ส่งเสริมการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความสามารถในการจัดการของเจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวที่ดูแลเขตป่าสงวน 2) จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อดูแลสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสำหรับกิจกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าสงวน 3) สร้างความเป็นมิตรระหว่างผู้จัดการเขตป่าสงวนและชาวบ้านในพื้นที่ 4) จัดทำอุปกรณ์และสื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับ

สถานที่ท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยว 5) จัดทำโครงการให้ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมให้แก่คนลาว และนักท่องเที่ยวต่างชาติ

- ด้านการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมิตรกับสภาพแวดล้อม ได้แก่ การส่งเสริมรูปแบบการใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพ การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ การใช้ระบบไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในท้องถิ่นที่ห่างไกล

- ด้านการตลาด ได้แก่ 1) พัฒนารูปแบบการเข้าถึงตลาดโดยใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด 2) ประสานกิจกรรมของผู้ประกอบการรายย่อยในการจัดการรณรงค์ด้านการตลาด 3) สร้างความสามารถด้านการตลาดขององค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว 4) พัฒนาและบริหารภาพลักษณ์ของลาว

4. กระจายผลประโยชน์ที่ได้จากการท่องเที่ยวให้ทั่วถึงพื้นที่ห่างไกลโดยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ห่างจากตัวเมืองใหญ่

- ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนที่อยู่ห่างไกล ได้แก่ 1) จัดหาทุนการศึกษาและความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านในชนบทและชนเผ่าต่างๆ เพื่อให้ได้ความรู้และเปิดสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 2) พิจารณาศูนย์ฝึกอบรมเคลื่อนที่เพื่อให้ความรู้แก่คนลาวในตัวเมืองของแขวงต่างๆ เพื่อยกระดับมาตรฐานและกำหนดตัวผู้ที่เหมาะสมไปรับการฝึกอบรมที่นครหลวงเวียงจันทน์

- ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ได้แก่ 1) การออกใช้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์แห่งชาติ ซึ่งกำลังได้รับการปรับปรุงโดยองค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว 2) ปฏิบัติตามโครงการของ Mekong Tourism Development Project (MTDP) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ของชุมชนในแขวงหลวงน้ำทา หลวงพระบาง คำม่วน และสะหวันนะเขต

- ด้านการสร้างเชื่อมโยง ได้แก่ สร้างเวทีในการพบปะหารือระหว่างภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ รวมทั้งให้คนในหมู่บ้านต่างๆ เรียนรู้ผ่านเครือข่ายและการประชุมร่วมกันเป็นประจำ

- ด้านอุปสรรคในการเริ่มดำเนินกิจการนำเที่ยวขนาดเล็ก ได้แก่ 1) พิจารณาจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อสนับสนุนโครงการใหม่ๆ 2) ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชนท้องถิ่น 3) ทบทวนอุปสรรคในการเข้าสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่น 4) ร่วม

ทำงานกับแขวงในการปรับปรุงกระบวนการอนุมัติการลงทุนที่ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

- ด้านการมีส่วนร่วมของผู้หญิง ได้แก่ ส่งเสริมผู้หญิงให้เข้าร่วมการฝึกอบรมด้านการบริหาร ทักษะด้านธุรกิจ และการนำเที่ยว

5. ส่งเสริมสินค้าลาว รวมถึงผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เฟอร์นิเจอร์ และหัตถกรรม ให้เป็นสินค้าส่งออกผ่านการท่องเที่ยว โดยการทำให้นักท่องเที่ยวรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าลาว เช่น เทคนิคการทำ ความเกี่ยวข้องกับชนเผ่าต่างๆ และการใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวในแบบดั้งเดิม จัดตั้งศูนย์นักท่องเที่ยวสำหรับวางแสดงผลิตภัณฑ์พื้นเมือง พร้อมคำบรรยาย

ยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวของแต่ละแขวง

ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยว แต่ละแขวงและเมืองจะมีแผนพัฒนากการท่องเที่ยวของตน ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนาร่วมกัน ดังนี้

- 1) กำหนดสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ รวมทั้งสินค้า และโอกาสในการพัฒนากการท่องเที่ยวอื่นๆ
- 2) พัฒนากการให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของลาว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจวัฒนธรรมลาว
- 3) สร้างแผนรองรับนักท่องเที่ยวทั้งจากภายในและต่างประเทศ
- 4) ส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตภายในประเทศ อาทิ อาหาร เครื่องดื่ม และบริการต่างๆ
- 5) ส่งเสริมธุรกิจที่เสริมการท่องเที่ยวน อาทิ บริษัทรถบริการ วัตถุประสงค์อาหารและแปรรูปต่างๆ
- 6) ผลานการตลาดและการส่งเสริมการท่องเที่ยวกภายใต้นโยบายและกรอบแผนงานพัฒนากการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศใกล้เคียง

โดยที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางมาลาวต่อเนื่องจากประเทศอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียง ดังนั้น การร่วมมือกับประเทศใกล้เคียงในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงจะทำให้ลาวรวมทั้งประเทศอื่นๆ ได้รับประโยชน์ร่วมกัน โดยอาจพิจารณาดำเนินการดังนี้

- 1) พัฒนาแนวทางการอำนวยความสะดวกด้านการตรวจคนเข้าเมืองและศุลกากร รวมถึงการออกวีซ่า GMS (Greater Mekong Sub-region) และ วีซ่าอาเซียน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในอนุภูมิภาค
- 2) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองต่างๆ
- 3) จัดตั้งมาตรฐานอุตสาหกรรมภายในอนุภูมิภาค
- 4) เพิ่มเติมการฝึกอบรมให้แก่บุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มทักษะใหม่ๆ
- 5) ปรับปรุงยุทธศาสตร์สำหรับการรักษาบริเวณพื้นที่ป่าสงวนซึ่งมีพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน
- 6) การจัดการผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดจากการท่องเที่ยว เช่น การติดต่อของโรค HIV/AIDS การค้ามนุษย์

4.2 แผนการตลาดสำหรับการท่องเที่ยว (National Tourism Marketing Plan)

นอกจากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าวข้างต้นแล้ว ทางลาวได้ร่วมกับ UNDP และ World Tourism Organization (WTO) ในการจัดทำ National Tourism Marketing Plan for Lao PDR เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ แผนการตลาดนี้มีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวระยะไกล (long-haul foreign visitors) เพื่อเพิ่มรายได้และการจ้างงานในประเทศ รวมทั้งระยะเวลาการพำนักในลาวของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังมุ่งหมายให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีคุณภาพและยั่งยืน

แผนการตลาดของลาววางตำแหน่งในตลาดการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (Market Position) ให้ลาวเป็นประเทศจุดหมายทางวัฒนธรรม และเปรียบพร้อมด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม โดยเน้นตลาดช่องว่าง (Niche Market) โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) การกำหนดตลาดหลัก พร้อมความเห็น ความต้องการ และปัจจัยกระตุ้น
- 2) ปรับปรุงการบริการภาครัฐ สายการบินภายในประเทศและบริการต้อนรับ
- 3) พัฒนาการบริการข้อมูลอย่างต่อเนื่องสำหรับนักท่องเที่ยวที่เป็นตลาดหลัก
- 4) พัฒนาระบบเส้นทางท่องเที่ยวและเชื่อมโยงกับระบบเส้นทางทั้งหมด
- 5) ขยายช่องทางการท่องเที่ยวให้หลากหลายเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว

- 6) ปรับปรุงการเดินทางทางอากาศ ทั้งจากศูนย์กลางการบินในภูมิภาค และที่บินตรงจากประเทศตลาดหลัก
- 7) ทำการวิจัย และกำหนดเป้าประสงค์ของตลาดช่องว่าง (Niche) ของตลาดนักท่องเที่ยวภาคพื้น
- 8) การปกป้องรักษาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวของลาว
- 9) กำหนดโอกาสในเชิงพาณิชย์
- 10) ส่งเสริมการกระชับความร่วมมือภายในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเองกับรัฐบาล และตลาดนักท่องเที่ยวหลัก
- 11) มีส่วนร่วมในกรอบความร่วมมือต่างๆ ในภูมิภาค
- 12) ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ

โดยวางเป้าหมายจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศให้เดินทางไปลาว ในระหว่างปี 2543-2558 ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

เป้าหมายจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ปี 2543-2558

ตลาด	2543	2544	2545	2546	2547	2553	2558
GMS	390,000	420,000	450,000	485,000	525,000	830,000	1,225,000
เอเชีย/แปซิฟิก	69,000	70,700	74,000	78,500	83,000	126,100	178,000
ระหว่างประเทศ	140,000	182,000	227,500	275,000	325,000	668,000	1,045,000
รวม	599,000	642,700	751,500	838,500	933,000	1,624,100	2,448,000

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR

เมื่อเปรียบเทียบยอดนักท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจริงกับที่ตั้งเป้าไว้ในปี 2543-2545 พบว่า ในปี 2543 และ 2544 ยอดนักท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจริงสูงกว่าที่ตั้งเป้าไว้ โดยในปี 2543 มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาจริง 737,208 คน สูงกว่าที่ตั้งเป้าไว้ที่ 599,000 คน ปี 2544 นักท่องเที่ยวมาจริง

673,823 คน สูงกว่าที่ตั้งเป้าไว้ 642,700 คน อย่างไรก็ตาม ผลจากการก่อการร้ายที่ตึกเวิร์ลเทรด สหรัฐอเมริกา เมื่อปลายปี 2544 ที่มีต่อการท่องเที่ยวทั่วโลก ปี 2545 นักท่องเที่ยวเดินทางมาลาว จำนวน 735,662 คน ต่ำกว่าที่ตั้งเป้าไว้ที่ 751,500 คน ในปี 2546 ยังไม่มีตัวเลขทางการ แต่คาดการณ์ของ World Tourism Organization (WTO) คาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า และโดยที่ในปี 2547 รัฐบาลจะเป็นเจ้าภาพการประชุมใหญ่หลายการประชุม อาทิ ASEAN Tourism Forum การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน และการประชุมอื่นๆ จึงคาดว่าจะจำนวนนักท่องเที่ยวน่าจะเกินเป้าหมายที่ตั้งไว้

ในระยะสั้นและระยะกลาง แผนการตลาดดังกล่าวได้กำหนดตลาดนักท่องเที่ยวหลักของลาวได้แก่ ไทย เวียดนาม ฝรั่งเศส เยอรมนี ญี่ปุ่น และสหราชอาณาจักร โดยกำหนดช่องทางการตลาดคือ คณะทูตานุทูตประจำลาว บริษัทนำเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การบินไทย

4.3 โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

ขณะนี้ ทางลาวกำลังเสนอโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) โดยได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินจากธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank - ADB) โครงการภายใต้กรอบนี้จะดำเนินการใน 4 แขวง ได้แก่ จำปาสัก คำม่วน หลวงพระบาง และหลวงน้ำทา โดยจะมีระยะเวลาดำเนินการ 5 ปีงบประมาณ 14 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีรายละเอียดโดยสังเขป ดังนี้

1. การปรับปรุงสถานที่รองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่

1.1 การปรับปรุงถนนไปยังถ้ำกองลอ (แขวงคำม่วน)

1.2 การปรับปรุงสนามบินหลวงน้ำทา

1.3 การปรับปรุงถนนไปยังน้ำตกตาดกวาสี (แขวงหลวงพระบาง)

2. การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนยากจน ซึ่งได้แก่ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์และผลกระทบทางลบของการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม การพัฒนาสินค้าเพื่อรองรับการท่องเที่ยว รวมไปถึงการปรับปรุงสถานที่บริการนักท่องเที่ยวขนาดเล็ก (ศูนย์ข้อมูลข่าวสารนักท่องเที่ยว ที่จอดรถ ท่าเรือเล็ก จุดชมวิว และเส้นทางเดินเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติต่างๆ) ในสี่แขวงดังกล่าวข้างต้น

3. ความร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ในอนุภูมิภาคเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ด่านชายแดน การจัดตั้งเครือข่ายด้านการส่งเสริมการตลาดในกรอบ GMS การสร้างแผนการท่องเที่ยว GMS การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
4. การสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรและการสนับสนุนการปฏิบัติตามแผน

4.4 แนวทางการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวบนเส้นทางหมายเลข 9

ทางการลาวมีแผนที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางหมายเลข 9 จากแขวงสะหวันนะเขตไปยังชายแดนเวียดนาม (ลาวบาว) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor-EWEC) โดยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีศักยภาพที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ และแนวทางการพัฒนาโดยสังเขป ดังนี้

1. ดึงและอาคารสมัยอาณานิคมฝรั่งเศส ในตัวเมืองสะหวันนะเขต : ทำการสำรวจและจัดทำยุทธศาสตร์สำหรับการดูแลรักษาและปรับปรุงใหม่ โดยต้องจัดหาทุนเพิ่มเติม
2. วัดธาตุงั้ง และเขตป่าสงวนดงนาตาด : ปรับปรุงระบบการส่งเสริมการชมทิวทัศน์แบบเดินป่า พัฒนา Community-Based Tourism (CBT) ที่บ้านตาด ใช้เป็นศูนย์ฝึกอบรม CBT สำหรับหมู่บ้านอื่นๆ ปรับปรุงการวางแสดงที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่บ้านตาด
3. แก่งหลวง และแหล่งพบซากฟอสซิลและรอยเท้าไดโนเสาร์ : ปรับปรุงข้อมูลเกี่ยวแหล่งค้นพบซากฟอสซิลในด้านที่เกี่ยวกับคุณค่าทางวิทยาศาสตร์ ส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งพบซากฟอสซิลโดยคนในชุมชน
4. ปาดงลิง : จัดเส้นทางรถจักรยานที่เชื่อมโยงกับสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง
5. หอไตรปิฎก : จัดเส้นทางรถจักรยานที่เชื่อมโยงกับสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง
6. ทะเลสาบเต้าดอนแดง : จัดเส้นทางรถจักรยานที่เชื่อมโยงกับสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง

7. แก่งสามมัดแตก และตาดหาย แม่น้ำเซบั้งเหียน เขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพดงพญาเย็น : ได้มีการวางแผนปรับปรุงถนนไปยังแก่งสามมัดเด็ก และศูนย์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวที่เมืองพิน
8. น้ำตกตาดสะแล่น : ปรับปรุงเส้นทางถนนไปยังน้ำตก
9. เส้นทางโฮจิมินห์ : สำรวจถนนหินและเลือกบริเวณที่เป็นตำนานเล่าขานเพื่อเป็นพื้นที่ดูแลรักษา วางแผนที่จะสร้างศูนย์ข้อมูลข่าวสารที่บ้านดง
10. เขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพภูซำแง : พัฒนาหน่วยนำเที่ยวและเส้นทางเดินป่าสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

สถานที่ท่องเที่ยวตามเส้นทางหมายเลข 9 ที่กล่าวมาข้างต้นจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบคาราวานรถยนต์ ซึ่งนักท่องเที่ยวประเภทดังกล่าวนิยมที่จะเดินทางไปตามทางถนนที่เชื่อมประเทศต่างๆ และพักผ่อนตามเส้นทาง ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจของทุกประเทศในอนุภูมิภาค รวมทั้งลาวด้วย

4.5 กรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต

นอกจากเส้นทางหมายเลข 9 ที่เชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม ระหว่าง พม่า ไทย ลาว และเวียดนามแล้ว ลาวยังได้เข้าร่วมในกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต ซึ่งเป็นความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชา ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสี่สะเกด และจังหวัดอุบลราชธานีของไทย แขวงสาละวัน และแขวงจำปาสักของลาว และพระวิหาร และอูตรมีชัย ของกัมพูชา โดยสถานที่ที่น่าสนใจในพื้นที่สามประเทศนี้ เช่น ผาแต้ม ผามออีแดง ของไทย เขาพระวิหาร ของกัมพูชา และปราสาทหินวัดพู น้ำตกคอนพะเพ็ง น้ำตกตาดฟาน ของลาว การรวมแหล่งท่องเที่ยว 3 ประเทศให้เป็นหนึ่งเดียว (Three Countries - One Destination) จะช่วยให้บริเวณดังกล่าวเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสามารถท่องเที่ยวสามประเทศในครั้งเดียว การเดินทางมาของนักท่องเที่ยวต่างชาติจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนของทั้งสามประเทศดังกล่าวมีรายได้ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาความเจริญของพื้นที่ดังกล่าว ร่วมกันได้มากยิ่งขึ้น

4.6 นโยบายส่งเสริมการลงทุน

รัฐบาลได้ออกกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนและคุ้มครองการลงทุนจากต่างประเทศ เมื่อปี 2537¹ สรุปพอสังเขปได้ดังนี้

1. รัฐบาลลาวอนุญาตการลงทุนต่างประเทศในสองรูปแบบ คือ
 - 1.1 การลงทุนร่วมระหว่างผู้ลงทุนในประเทศกับต่างประเทศผู้ลงทุนต่างประเทศจะต้องลงทุนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30
 - 1.2 การลงทุนของต่างประเทศทั้งหมด (100%)
2. รัฐบาลลาวจะให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ลงทุนต่างประเทศ ดังนี้
 - 2.1 อนุญาตการเช่าที่ดินของประชาชนลาว ไม่เกิน 20 ปี และที่ดินของรัฐบาล ไม่เกิน 50 ปี
 - 2.2 อำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้า-ออกประเทศของผู้ลงทุนต่างประเทศ พนักงานชาวต่างประเทศ รวมทั้งสมาชิกในครอบครัว
 - 2.3 ผู้ลงทุนต่างประเทศจะเสียภาษีอากรในการนำเข้าอุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิต ในอัตราร้อยละ 1 ของมูลค่าอุปกรณ์และเครื่องมืออื่นๆ สำหรับวัตถุดิบและสินค้ากึ่งสำเร็จรูปที่นำเข้าเพื่อการผลิตจะได้รับการยกเว้นภาษี และสินค้าที่ส่งออกจะได้รับการยกเว้นภาษีขาออก นอกจากนี้ วัตถุดิบและสินค้ากึ่งสำเร็จรูปที่นำเข้าเพื่อทำการผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้า จะได้รับการผ่อนผันภาษีนำเข้าด้วย
 - 2.4 การลงทุนในสาขาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของลาว หรือการลงทุนขนาดใหญ่ จะได้รับการผ่อนผันการเก็บภาษีกำไร (ร้อยละ 20 ต่อปี) และ/หรือภาษีนำเข้าอุปกรณ์และพาหนะ ดังกล่าวข้างต้น

¹DDFI Quarterly Newsletter Issue 1, July 2003

ทั้งนี้ ผู้ลงทุนต่างประเทศจะต้องยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนต่างประเทศ ซึ่งดูแลการอนุมัติการลงทุนของต่างประเทศ โดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนต่างประเทศดังกล่าวจะใช้เวลาในการพิจารณาอนุมัติโครงการต่างๆ ในระยะเวลาต่างๆ กัน ขึ้นอยู่กับขนาดการลงทุน ดังนี้

- โครงการมูลค่าต่ำกว่า 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทราบผลการพิจารณาภายใน 15 วันทำการ

- โครงการมูลค่าระหว่าง 1-5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทราบผลการพิจารณาภายใน 45 วันทำการ

- โครงการมูลค่าสูงกว่า 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทราบผลการพิจารณาภายใน 60 วันทำการ

โดยนักลงทุนต่างประเทศที่ยื่นขออนุมัติโครงการ เมื่อได้รับการอนุญาตแล้ว จะต้องทำการจดทะเบียนภายในกำหนด 90 วัน และเริ่มดำเนินโครงการตามระเบียบที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตโครงการ

เมื่อเดือนพฤษภาคม 2546 รัฐบาลลาวได้ประกาศให้ นครหลวงเวียงจันทน์ แขวงหลวงพระบาง แขวงจำปาสัก และแขวงสะหวันนะเขต มีอำนาจอนุมัติโครงการลงทุนที่มีมูลค่าไม่เกิน 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนแขวงอื่นๆ สามารถอนุมัติโครงการลงทุนที่มีมูลค่าไม่เกิน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยก่อนหน้านี้ อำนาจในการอนุมัติโครงการเป็นของส่วนกลางเท่านั้น การให้อำนาจแก่แขวงต่างๆ ดังกล่าวเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง และจะส่งผลให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในลาวได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

ขณะนี้ รัฐบาลลาวกำลังเตรียมประกาศใช้รัฐบัญญัติฉบับใหม่ว่าด้วยการให้นโยบายส่งเสริมการลงทุนภายในและต่างประเทศ โดยมีจุดประสงค์เพื่อขยายผลการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนต่างประเทศ เพื่อสร้างบรรยากาศการลงทุน ส่งเสริมกระตุ้นให้การลงทุนภายในและต่างประเทศขยายตัวมากขึ้น² โดยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนต่างประเทศกล่าวโดยสังเขป มีดังนี้

² สัมภาษณ์ วิไลวง บุตาคำ, ผู้อำนวยการแผนกคุ้มครองและส่งเสริมการลงทุน, กรมส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนภายในและต่างประเทศ, 16 มกราคม 2547.

1. รัฐบาลลาวได้แบ่งเขตส่งเสริมการลงทุน ตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม เป็น 3 เขต ดังนี้

1.1 เขต 1 เขตภูเขา ที่ราบสูง ที่อยู่ห่างไกล และยังไม่มี่ปั้ฐานโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน

1.2 เขต 2 เขตภูเขา ที่ราบสูง ที่มีโครงสร้างพื้นฐานโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สามารถรองรับการลงทุนได้ในระดับหนึ่งแล้ว

1.3 เขต 3 เขตเมือง นครหลวง และเขตพิเศษที่มีพื้นฐานโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่รองรับการลงทุนได้ดี

2. ผู้ลงทุนต่างประเทศสามารถนำเข้าพาหนะที่ใช้ในการผลิตทางตรง เช่น รถบรรทุก รถขนส่งสินค้า ขนส่งผู้โดยสาร โดยยกเว้นภาษีอากร ส่วนพาหนะที่ใช้ในการผลิตทางอ้อม เช่น รถยนต์เก๋ง รถกระบะ รถตู้ที่มีที่นั่งต่ำกว่า 7 ที่นั่ง จะเสียภาษีอากร 1% โดยมีเงื่อนไขดังตารางนี้

ตารางที่ 4.2

จำนวนพาหนะที่ใช้ในการผลิตทางอ้อม ที่ได้รับอนุญาตให้เสียภาษี 1%

เขตลงทุน	ทุนจดทะเบียนต่ำสุด (ดอลลาร์สหรัฐ)	จำนวนรถ (คัน)
เขต 1	200,000	1 คัน
	2,000,000	2 คัน
เขต 2	300,000	1 คัน
	2,000,000	2 คัน
เขต 3	400,000	1 คัน
	5,000,000	2 คัน

ที่มา : Department for Promotion and Management of Domestic and Foreign Investment

ทั้งนี้ ธุรกิจที่ดำเนินการด้านการบริการ สามารถนำเข้ายานพาหนะ โดยได้รับการลดหย่อนภาษีอากร ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3

อัตราภาษีนำเข้าพาหนะลดหย่อนของธุรกิจด้านการบริการ

สาขา	อัตราภาษีที่ต้องจ่าย เทียบกับมูลค่านำเข้า	จำนวนพาหนะที่จะ ได้รับอนุญาต	ประเภทพาหนะ
โรงแรม	20%	15-50 ห้องนอน 1 คัน 51-100 ห้องนอน 2 คัน 101 ห้องนอนขึ้นไป 3 คัน	รถตู้ใหม่ 100%
ท่องเที่ยว	30%	ให้อิงตามทุนจดทะเบียน	รถตู้ใหม่ 100%
บริการรถแท็กซี่/รถให้เช่า	30%	ของบริษัท รายละเอียดจะ	รถใหม่ 100%
ให้เช่าเครื่องจักรกลหนัก	1%	ได้กำหนดในบทแนะนำเกี่ยว กับการจัดตั้งปฏิบัติรัฐ บัญญัติฉบับนี้	

ที่มา : Department for Promotion and Management of Domestic and Foreign Investment

3. การท่องเที่ยวเป็นการลงทุนสาขาหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ทางการลาวส่งเสริมทั้งหมด 8 สาขา ซึ่งประกอบด้วย การผลิตด้านเกษตรกรรม (ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์) การขุดค้นแร่ธาตุ อุตสาหกรรมการผลิต การผลิตสินค้าเพื่อส่งออก ด้านพลังงาน การท่องเที่ยว ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (การศึกษาและสาธารณสุข) โดยธุรกิจที่ถูกกำหนดให้อยู่ภายใต้สาขาการท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม สถานที่พักผ่อนระยะสั้น และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ หากนักลงทุนต่างประเทศลงทุนในเขตส่งเสริมการลงทุน 3 เขต ที่ระบุไว้ข้างต้น จะได้รับการลดหย่อนและยกเว้นภาษีกำไร ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4

อัตราลดหย่อนและยกเว้นภาษีกำไรของการลงทุนในเขตที่ทางการลาวส่งเสริม 8 สาขา

เขตลงทุน	ทุนจดทะเบียนต่ำสุด	ระยะยกเว้นภาษีกำไร	อัตราภาษีกำไร
เขต 1	100,000 ดอลลาร์สหรัฐ	1 ปี	10%
	500,000 ดอลลาร์สหรัฐ	2 ปี	10%
	1,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ	4 ปี	10%
เขต 2	200,000 ดอลลาร์สหรัฐ	1 ปี	15%
	2,500,000 ดอลลาร์สหรัฐ	4 ปี	15%
	4,500,000 ดอลลาร์สหรัฐ	5 ปี	15%
เขต 3	500,000 ดอลลาร์สหรัฐ	2 ปี	20%
	5,500,000 ดอลลาร์สหรัฐ	6 ปี	20%
	10,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ	7 ปี	20%

ที่มา : Department for Promotion and Management of Domestic and Foreign Investment

4.7 การลงทุนจากต่างประเทศในลาว

รัฐบาลลาวได้จัดตั้งกรมส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนภายในและต่างประเทศ (Department for Promotion and Management of Domestic and Foreign Investment – DDFI) ขึ้นภายใต้การดูแลของคณะกรรมการแผนการและการลงทุน (Committee for Planning and Cooperation – CPC) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี ทองลุน สีสุลิด เป็นผู้กำกับดูแล เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุนในลาวเป็นการเฉพาะ โดยตั้งแต่ปี 2531-2546 รัฐบาลลาวได้อนุมัติโครงการลงทุนจากต่างประเทศไปแล้วกว่า 1 พันโครงการ มูลค่ารวมประมาณ 8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยประเทศที่เข้ามาลงทุนมากที่สุด คือ ไทย ซึ่งได้รับอนุมัติ 282 โครงการ มูลค่าประมาณ 2,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา ประมาณ 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ มาเลเซีย 778 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามด้วย ฝรั่งเศส จีน และเวียดนาม ตามลำดับ (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5

สถิติการลงทุนต่างประเทศใน สปป.ลาว ปี 2531-2546 (ดอลลาร์สหรัฐ)

ประเทศ	มูลค่าการลงทุน (ดอลลาร์สหรัฐ)
ไทย	2,726,970,646
สหรัฐอเมริกา	1,070,318,730
มาเลเซีย	778,429,879
ฝรั่งเศส	446,759,255
จีน	332,868,932
เวียดนาม	306,016,276
เกาหลีใต้	219,195,464
นอร์เวย์	79,000,000
ไต้หวัน	59,952,384
สิงคโปร์	50,500,000
นิวซีแลนด์	44,437,369
ออสเตรเลีย	32,840,000

ที่มา : DDFI, *Statistics of Foreign Investment by Country from 1988-2003*

ตารางที่ 4.6 แสดงสถิติการลงทุนต่างประเทศแยกเป็นรายสาขา ที่ DDFI ได้รวบรวมไว้ตั้งแต่ปี 2531-2546 ซึ่งสาขาการลงทุนในลาวที่มีมูลค่าสูงที่สุดเรียงตามลำดับ 5 อันดับแรก มีดังนี้

- กลุ่มพลังงาน มูลค่ารวมกว่า 5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ
- กลุ่มโทรคมนาคม กว่า 6 ร้อยล้านดอลลาร์สหรัฐ
- กลุ่มโรงแรม-ร้านอาหาร กว่า 5 ร้อยล้านดอลลาร์สหรัฐ
- กลุ่มอุตสาหกรรม-หัตถกรรม ประมาณ 3 ร้อยล้านดอลลาร์สหรัฐ
- กลุ่มภาคการบริการ กว่า 2 ร้อยล้านดอลลาร์สหรัฐ

ตารางที่ 4.6

การลงทุนต่างประเทศใน สปป.ลาว แยกเป็นรายสาขา ปี 2531-2546 (ดอลลาร์สหรัฐ)

สาขา	มูลค่าการลงทุน (ดอลลาร์สหรัฐ)
พลังงาน	5,398,800,000
โทรคมนาคม	651,004,647
โรงแรม-ร้านอาหาร	572,824,232
อุตสาหกรรม-เหมืองแร่	307,134,357
การบริการ	246,942,248
อุตสาหกรรมไม้	177,132,668
เกษตรกรรม	166,884,575
การก่อสร้าง	117,346,503
เหมืองแร่	93,956,967
การค้า	89,819,492
ธนาคาร	76,800,000
เสื้อผ้า	69,493,398
บริษัทรับให้คำปรึกษา	9,290,622
รวม	7,977,429,709

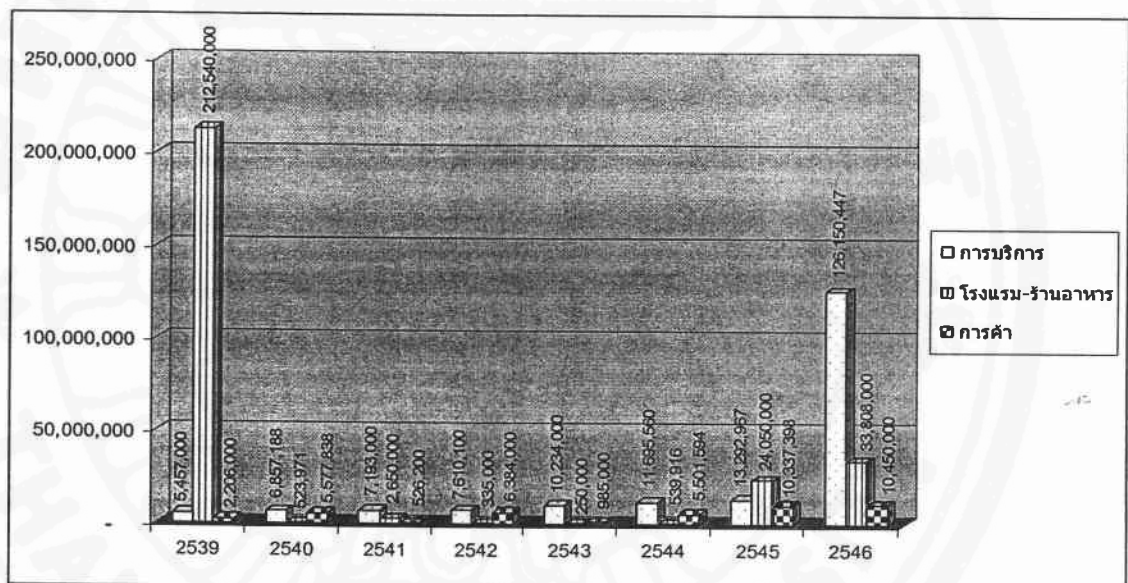
ที่มา : DDFI, *Statistics of Domestic and Foreign Investment by Sector from 1988-2003*

สาขาพลังงานเป็นสาขาที่มีการลงทุนสูงที่สุด เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของลาวซึ่งมีทรัพยากรภูเขาและแม่น้ำที่อุดมสมบูรณ์ จึงเอื้ออำนวยต่อการสร้างโรงผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ อย่างไรก็ตาม แม้มูลค่าการลงทุนในกลุ่มพลังงานจะสูงสุดก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียด จะเห็นว่า สาขาโรงแรม-ร้านอาหาร และการบริการ ซึ่งเป็นสาขาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงนั้น ก็มีการลงทุนอยู่ในอันดับต้นๆ คืออยู่ในอันดับที่ 3 และ 5 ตามลำดับ และในช่วง 8 ปีที่ผ่านมา

สาขาการบริการ มีอัตราการขยายตัวของการลงทุนที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยในปี 2546 การลงทุนในสาขาการบริการมีมูลค่าสูงที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง นอกจากนั้น ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา สาขาที่มีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ โรงแรม-ร้านอาหาร และการค้า (ภาพที่ 4.1)

ภาพที่ 4.1

มูลค่าสาขาการลงทุนต่างประเทศ 3 สาขา ที่มีการเจริญเติบโตต่อเนื่อง
ช่วงปี 2543-2546

ที่มา : DDFI, *Statistics of Domestic and Foreign Investment by Sector from 1988-2003*

ส่วนการลงทุนของไทยในลาว ด้านโรงแรมและร้านอาหาร จนถึงปี 2546 มี 12 โครงการ ซึ่งมีทั้งที่เป็นการลงทุนของคนไทย 100% และร่วมทุนกับคนลาว รวมมูลค่าการลงทุนทั้งสิ้น 282 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (เป็นการลงทุนของคนไทยประมาณ 199 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 49.35 ของการลงทุนต่างประเทศด้านโรงแรมและร้านอาหารในลาวทั้งหมด ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่ถือว่าสูงมากทีเดียว (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7

การลงทุนของไทยในภาคการโรงแรมและร้านอาหาร ปี 2546

บริษัท	มูลค่าการลงทุน (ลาว)	มูลค่าการลงทุน (ไทย)	มูลค่าการ ลงทุน
Restaurant Chin-Hong Kong	-	100,000	100,000
Champasak Palace Hotel&Travel Co.,Ltd.	-	1,800,000	1,800,000
Phousy Akane Hotel (Joint Venture)	457,500	152,500	610,000
Lao Holding Co.,Ltd.	79,020,000	184,380,000	263,400,000
M.Grand Hotel (Luangpabang) Co.,Ltd.	3,000,000	7,000,000	10,000,000
Just For Fun Restaurant	5,000	45,000	50,000
Rio Mekong Resort	-	2,368,217	2,368,217
New Apollo Hotel	90,000	510,000	600,000
Phou Chanh Resort	44,664	401,976	446,640
Riverview Hotel	-	460,000	460,000
Asian Pavilion Hotel	40,800	199,200	240,000
Apollo Hotel	780,000	1,820,000	2,600,000
รวม	83,437,964	199,236,893	282,674,857

ที่มา : DDFI, *Statistics of Domestic and Foreign Investment by Sector from 1988-2003***4.8 สรุปและข้อคิดเห็น**

นอกจากกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวและแผนการตลาดที่ได้กล่าวมาข้างต้น แผนการท่องเที่ยวของลาวยังได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของลาว สรุปเป็นหัวข้อใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวน แม่น้ำโขงและทะเลสาบ แหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศาสนา พิพิธภัณฑสถาน และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
2. ปรับปรุงสถานที่รองรับนักท่องเที่ยว และบริการ ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร บริษัทท่องเที่ยวและทัวร์ สถานพยาบาล ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว ความปลอดภัย ฯลฯ
3. ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว อาทิ การคมนาคมขนส่ง ทั้งทางอากาศ บก และน้ำ ประปา ไฟฟ้า โทรคมนาคม การจัดการขยะ
4. พัฒนาศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและยกระดับมาตรฐานการบริการ
5. ส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศในอาเซียน อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS) Pacific Asia Travel Association (PATA) และ World Tourism Organization (WTO)

โดยเสนอรายละเอียดแนวทางในการพัฒนาต่างๆ ดังนี้

สถานที่ท่องเที่ยวและการเข้าถึง

- จัดหาเงินทุนต่างประเทศในการปรับปรุงรถโดยสารสาธารณะสำหรับบริการนักท่องเที่ยวในเส้นทางระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ
- เปิดรับบริการสายการบินต่างชาติ และร่วมมือกันให้บริการเส้นทางบินทั้งภายในและต่างประเทศ
- ให้นำหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องดูแลในเรื่องความปลอดภัยบริเวณที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปเยือน
- ร่วมมือกับบริษัทท่องเที่ยวและประเทศใน GMS ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน

ฤดูกาลการท่องเที่ยว

- ปรับปรุงแผนการตลาดเพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว
- ขอรับความร่วมมือจากคนในท้องถิ่น ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามแผนการตลาด เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวในเดินทางมาในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น โดยการให้คนในท้องถิ่นนั้น มีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนดังกล่าวด้วย

สินค้าและบริการ

- ผลิตสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวต่างๆ ให้หลากหลาย และเหมาะสมกับประเทศ โดยคำนึงถึงการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

- พัฒนาแผนการตลาดที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว
- ปรับปรุงสภาพโรงแรมที่พักและการให้บริการ ให้การฝึกอบรมบุคลากรในโรงแรม และเกสเฮาส์ให้การบริการเป็นไปตามมาตรฐานสากล

- เสาะหาแหล่งทุนเพื่อปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของสถานที่ท่องเที่ยว
- เข้าร่วมงานแสดง การประชุม และการสัมมนาระหว่างประเทศและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของลาวลงในเว็บไซต์ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

การรับรู้

- สร้างการเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยวของประเทศต่างๆ
- เพิ่มการผลิตวัสดุเพื่อการประชาสัมพันธ์ อาทิ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ นิตยสารการท่องเที่ยว ใบปลิว

- ให้สถานทูตลาวในต่างประเทศและสถานทูตต่างประเทศอื่นๆ ช่วยดำเนินการประชาสัมพันธ์ตลาดในต่างประเทศ

- เพิ่มการรับรู้และตระหนักเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้แก่คนในท้องถิ่น เพื่อช่วยสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวของรัฐบาล

ความร่วมมือกับต่างประเทศ

- เพิ่มความร่วมมือในกรอบภูมิภาคและนานาชาติ อาทิ อาเซียน GMS WTO PATA
- ส่งเสริม GMS และ ASEAN ให้เป็น single tourist destination
- พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวโดยขอรับการสนับสนุนจาก PATA และ

AMTA

- ขอคำแนะนำในด้านเทคนิคจากองค์การ UNESCO เกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

- ขอความช่วยเหลือด้านการเงินจาก WTO

- สร้าง Mekong Tourism Forum เพื่อสร้างความร่วมมือและการทำงานร่วมกันระหว่างมวลชน ภาคเอกชน และองค์กรเอกชน (NGOs)

- พัฒนานโยบายที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว

- ขอรับการสนับสนุนจากกระทรวงต่างๆ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
- พัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่องค์การท่องเที่ยวแห่งชาติ ในด้านการตลาด สถิติ การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารมวลชน การบริหาร การพัฒนาการท่องเที่ยว ฯลฯ
- พัฒนาการท่องเที่ยวทั้งในระยะสั้นและยาว

จากการวิเคราะห์แผนพัฒนาการท่องเที่ยวของลาว ทั้งด้านการกำหนดยุทธศาสตร์ โดยแบ่งกลุ่มแขวงต่างๆ ออกเป็น 3 กลุ่ม เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่รองรับนักท่องเที่ยวต่างๆ โดยมีแขวงที่เป็นแกนของการพัฒนาของแต่ละกลุ่ม รวมถึงแผนการตลาดซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น ประกอบกับกฎระเบียบส่งเสริมการลงทุนต่างประเทศที่เอื้อให้ชาวต่างประเทศมาลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ตลอดจนสถานที่รองรับการท่องเที่ยวขนาดใหญ่ เพื่อส่งเสริมภาคบริการด้านการท่องเที่ยวของลาวให้ได้มาตรฐานสากลนั้น ค่อนข้างครอบคลุมและสอดคล้องกับภาพรวมการเดินทางมาท่องเที่ยวของลาวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ อย่างไรก็ตาม มีบางประเด็นที่ควรเพิ่มเติมในรายละเอียดของนโยบายดังนี้

ตลาดนักท่องเที่ยว

นอกจากประเทศที่ลาวได้กำหนดให้เป็น core targeted market ซึ่งได้แก่ ไทย เวียดนาม ฝรั่งเศส เยอรมนี ญี่ปุ่น และสหราชอาณาจักร แล้ว ควรส่งเสริมให้จีนเป็นประเทศที่เป็นตลาดหลักอีกประเทศหนึ่งด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จีนตอนใต้ ซึ่งมีพื้นที่ชายแดนติดกับลาว เนื่องจากจีนเป็นประเทศที่มีประชากรมาก และนิยมเดินทางไปท่องเที่ยวในต่างประเทศ และปัจจุบันก็มีจำนวนมากที่เดินทางมาไทย ดังนั้น หากส่งเสริมให้คนจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยวในไทย เดินทางต่อไปท่องเที่ยวในลาว หรือจะเดินทางผ่านลาวแล้วเข้าไทย ทั้งลาวและไทยก็จะได้ประโยชน์ร่วมกันทั้งสองประเทศ

ฤดูกาลท่องเที่ยว

จากบทที่ 3 เห็นได้ว่า ช่วงที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปลาวเป็นจำนวนมาก คือ ช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม และช่วงปลายปี ประมาณเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม เนื่องจากเป็นช่วงที่มีอากาศเย็นสบาย นักท่องเที่ยวจากประเทศในยุโรปและอเมริกา ที่มีอากาศหนาวเย็นมาก ในช่วงดังกล่าว จึงนิยมเดินทางไปท่องเที่ยวในลาว อย่างไรก็ตาม ฤดูกาลอาจส่งผลกระทบต่อรายได้จากการท่องเที่ยวของประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชุมชนที่พึ่งพิงรายได้จากนักท่องเที่ยวค่อนข้างมาก ดังนั้น จึงควรส่งเสริมการท่องเที่ยวในช่วง low season เช่น เดือน

มิถุนายน-กันยายน ให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวดังเช่นในฤดูหนาว เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์สูงสุด

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่ลาวได้ร่วมดำเนินการกับ UNDP ที่เขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่าน้ำสา ซึ่งประสบความสำเร็จด้วยดี เป็นโครงการแบบอย่างที่สามารถนำไปใช้กับเขตอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้ อย่างไรก็ตาม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมนั้นๆ จะต้องได้รับการอนุรักษ์และปกป้องโดยกฎหมายและระเบียบ เพื่อให้คงสภาพที่เป็นไปตามธรรมชาติดั้งเดิม และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

จากรายงานขององค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติลาว องค์การการท่องเที่ยวฯ ได้ทำการฝึกอบรมแรงงานในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา โดยจัดการฝึกอบรมเป็นเวลา 45 วันให้แก่ภาคเหนือ จนถึงปี 2543 มีผู้ได้รับประกาศนียบัตรหลังเข้ารับการฝึกอบรมไปแล้วทั้งสิ้นประมาณ 1,300 คน อย่างไรก็ตาม การฝึกอบรมดังกล่าวยังนับว่าไม่เพียงพอ หากมองว่าบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเหล่านี้ต่างก็เป็นตัวแทนของประเทศในการต้อนรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคเหนือ ซึ่งจะเป็นผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ จึงน่าที่จะจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ อาทิ ด้านการโรงแรม ด้านภาคเหนือ โดยการตั้งสถาบันดังกล่าวเป็นภาระหน้าที่ของรัฐบาลลาวในอันที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างจริงจังในอนาคต

นอกจากนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลของประเทศปลายทางจะต้องสร้างชนชั้นผู้ประกอบการขึ้นในธุรกิจต่างๆ เพื่อหาโอกาสในการสร้างกำไร รวมไปถึงการสร้างแรงงานระดับผู้บริหารด้วย

การโฆษณาประชาสัมพันธ์

ลาวมีเว็บไซต์ทางการซึ่งเกิดจากการร่วมมือกับต่างประเทศ ได้แก่ www.visit-laos.com ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวลาวปี 2542-2543 www.visit-mekong.com และ www.asean-tourism.com เป็นเว็บไซต์เกี่ยวกับประเทศใน GMS และอาเซียน ตามลำดับ ซึ่งเว็บไซต์เหล่านี้มีส่วนช่วยในการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของลาว ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประเทศลาว ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ

นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยว และองค์กรและภาคเอกชนด้านการท่องเที่ยว ยังเข้าร่วมงานแสดงสินค้าและการสัมมนาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่างๆ ในต่างประเทศ ซึ่งก็เป็นช่องทางหนึ่งในการแจกจ่ายแผ่นพับประชาสัมพันธ์ guidebook และวัสดุประชาสัมพันธ์อื่นๆ นอกจากนี้ ศูนย์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวก็เป็นสถานที่หนึ่งที่นักท่องเที่ยวต่างชาติจะไปติดต่อเพื่อสอบถามข้อมูล ดังนั้น จึงควรมีเอกสารประชาสัมพันธ์เหล่านี้จัดวางไว้บริการด้วย ทั้งนี้ ลาวได้ร่วมกับ UNDP จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวขึ้น และล่าสุด ภายใต้กรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต ไทยได้ให้ความช่วยเหลือลาวในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวที่แขวงจำปาสัก เพื่อบริการนักท่องเที่ยวในการให้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวของไทย ลาว แก่พวกเขา

อย่างไรก็ดี แม้จะมีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ข้างต้นแล้วก็ตาม แต่การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อลาวยังคงจำกัดอยู่ในวงแคบๆ ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจขององค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติลาว ในปี 2545 ดังกล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ซึ่งพบว่า ร้อยละ 42 ของนักท่องเที่ยวที่ได้รับการสุ่มตัวอย่าง ได้รับข้อมูลจากเพื่อนและญาติ มีเพียงร้อยละ 38 ได้รับทราบข้อมูลจาก Tourism Guide Book of Laos ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปลาวในครั้งแรกส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลาวน้อยมาก จึงควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อการประชาสัมพันธ์ตามช่องทางต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว ให้มีความต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลมากยิ่งขึ้น

การส่งเสริมนักท่องเที่ยวแบบ Backpackers

แม้ประเทศผู้รับส่วนใหญ่จะคาดหวังให้นักท่องเที่ยวที่มีฐานะดี เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศตน โดยพักในโรงแรมหรูหร่า ใช้บริการท่องเที่ยวของโรงแรม จับจ่ายใช้สอยเงินจำนวนมากในห้างสรรพสินค้าต่างๆ และรับประทานอาหารในภัตตาคารที่มีราคาแพง ในขณะที่เดียวกัน ประเทศผู้รับส่วนใหญ่มักไม่ต้องการนักท่องเที่ยวสะพายกระเป๋าเป้ ที่ท่องเที่ยวไปในที่ต่างๆ เนื่องจากนักท่องเที่ยวประเภทนี้มักแต่งตัวง่าย ๆ ใช้จ่ายและพักแรมอย่างประหยัด เสาะหาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ด้วยตนเองจากหนังสือและวางแผนล่วงหน้าด้วยตนเอง โดยไม่ใช้บริการบริษัทท่องเที่ยวที่คิดค่าบริการแพงกว่า สรุปได้ว่านักท่องเที่ยวประเภทนี้จะใช้เงินในปริมาณที่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวประเภทแรก

อย่างไรก็ดี จากการศึกษาในออสเตรเลียพบว่า ข้อสรุปดังกล่าวไม่ถูกต้องนัก เนื่องจากพบว่า นักท่องเที่ยวประเภท Backpackers เป็นนักท่องเที่ยวที่ใช้จ่ายเงินมากที่สุด และ

สามารถช่วยชดเชยรายได้ที่หายไปในช่วงนักท่องเที่ยวน้อยเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจฝืดเคืองในยุโรปและเอเชีย³ ทั้งนี้ เนื่องจากนักท่องเที่ยว Backpackers จะใช้เวลาท่องเที่ยวในประเทศหนึ่งๆ โดยเฉลี่ยนานกว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาแบบแพ็คเกจทัวร์ ผลการศึกษาของ Bureau of Tourism Research ของออสเตรเลีย แสดงให้เห็นว่า ตลาดนักท่องเที่ยวแบบ Backpackers เป็นตลาดที่มีแนวโน้มที่จะเจริญเติบโตสูงกว่าตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ ที่มีกำลังซื้อลดลง ดังนั้น นักท่องเที่ยว Backpackers จัดได้ว่าเป็นตลาดนักท่องเที่ยวแบบเฉพาะกลุ่ม หรือ Niche Market ที่ลาวไม่ควรมองข้าม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาว่า ลาวยังไม่มีสถานที่รองรับนักท่องเที่ยว อาทิ โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร ที่ได้มาตรฐานสากล สำหรับนักท่องเที่ยวระดับบน ในขณะที่ นักท่องเที่ยวแบบ Backpackers มักจะพักแรมตามเกสเฮาส์และร้านอาหารแบบง่ายๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ลาวสามารถให้บริการได้ โดยไม่ต้องนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพื่อนำมาบริการ ซึ่งส่งผลดีต่อ ดุลการค้าของประเทศโดยรวมด้วย ดังนั้น Backpackers จะเป็นกำลังสำคัญอันหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นการท่องเที่ยวของลาวและเป็นแหล่งรายได้ที่จะสามารถนำมาใช้พัฒนาสถานบริการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากลรองรับนักท่องเที่ยวระดับบนต่อไปในอนาคต

คุณประโยชน์ของนักท่องเที่ยว Backpackers อีกประการหนึ่งคือ นักท่องเที่ยวเหล่านี้ มักท่องเที่ยวไปในที่ต่างๆ ที่กว้างไกลกว่านักท่องเที่ยวอื่นๆ ทำให้เกิดการกระจายรายได้ที่ทั่วถึงพื้นที่ห่างไกลยิ่งขึ้น นอกจากนี้ โดยที่นักท่องเที่ยวประเภทนี้จะใช้เวลาในประเทศหนึ่งๆ โดยเฉลี่ยเป็นเวลานาน จึงมักมีความสนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของชาวบ้าน เศรษฐกิจและให้ความสนใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นมากกว่านักท่องเที่ยวแบบแพ็คเกจทัวร์ นอกจากนี้ หากมองในระยะยาว นักท่องเที่ยวแบบ Backpackers ก็คือนักท่องเที่ยวที่จะใช้จ่ายมากในอนาคต ดังนั้น เป็นการดีกว่า ในการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวเหล่านี้ไว้ตั้งแต่ต้น

³ "Australia government plans to lure backpackers," Bangkok Post (6 November 1997): 4.

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-tourism)⁴

เป็นแนวทางการท่องเที่ยวที่ประเทศไทยได้เริ่มดำเนินโครงการแล้ว โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มเติมจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรแก่นักท่องเที่ยว โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในด้านการเกษตรได้เห็น/เรียนรู้ฐานของเกษตรกรในแต่ละขั้นตอน ได้ทดลองปฏิบัติและสนุกสนานกับการเก็บเกี่ยวผลผลิตจากสถานที่จริง หรืออาจจัดให้มีการพักค้างแรมกับเกษตรกรสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจในชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรสวนดอกไม้หรือผลไม้ อาจเปิดให้นักท่องเที่ยว เข้าชม/เก็บผลไม้ ในช่วงฤดูกาลดอกไม้บานหรือมีผลผลิต

อย่างไรก็ดี จากประสบการณ์ของประเทศไทย พบปัญหาว่า โดยที่ไร่และสวนทั้งหลายมีหน้าที่หลักคือการเพาะปลูก จึงอาจขาดเจ้าหน้าที่ที่จะมาดูแลคณะนักท่องเที่ยวที่มาเยือนได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากนักท่องเที่ยวมากันเป็นกลุ่มเล็กและกระจัดกระจาย ดังนั้น ในช่วงระยะแรก ทางกรมโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจะต้องเข้ามาช่วยเหลือ โดยอาจจัดให้มีเจ้าหน้าที่เข้ามาช่วยนำเที่ยวและให้การฝึกอบรมบุคลากรในท้องถิ่น เพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวต่อไป ในขณะที่เดียวกัน ก็ต้องให้มั่นใจว่า ชาวเกษตรกรยังคงดำเนินชีวิตตามแบบเดิม เนื่องจากเป็นสิ่งที่ต้องคงไว้เพื่อที่นักท่องเที่ยวจะได้รู้สึกว่าได้เข้ามาอยู่ในวิถีชีวิตของเกษตรกรอย่างแท้จริง

⁴ Thanin Weeradet, "Agro-Tourism in Thailand - A day on the farm," Bangkok Post (2 February 2002): 3.

บทที่ 5

ผลการกระทบของการท่องเที่ยว

ในบทนี้จะกล่าวถึงผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจ และแนวทางในการช่วยลดผลกระทบในทางลบและเพิ่มผลในทางบวก โดยในตอนต้นของบท จะกล่าวถึงภาพรวมของเศรษฐกิจลาวเล็กน้อย เพื่อเป็นการปูพื้นความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและสภาวะเศรษฐกิจของลาว ก่อนที่จะกล่าวถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของลาว และผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจลาว

5.1 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของลาว

ก่อนจะกล่าวถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของลาว จะขอกล่าวถึงภาพรวมเศรษฐกิจลาว โดยย่อ ดังนี้ คือ พื้นฐานหลักของเศรษฐกิจลาวคือภาคเกษตรกรรม ในปี 2542 ผลผลิตจากการเกษตรกรรมมีมูลค่าประมาณ 52.2% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โดยนอกจากข้าวที่เป็นผลผลิตหลักทางการเกษตรแล้ว ยังมีผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญอื่นๆ ได้แก่ มันสำปะหลัง กาแฟ อ้อย ใบบายูบ และถั่วลิสง¹ ปัจจุบัน ภาคอุตสาหกรรมต่างๆ และภาคการบริการในลาวเติบโตอย่างรวดเร็วและมีสัดส่วนใน GDP สูงขึ้น โดยในปี 2542 ภาคอุตสาหกรรม (การแปรรูปผลผลิตเหมืองแร่ เครื่องมือและการก่อสร้าง) มีสัดส่วน 22% ของ GDP สูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2538 ซึ่งมีสัดส่วนใน GDP ต่ำกว่า 19% ภาคอุตสาหกรรมที่มีการเจริญเติบโตสูงสุดได้แก่ สิ่งทอ แปรรูปอาหาร และการประกอบชิ้นส่วนสินค้าเทคโนโลยีต่ำ ทั้งนี้ ภาคการโรงแรมและร้านอาหารเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

ลาวได้ทำการปฏิรูประบบนโยบายทางเศรษฐกิจ ในปี 2529 โดยพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ซึ่งปกครองลาวมาตั้งแต่ปี 2518 ได้ประกาศใช้นโยบาย New Economic Mechanism (NEM) ซึ่งปรับเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจจากเดิมที่วางแผนจากศูนย์กลางไปเป็นระบบตลาด² และให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาททางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจลาวเจริญเติบโตขึ้นเป็นลำดับ โดยอัตราการเจริญเติบโตของ GDP เฉลี่ยอยู่ที่ 6-8% ต่อปี อัตรา GDP ต่อหัว สูงขึ้นจาก 212 ดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2534 เป็น 335 และ 385 ดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2537 และ 2539 ตามลำดับ

¹ Laos, EIU Country Profile 2001. The Economist Intelligent Unit : 53

² Laos, EIU Country Profile 2001. The Economist Intelligent Unit : 53

ระหว่างปี 2539-2543 อัตราการเจริญเติบโตของ GDP ที่แท้จริงเฉลี่ยอยู่ที่ 6.1% โดยการเจริญเติบโตของ GDP ในปี 2541 ลดต่ำกว่าปกติเนื่องจากผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลดลงของการลงทุนจากประเทศไทย และความต้องการสินค้าลาวของต่างประเทศ จากนั้นมา ในปี 2542 อัตราการเจริญเติบโตของ GDP สูงขึ้นถึงร้อยละ 7.3 และลดลงมาที่ ร้อยละ 5.8 ในปี 2543 เนื่องจากการลงทุนจากต่างประเทศลดต่ำลง ส่งผลโดยตรงต่อภาคอุตสาหกรรม ประกอบกับผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำเนื่องจากภาวะน้ำท่วม และตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา อัตราการเติบโตของ GDP ก็เติบโตในอัตราที่ค่อนข้างคงที่

ตารางที่ 5.1

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของลาว ปี 2538-2546

ปี	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546
GDP (พันล้านกีบ)	1,430	1,726	2,201	4,240	10,329	13,671	15,670	18,259	-
อัตราเปลี่ยนแปลง (%)	7.0	6.9	6.9	4.0	7.3	5.8	5.7	5.7	5.5

ที่มา : National Statistical Centre, *Basic Statistics 2000*, IMF, *International Financial Statistics*, EIU The Economist Intelligence Unit, *Country Report August 2003* และ World Bank, *Lao PDR Economic Monitor October 2003*

ตารางที่ 5.2

ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจที่สำคัญของลาว ปี 2541-2545

ปี	2541	2542	2543	2544	2545
GDP (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	1.3	1.5	1.7	1.7	1.8
อัตราการเจริญเติบโตของ GDP (%)	4.0	7.3	5.8	5.7	5.7
ดัชนีราคาผู้บริโภค (%)	91.0	128.5	25.1	7.8	10.6
มูลค่าการส่งออก (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	369.5	310.8	330.3	331.3	297.7
มูลค่าการนำเข้า (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	552.8	524.8	535.3	527.9	431.1
ดุลบัญชีเดินสะพัด (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	-150.1	-121.1	-8.5	-82.4	-
เงินทุนสำรอง (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	112.2	101.2	139.0	130.9	191.6
อัตราแลกเปลี่ยน (กีบ : 1 ดอลลาร์สหรัฐ)	3,298.3	7,102.0	7,887.8	8,954.6	10,056

ที่มา : The Economist Intelligence Unit, *Country Report August 2003*

ในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ การท่องเที่ยวกลายเป็นอุตสาหกรรมหลักในการสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ลาวก็เช่นเดียวกัน ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้แก่ลาวในอันดับต้นๆ โดยในปี 2541 2543 และ 2545 สามารถสร้างรายได้เป็นอันดับที่หนึ่ง เสื้อผ้าสำเร็จรูปและไฟฟ้า เป็นอันดับสองและสาม ทั้งนี้ รายรับจากการท่องเที่ยวของลาวในปี 2545 เท่ากับ 113.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สูงขึ้นจากปี 2544 9.18% คิดเป็น 6.53% ของ GDP (จากข้อมูลตามตารางที่ 1.1)

5.2 ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อระบบเศรษฐกิจ

การท่องเที่ยวส่งผลต่อเศรษฐกิจในหลายด้าน ดังนี้

5.2.1 รายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศให้กับประเทศผู้รับ เนื่องจากนักท่องเที่ยวต่างชาติจะต้องใช้จ่ายในช่วงเวลาที่พำนักในประเทศนั้นๆ ในหลายทาง ได้แก่ ค่าที่พัก โรงแรม ค่าอาหาร ค่าบริการต่างๆ ค่าของฝาก/ของที่ระลึก ฯลฯ เหล่านี้สามารถสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นทางตรง เช่น โรงแรม เกสต์เฮาส์ บริษัทนำเที่ยว ร้านอาหาร หรือทางอ้อม เช่น ธุรกิจผลิตอาหาร เครื่องดื่ม

ตามที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 1 องค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาวได้ประมาณการรายรับที่จะได้จากการท่องเที่ยว โดยประเมินจากรายจ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวหนึ่งคนต่อหนึ่งวัน ระยะเวลาพำนักเฉลี่ย และจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Tourists) ในปี 2540 และนักท่องเที่ยวระยะสั้นจากประเทศเพื่อนบ้าน (border-crossing day trip visitors) ในปี 2541 (จากตารางที่ 1.4) กล่าวคือ ใช้ตัวเลข 90 ดอลลาร์สหรัฐ เป็นตัวเลขค่าใช้จ่ายเฉลี่ยสำหรับนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืน 1 คนต่อ 1 วัน และ 30 ดอลลาร์สหรัฐสำหรับนักท่องเที่ยวแบบวันเดย์ทริป 1 คนต่อ 1 วัน และให้ระยะเวลาการพำนักเฉลี่ยอยู่ที่ 6 วัน ในปี 2546 และเพิ่มขึ้นเป็น 8 วัน ในปี 2551 และ 10 วัน ในปี 2556 และอัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยว เป็นดังนี้ (คิดจากปีฐาน คือปี 2540 นักท่องเที่ยว 115,000 คน) ดังนั้น หากสมมติให้อัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวอยู่ที่ 15% ต่อปี (ประมาณการสูงสุด) รายได้ที่จะได้จากการท่องเที่ยวในแต่ละระยะ จะเป็นดังนี้

ปี 2546

นักท่องเที่ยวแบบค้างคืน 266,000 คน X 90 USD X 6 วัน = 143,640,000 USD

นักท่องเที่ยววันเดย์ทริป 445,000 คน X 30 USD = 13,380,000 USD

รวม = 157,020,000 USD

ปี 2551

นักท่องเที่ยวแบบค้างคืน 536,000 คน X 90 USD X 8 วัน	= 385,920,000 USD
นักท่องเที่ยววันเดียวกลับ 898,000 คน X 30 USD	= 26,940,000 USD
รวม	= 412,860,000 USD

ปี 2556

นักท่องเที่ยวแบบค้างคืน 1,076,000 คน X 90 USD X 10 วัน	= 968,400,000 USD
นักท่องเที่ยววันเดียวกลับ 1,805,000 คน X 30 USD	= 54,150,000 USD
รวม	= 1,022,550,000 USD

หมายความว่า ภายในปี 2556 หากการขยายตัวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาลาวอยู่ที่ 15% ลาวจะมีรายได้จากการท่องเที่ยวทั้งสิ้นประมาณ 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

Import Content of Tourism

อย่างไรก็ดี ตัวเลขที่ได้ประเมินไว้ข้างต้น มิได้เป็นรายได้สุทธิที่ได้จากการท่องเที่ยว เนื่องจากยังมีได้หักมูลค่าสินค้าและบริการต่างๆ ที่นำเข้าเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หรือที่เรียกว่า Import Content of Tourism รายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศสุทธิ (Net Foreign Exchange Earnings) คือ รายได้จากการท่องเที่ยวหักออกด้วยมูลค่าสินค้าและบริการที่นำเข้าเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อาทิ บัตรโดยสารเครื่องบินซึ่งเป็นของสายการบินของประเทศต้นทาง อาหาร/เครื่องดื่มบางชนิดที่ต้องนำเข้ามาเพื่อบริการนักท่องเที่ยว ฯลฯ ซึ่งส่วนนี้ถือเป็นปัจจัยรั่วไหลของเงินตราต่างประเทศปัจจัยหนึ่ง

Import Content of Tourism ถือว่าเป็นส่วนรั่วไหลของเงินตราต่างประเทศออกไปจากประเทศผู้รับ ในส่วนของลาว คาดว่าน่าจะมีสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงถึง 70% เนื่องจากลาวเป็นประเทศที่อุตสาหกรรมในด้านต่างๆ ยังไม่สามารถผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้มากนัก ทำให้ลาวยังคงต้องนำเข้าสินค้าจำนวนมาก ทั้งเพื่อการบริโภคของคนภายในประเทศเองและเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ส่วนรั่วไหลนี้สูงถึง 70% ในเนปาล 60% ในไทย และ 55% ในประเทศกำลังพัฒนาทั่วไป ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 1

5.2.2 การจ้างงาน

นอกจากรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศแล้ว อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังช่วยเพิ่มการจ้างงาน ทั้งที่เป็นการจ้างงานทางตรง ในโรงแรม ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว และร้านค้าต่างๆ และการจ้างงานทางอ้อม ในสาขาที่ supply สินค้าให้กับธุรกิจท่องเที่ยว อาทิ การเกษตร ประมง ภาคการ

ผลิต และภาคหัตถกรรม โดยทั่วไป การจ้างงานทางตรงและทางอ้อมมักมีอัตราส่วนใกล้เคียงกัน แต่ในประเทศที่มีเศรษฐกิจที่พัฒนาจนสามารถผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ อัตราการจ้างงานทางอ้อมจะสูงกว่าการจ้างงานทางตรง

ตารางที่ 5.3
จำนวนที่พัก และห้องพัก ในแขวงต่างๆ ปี 2543-2545

แขวง	จำนวนที่พัก ปี 2545	จำนวนห้อง		
		2543	2544	2545
อัตตะปือ	4	94	74	74
บ่อแก้ว	22	307	254	267
บอลิคำไซ	23	200	331	331
จำปาสัก	65	759	889	925
หัวพัน	10	106	119	124
คำม่วน	17	281	320	295
หลวงน้ำทา	30	263	312	287
หลวงพระบาง	116	1048	1173	1275
อุดมไซ	26	568	568	316
พงสาลี	19	77	203	192
สาละวัน	11	66	96	96
สะหวันนะเขต	30	512	479	504
ไชยะบูลี	7	196	99	99
เซกอง	1	15	16	15
นครหลวงเวียงจันทน์	113	2351	2782	2739
เวียงจันทน์	52	184	899	900
เวียงขวาง	13	286	163	166
เขตพิเศษไซสมบูน	1	20	20	20
รวม	560	7333	8797	8625

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR

โดยทั่วไป การประเมินการจ้างงานมักจะคำนวณจากจำนวนของห้องพักโรงแรม โดยหากพิจารณาว่า จำนวนห้องพักโรงแรมและเกสต์เฮาส์ทั้งหมดในลาว ในปี 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 8,625 ห้อง (จากตารางที่ 5.3) และแต่ละห้องต้องการพนักงานดูแลโดยเฉลี่ย 1.2 คน ดังนั้น จะมีตำแหน่งพนักงานดูแลในโรงแรมเหล่านี้ทั้งสิ้นประมาณ 10,350 ตำแหน่ง และหากนับรวมการจ้างงานทางอ้อมในอัตราส่วนที่เท่ากัน การท่องเที่ยวจะสร้างทั้งสิ้นถึง 20,000 ตำแหน่งเลยทีเดียว นอกจากนี้ หากประเมินว่า ภายในปี 2556 จะต้องเพิ่มจำนวนห้องพักโรงแรมเป็น 20,000 ห้อง เพื่อให้เพียงพอรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น และสมมติให้การจ้างแรงงานเฉลี่ย 1.5 คน ต่อห้องพัก 1 ห้อง (สมมติว่าห้องพักมีมาตรฐานขึ้นและต้องการพนักงานดูแลมากขึ้น) ดังนั้น จะมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นประมาณ 3 หมื่นคนในภาคการโรงแรมและเกสต์เฮาส์ ซึ่งหากนับรวมการจ้างงานในภาคบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อาทิ ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยวแล้ว ความต้องการจ้างงานจะมีถึง 35,000 คน ซึ่งหากนับรวมการจ้างงานทางอ้อมแล้ว การจ้างงานทั้งสิ้นน่าจะมีถึง 7 หมื่นตำแหน่ง

การจ้างงานส่งผลดีต่อเศรษฐกิจ โดยการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น จะทำให้คนมีรายได้และบริโภคมากขึ้น ทำให้ aggregate demand ในระบบเศรษฐกิจสูงขึ้น ซึ่งในระยะสั้นที่ระบบเศรษฐกิจปรับตัวไม่ทัน อาจส่งผลลบด้านราคาในตลาดที่สูงขึ้น แต่เมื่อตลาดสามารถปรับตัวและเพิ่มอุปทานให้เพียงพอกับอุปสงค์ที่สูงขึ้นได้ ราคาสินค้าจะปรับตัวลงมาอยู่ที่ระดับเดิม เกิดผลดีคือ รายได้ในระบบเศรษฐกิจสูงขึ้น และ GDP สูงขึ้นนั่นเอง นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังให้โอกาสในการทำงานแก่ผู้หญิงที่มีการศึกษาในระดับต่ำหรือไม่มีการศึกษา ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยในประเทศกำลังพัฒนา แรงงานหญิงจะมีรายได้เสริม แทนที่จะพึ่งพาสามีหรือครอบครัวแต่เพียงอย่างเดียว การดึงแรงงานผู้หญิงเข้ามาสู่ระบบเศรษฐกิจจะเป็นการช่วยเพิ่มจำนวนแรงงานและรายได้ทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น

5.2.3 รายได้รัฐบาล

ประโยชน์อีกประการหนึ่งของการท่องเที่ยวคือ การสร้างรายได้ให้รัฐบาล อาทิ ภาษีโรงแรม (ซึ่งรัฐบาลลาวเก็บที่ 10%) ภาษีศุลกากร ภาษีเงินได้ ฯลฯ ตัวอย่างเช่น หากร้อยละ 40 ของรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวทั้งหมด เป็นรายได้ของโรงแรมที่พัก ดังนั้น ในปี 2556 โรงแรมจะมีรายได้ประมาณ 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 10% หรือ 40 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จะเป็นรายได้ของรัฐบาล ซึ่งการที่รัฐบาลมีรายได้สูงขึ้น ก็สามารถนำไปใช้จัดสรรงบประมาณเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้ขยายตัวต่อไป

5.2.4 Multiplier Effect และเป็นตัวเร่งการเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ

การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิด multiplier effect ในระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้และการจ้างงาน คนท้องถิ่นที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็จะนำรายได้ไปใช้จ่ายต่อ ก่อให้เกิดรายได้ในหมู่ผู้ผลิตสินค้าและบริการในภาคส่วนอื่นๆ ต่อไปเรื่อยๆ ในที่สุด จึงทำให้เงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากอุตสาหกรรมสาขาต่างๆ ของประเทศนั้นๆ สามารถผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดได้โดยไม่ต้องนำเข้าสินค้าและบริการเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ผลพวงดังกล่าวก็จะยิ่งมากขึ้น แต่ในทางตรงข้าม หากมีการใช้จ่ายเพื่อนำเข้าสินค้าและบริการสูง ผลเพิ่มทวีในระบบเศรษฐกิจก็จะลดลง

ว่ากันว่า นักท่องเที่ยว คือ ลูกค้าที่ "บริโภคน" บริการจำนวนหนึ่งในระหว่างการเดินทางพักผ่อน ซึ่งถือเป็นช่วงวันที่มีค่า (และมีราคาแพง) มากที่สุดในรอบหนึ่งปี โดยจากสถิติระหว่างประเทศต่างๆ แสดงให้เห็นว่า ทุกๆ 100 ดอลลาร์สหรัฐ ที่นักท่องเที่ยวใช้จ่าย ผู้ผลิตต่างๆ ที่ได้ผลประโยชน์ในสัดส่วนต่างๆ มีดังต่อไปนี้³

- บริษัทบริการนักท่องเที่ยว	8 ดอลลาร์สหรัฐ
- โรงแรมที่พัก	43 ดอลลาร์สหรัฐ
- สายการบิน	35 ดอลลาร์สหรัฐ
- บริษัทนำเที่ยว	12 ดอลลาร์สหรัฐ
- บริษัทตัวแทนในท้องถิ่นที่ดูแลนักท่องเที่ยวปลายทาง	2 ดอลลาร์สหรัฐ

จากสถิติข้างต้น จะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวช่วยสร้างรายได้ให้แก่อุตสาหกรรมอื่นๆ ด้วย และช่วยเร่งการเจริญเติบโต ทั้งนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยวต่างชาติจะช่วยเพิ่มตลาดให้แก่สินค้าและบริการจากภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ นอกจากนี้ ภาคอุตสาหกรรมทางอ้อมอื่นๆ โดยเฉพาะ ภาคการเกษตร ก็ได้รับผลดีด้วย เนื่องจากนักท่องเที่ยวจะทำให้ความต้องการสินค้าอาหารสูงขึ้น หรืออุตสาหกรรมไม้ ต้องผลิตไม้เพื่อรองรับการก่อสร้าง ผลิตเครื่องเรือนเฟอร์นิเจอร์สำหรับโรงแรมและเกสต์เฮาส์ต่างๆ อุตสาหกรรมสิ่งทอ หัตถกรรม และสินค้าอุปโภคบริโภคอื่นๆ รวมไปถึง อุตสาหกรรมบริการก่อสร้าง ก็ต้องทำการผลิตเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเช่นกัน อย่างไรก็ตาม โดยที่กล่าวมี

³ Hans U. Luther, Visit Laos Year 2000 Tourism : An Industry of Paradise, (Vientiane: Lao-German Technical Cooperation for Training and Advisory Services in Market-Oriented Economic Policy, 2000), p. 7.

import content of tourism ค่อนข้างสูง ดังนั้น ผลของตัวเร่งดังกล่าว จึงน้อยกว่าเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ

5.2.5 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

การจะส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ดึงดูดเงินตราต่างประเทศ ประเทศผู้รับนั้นๆ จะต้องพัฒนาระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว อาทิ เส้นทางถนน สะพาน ฯลฯ การปรับปรุงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่อช่วยรองรับนักท่องเที่ยวนี้จะส่งผลดีต่อประชาชนในประเทศโดยรวมด้วย นอกจากนี้ ค่าธรรมเนียมที่ได้จากการบริโภค อาทิ ภาษีสนามบิน ยังสามารถนำมาใช้ในงบประมาณของรัฐบาลในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานนั้นๆ รวมถึงสร้างเพิ่มเติมด้วย

5.2.6 การเพิ่มโอกาสในการส่งออกให้แก่สินค้าภายในประเทศ

การท่องเที่ยวช่วยเปิดโอกาสให้แก่สินค้าที่ผลิตในท้องถิ่น อาทิ สินค้าหัตถกรรม อาหาร เพื่อสุขภาพ และช่วยสร้างแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ในการอุตสาหกรรมการผลิตนั้นๆ ด้วย⁴ นอกจากนี้ ประเทศผู้รับสามารถพัฒนาสินค้าท้องถิ่นที่เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว ให้เป็น Niche product และส่งออกไปยังประเทศต้นทางของนักท่องเที่ยวได้

5.3 รายได้สุทธิที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

แม้จะกล่าวกันว่า การท่องเที่ยวนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ แต่ประเด็นที่เป็นถกเถียงกันมากคือ เงินตราต่างประเทศสุทธิที่เกิดขึ้นในประเทศผู้รับ ทั้งนี้เนื่องจาก รายรับจากการท่องเที่ยว อาจดูมากมายเมื่อยังไม่ได้หักส่วนที่รั่วไหลไปยังต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่มาของนักท่องเที่ยวต่างชาตินั้นๆ โดยเฉพาะช่วงเริ่มต้นการท่องเที่ยวซึ่งมักจะมีสัดส่วนค่อนข้างสูงในค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวครั้งหนึ่งๆ เช่น ค่าบัตรโดยสารเครื่องบิน ค่าจัดการท่องเที่ยวของบริษัทนำเที่ยว ว่ากันว่า ค่าบัตรโดยสารเครื่องบินอาจคิดเป็นสัดส่วนถึง 50% ของค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว จากยุโรปไปประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเวลา 2 สัปดาห์เลยทีเดียว⁵

การศึกษามลกระทบทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวในประเทศโลกที่สาม ส่วนใหญ่จะเน้นภายหลังจากที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงประเทศผู้รับแล้ว ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ในช่วง

⁴ เรื่องเดียวกัน, น. 6.

⁵ E. Philip English, *The Great Escape? An Examination of North-South Tourism*, (Canada: The North-South Institute, 1986), p.23.

ต้นของการเดินทาง ค่าบัตรโดยสารเครื่องบินและค่าจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยว ประเทศต้นทางมักได้รับเป็นส่วนใหญ่ จากตารางที่ 5.4 จะเห็นได้ว่า หากนักท่องเที่ยวเดินทางโดยใช้บริการของบริษัทนำเที่ยว รายได้ส่วนใหญ่ที่เกิดจากการเดินทางโดยเครื่องบินและบริษัทนำเที่ยว จะได้กับประเทศพัฒนาแล้ว ส่วนที่ประเทศกำลังพัฒนาซึ่งเป็นประเทศผู้รับจะได้ คือ ค่าโรงแรม ค่าเดินทางในประเทศ ค่าอาหาร ค่าของที่ระลึก ฯลฯ

ตารางที่ 5.4

การกระจายของรายรับที่เกิดจากการท่องเที่ยวในประเทศกำลังพัฒนา (%)

	กรณีที่ 1 Charter การท่องเที่ยวระยะไกล 2 สัปดาห์		กรณีที่ 2 Schedule การท่องเที่ยวระยะไกล 3 สัปดาห์	
	กำลังพัฒนา	พัฒนาแล้ว	กำลังพัฒนา	พัฒนาแล้ว
แล้ว				
ราคาแพ็คเกจทัวร์ :				
บริษัทนำเที่ยว	-	21	-	11
ค่าเดินทางโดยเครื่องบิน	4	39	9	9
ค่าโรงแรม, ค่าเดินทางในประเทศ, ฯลฯ	19	-	27	-
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ :				
ค่าของที่ระลึก, เครื่องดื่ม, ฯลฯ	17	-	44	-
รวม	40	60	80	20

ที่มา : รวบรวมจากข้อมูลใน : International Union of Official Travel Organizations (IUOTO), *The Impact of International Tourism on the Economic Development of the Developing Countries* (Geneva : IUOTO, 1975), pp. 84-99.

นอกจากสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงแล้ว รายรับจากภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการท่องเที่ยว ก็มีสัดส่วนที่รั่วไหลออกนอกประเทศเช่นกัน ตัวอย่างเช่น วัตถุดิบของอาหารบางอย่างสำหรับนักท่องเที่ยว มีลักษณะเฉพาะและไม่มีในประเทศ ผู้รับก็ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เมียร์ลวซึ่งผลิตในประเทศลาวอาจต้องนำเข้าหัวเชื้อจากประเทศ

ฝรั่งเศส วัสดุก่อสร้าง เฟอร์นิเจอร์และของตกแต่งภายใน หรือแม้กระทั่งของที่ระลึกพื้นบ้าน อาจต้องนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ

โดยสรุปแล้ว รายรับจากการท่องเที่ยวอาจรั่วไหลออกนอกประเทศได้หลายทาง ดังนี้

- สินค้าและบริการนำเข้าเพื่อสนองความต้องการบริโภคของนักท่องเที่ยว เช่น อาหาร ก๊าซและเชื้อเพลิง การประชาสัมพันธ์ในต่างประเทศ
- รายจ่ายที่ต้องชำระ เช่น ค่าแรง กำไร ค่าบริหารโรงแรม
- สินค้าทุนนำเข้าเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น รถยนต์ อุปกรณ์ตกแต่ง
- การนำเข้าเพื่อการใช้จ่ายของรัฐบาล เช่น วัสดุก่อสร้างสนามบิน ถนน และท่าเรือ
- การนำเข้าทางอ้อมผู้ผลิตสินค้าภายในประเทศเพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น ปุ๋ยสำหรับผลิตอาหาร วัสดุและอุปกรณ์เพื่อผลิตเฟอร์นิเจอร์

ส่วนรั่วไหลซึ่งเกิดจากการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ หรือ Import Content of Tourism นี้ ได้มีการทำการศึกษาในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศซึ่งเป็นประเทศผู้รับว่ามีปริมาณเท่าใด ตารางที่ 5.5 แสดงปริมาณการรั่วไหลจากการนำเข้าในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศต่างๆ จะเห็นได้ว่า ปริมาณการนำเข้าเพื่อการท่องเที่ยวจะมีปริมาณสูงในประเทศที่ระดับการพัฒนาของอุตสาหกรรมยังไม่สูงและไม่หลากหลาย ดังจะเห็นได้ว่าปริมาณการนำเข้าเพื่อการท่องเที่ยวของประเทศโมร็อกโค ต่ำกว่าเนปาล ซึ่งมีระดับการพัฒนาทางอุตสาหกรรมที่ต่ำกว่า ในความเป็นจริง ปริมาณการนำเข้าเพื่อการท่องเที่ยวจะลดลงเมื่อระดับการพัฒนาทางอุตสาหกรรมของประเทศนั้นๆ สูงขึ้น

ตารางที่ 5.5

ผลการศึกษา Import Content of Tourism ของประเทศต่างๆ

กรณีศึกษา	Import Content
โมร็อกโค (2514)	19
เคนยา (2510)	27
ศรีลังกา (2522)	27
เซเนกัล (2522)	33
เนปาล (2518)	47

- ที่มา : โมร็อกโค Kjellstrom, "The Impact of Tourism"
 เคนยา Mitchell, "The Economic Value of Tourism in Kenya".
 ศรีลังกา Pye and Lin (eds.), Tourism in Asia, p.285.
 เซเนกัล English, "The Role of Tourism".
 เนปาล Burger, "The Economic Impact of Tourism in Nepal".

นอกจากรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศสุทธิแล้ว อีกประเด็นหนึ่งที่เป็นที่ถกเถียงกันมากก็คือ การกระจายผลประโยชน์ และการจ้างงาน (Distribution of Benefits and Employment) การกระจายรายได้และการจ้างงานที่เกิดจากการท่องเที่ยวให้ทั่วถึงแรงงานท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนยากจน หากคนยากจนไม่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวและถูกทิ้งไว้นอกกระบวนการพัฒนา อาจก่อให้เกิดปัญหาสังคมอื่นๆ ตามมาได้ การนำคนยากจนเข้ามาสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยนำมาเป็นแรงงานในภาคการบริการนักท่องเที่ยว เพื่อช่วยลดอัตราการว่างงานในแรงงานระดับล่าง เป็นเรื่องหนึ่งที่ได้รับการวิจารณ์ว่า แม้การท่องเที่ยวจะช่วยสร้างงานให้กับแรงงานในท้องถิ่น แต่ก็เป็นการสร้างงานให้แรงงานระดับล่างที่ให้ผลตอบแทนเพียงเล็กน้อย ตัวอย่างเช่น เกษตรกรอาจไม่มีรายรับเพิ่มเติมหากไม่สามารถผลิตอาหารที่นักท่องเที่ยวต้องการบริโภค หรืออาจมีรายรับเพียงเล็กน้อยหากสามารถผลิตสินค้าที่นักท่องเที่ยวต้องการได้ ซึ่งไม่สามารถเทียบกับรายได้ที่แรงงานที่มีทักษะหรือระดับบริหารได้รับ ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว มักจะเป็นชาวต่างชาติ งานงานโรงแรมได้รับการวิจารณ์ว่าเป็นงานที่มีค่าตอบแทนต่ำ ต่ำต้อย และตามฤดูกาล ในขณะที่ตำแหน่งดี ๆ ที่มีจำนวนน้อยกลับกลายเป็นของคนต่างชาติ

คำวิจารณ์ข้างต้น คงต้องมองอีกทางหนึ่งว่า การท่องเที่ยวช่วยสร้างการจ้างงานระดับล่างให้ประเทศปลายทางไม่มากนักน้อย หากไม่มีการท่องเที่ยว แรงงานระดับล่างอาจยังประสบปัญหาไม่มีงานทำ ในขณะที่แรงงานที่มีฝีมือหรือระดับบริหารจะไม่ประสบปัญหาดังกล่าว เนื่องจากยังสามารถหางานในอุตสาหกรรมอื่นๆ ทดแทน และแม้ว่างานบริการในโรงแรมจะดูต่ำต้อยและตามฤดูกาล แต่ก็จัดเป็นงานที่ให้ผลตอบแทนแก่แรงงานระดับล่างที่ดีกว่าเมื่อเทียบกับงานอื่นๆ

รัฐบาลของประเทศผู้รับเป็นอีกฝ่ายหนึ่งที่มีรายรับจากการท่องเที่ยว และเป็นมีส่วนสำคัญในการช่วยชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับผลกระทบด้านลบจากการขยายตัวของนักท่องเที่ยว โดยอาจใช้รายได้ที่ได้จากการท่องเที่ยวนั้นเอง

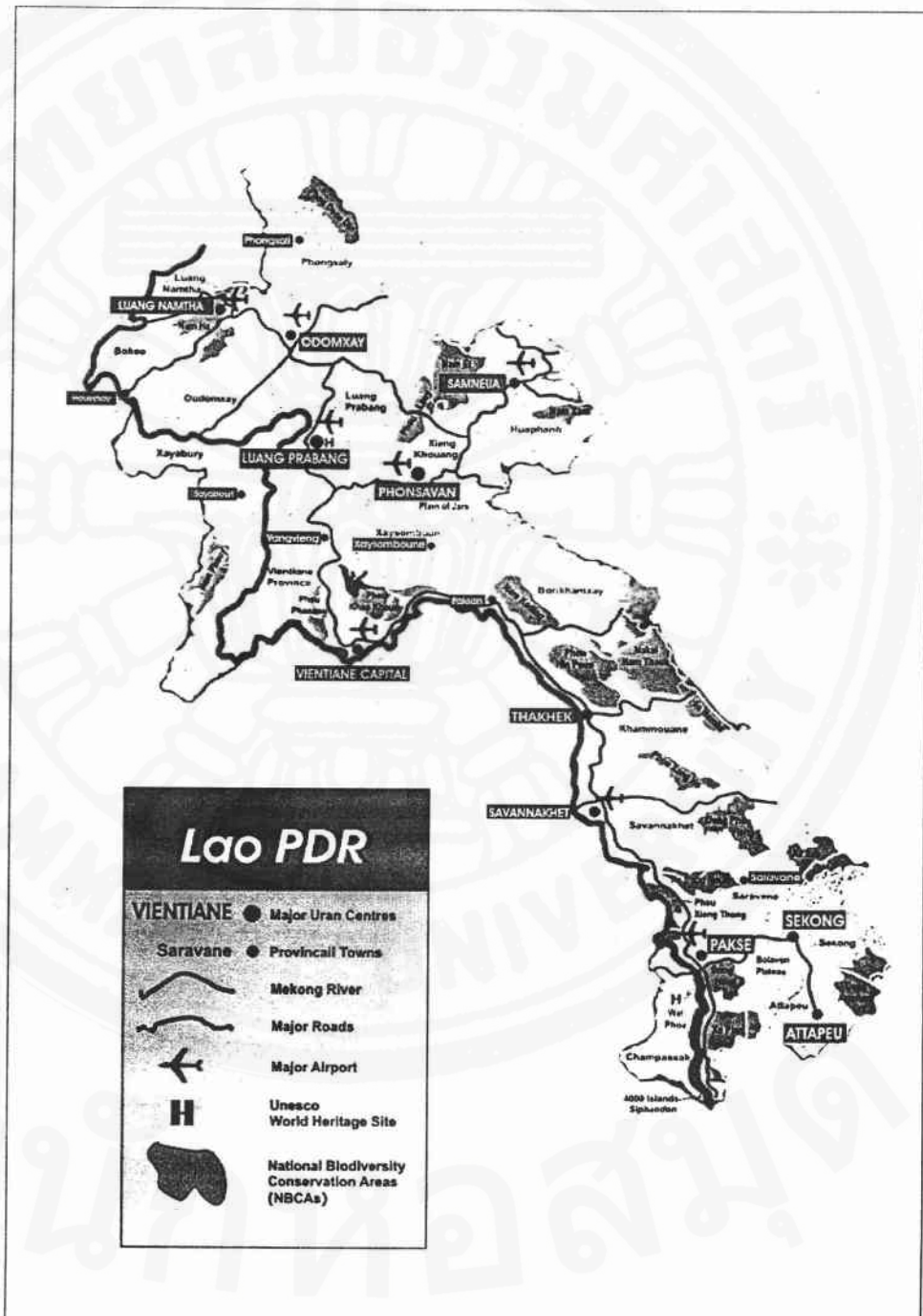
5.4 ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

นอกจากผลในทางเศรษฐกิจดังกล่าวมาแล้วข้างต้น การท่องเที่ยวยังส่งผลในด้านอื่นๆ ด้วย ในขณะที่การท่องเที่ยวส่งผลต่อเศรษฐกิจในทางบวกเป็นส่วนใหญ่ แต่ในอีกทางหนึ่ง ดูเหมือนว่าการท่องเที่ยวจะส่งผลในทางลบต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของประเทศผู้รับมากกว่า ในด้านทรัพยากรธรรมชาติแล้ว ลาวจัดเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ในด้านทรัพยากรธรรมชาติมากประเทศหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประมาณร้อยละ 47 ของประเทศเป็นพื้นที่ป่า และร้อยละ 12.5 ของประเทศได้รับการประกาศให้เป็นเขตป่าสงวน หรือ National

Biodiversity Conservation Area (NBCA) ดังจะเห็นได้จากภาพที่ 5.1 ซึ่งแสดงภาพพื้นที่เขตป่าสงวนต่างๆ ของลาว

ภาพที่ 5.1

แผนที่แสดงพื้นที่เขตป่าสงวนของลาว

ที่มา : องค์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวของลาว ได้สรุปผลทางบวกและลบของการท่องเที่ยวที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรม ไว้โดยสังเขป ดังนี้

ผลทางบวก ได้แก่

- สถานที่ที่มีความสำคัญในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ได้รับการดูแลรักษาที่ดี เนื่องจากรูปแบบที่เป็นดั้งเดิมของสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญและเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาชม นอกจากนี้ ค่าธรรมเนียมที่เก็บจากนักท่องเที่ยวยังนำมาใช้เป็นทุนสำหรับกรบำรุงรักษาด้วย
- คนในท้องถิ่นจะมีความภูมิใจและสนใจที่จะเรียนรู้รักษาวัฒนธรรมดั้งเดิม เนื่องจากความสนใจของนักท่องเที่ยวจะทำให้คนในท้องถิ่นนั้นเห็นความสำคัญและความสนใจในความเป็นมาของวัฒนธรรมของตน
- เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างชาวบ้านและนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งจะสร้างความเข้าใจและการยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละฝ่าย

ผลทางลบ ได้แก่

- การไหลทะลักของนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวและเทศกาลต่างๆ ที่มากเกินไป อาจทำให้สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย
- การค้าวัตถุศิลปะและหัตถกรรมที่เป็นเชิงพาณิชย์มากเกินไป อาจทำให้การละเล่นรำดนตรี และการหัตถกรรมแบบพื้นเมืองสูญเสียความเป็นดั้งเดิม
- "Demonstration Effect" อาจส่งผลให้วัยรุ่นลอกเลียนแบบการแต่งกายของและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว นำไปสู่ปัญหาสังคมและการสูญเสียวัฒนธรรมของชาติ
- ความเข้าใจผิดและความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวต่างชาติและคนท้องถิ่น อันเกิดขึ้นจากความแตกต่างในด้านภาษา ความเป็นอยู่ ศาสนา และธรรมเนียมประเพณี

กล่าวกันว่า การท่องเที่ยวสร้างตัวอย่างของ "การมีชีวิตที่ดี" ให้คนในท้องถิ่นเห็น ซึ่งอาจทำให้คนในท้องถิ่นนั้นๆ มีความไม่พอใจในชีวิตความเป็นอยู่แบบเดิมของตน และเกิดความต้องการอย่างใหม่ขึ้นในหมู่คนท้องถิ่น หรือที่เรียกว่า Demonstration Effect ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลหลายทาง เช่น คนในท้องถิ่นอาจมีความต้องการสินค้านำเข้าที่นักท่องเที่ยวบริโภค ซึ่งจะทำให้มีการนำเข้าสินค้าต่างประเทศมากขึ้น และการบริโภคสินค้าที่ผลิตภายในประเทศลดลง บ้างอาจรู้สึกโกรธเคืองถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างคนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว และการเดินทางมาของนักท่องเที่ยว อาจทำให้คนในพื้นที่ยังมีความรู้สึกที่แย่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ได้รับผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยวหรือไม่ได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมาของนักท่องเที่ยว ผลของ Demonstration

Effect อาจรุนแรงยิ่งขึ้นหากคนในท้องถิ่นเข้าใจผิดว่า นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมและความเป็นสบายและหรูหราเช่นนี้ตลอดปี โดยไม่เห็นว่านักท่องเที่ยวโดยทั่วไปจะต้องทำงานหนักตลอดปีเพื่อเก็บเงินให้เพียงพอสำหรับการท่องเที่ยวเช่นนี้เพียงครั้งเดียวในรอบปี

การท่องเที่ยวยังอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมอื่นๆ เช่น การพนัน ซึ่งเป็นสิ่งบันเทิงที่ประเทศผู้รับมักสร้างขึ้นเพื่อดึงดูดเงินจากนักท่องเที่ยว บางครั้ง การพนันยังทำให้เกิดอาชญากรรมอื่นๆ ตามมา นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังถูกกล่าวหาว่า ก่อให้เกิดการขอทานมากขึ้น รวมไปถึงการลักเล็กขโมยน้อย ในบริเวณที่เป็นจุดท่องเที่ยวต่างๆ ปัญหาที่ร้ายแรงที่สุด เห็นจะเป็นการค้าประเวณี ทั้งนี้เนื่องจาก ช่วงการพักผ่อนวันหยุดควรเป็นช่วงเวลาแห่งความสุข และเมื่อนักท่องเที่ยวอยู่ในที่ที่ห่างไกลจากสังคมของตน ประกอบกับผู้จัดทัวร์บางแห่งก็สนับสนุนการนำนักท่องเที่ยวไปสู่แหล่งค้าประเวณีด้วย จึงไม่น่าแปลกใจว่าการท่องเที่ยวจะมีส่วนสนับสนุนการค้าประเวณีไม่มากนักน้อย ในปัจจุบัน นอกจากการค้าประเวณีหญิงแล้ว ยังมีการค้าประเวณีเด็ก และพวกเร้าร่วมเพศด้วย รวมไปถึงการให้บริการจัดหาคู่ ซึ่งมีหลายบริษัทเกิดขึ้นในประเทศต้นทางเพื่อให้บริการจัดหาคู่จากประเทศที่กำลังพัฒนา นอกจากนี้ ในประเทศกำลังพัฒนาที่เคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศพัฒนาแล้ว การบริการนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศที่เคยเป็นเจ้าอาณานิคม ดังเช่นลาวเคยตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของฝรั่งเศส อาจเป็นการย่ำบาดแผลจากการตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของประเทศนั้นๆ ได้

5.5 นโยบายทางเลือกเพื่อลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว

5.5.1 ด้านเศรษฐกิจ

การเพิ่มการใช้ส่วนประกอบภายในประเทศ (Local Content)

การเพิ่มส่วนประกอบภายในประเทศเพื่อลดการนำเข้า จะช่วยให้ประเทศผู้รับ เช่นลาว ได้รับส่วนแบ่งของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น โดยรัฐบาลอาจออกนโยบายห้ามนำเข้าสินค้าบางประเภทที่สามารถผลิตได้ในประเทศเป็นการชั่วคราว เพื่อช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมภายในประเทศให้เข้มแข็ง หรืออาจมีนโยบายส่งเสริมการใช้วัสดุที่มีเฉพาะในท้องถิ่น อาทิ วัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างที่ผลิตภายในประเทศ ด้วยเหตุผลว่า วัสดุที่ผลิตในท้องถิ่นจะสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นมากกว่าวัสดุนำเข้า รวมถึงการออกมาตรการเพื่อลดบทบาทของแรงงานต่างชาติและเพิ่มการจ้างแรงงานในท้องถิ่น

การส่งเสริมการจ้างงานในท้องถิ่น

รัฐบาลควรส่งเสริมการจ้างงานของคนท้องถิ่นในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรออกระเบียบให้บริษัทท่องเที่ยวต่างๆ ให้อำนาจพนักงานในท้องถิ่น

ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจใส่ไว้เป็นข้อกำหนดในระเบียบกฎหมายการอนุญาตการลงทุนจากต่างประเทศ

การส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร

นอกจากการส่งเสริมการจ้างงานในท้องถิ่นแล้ว การปรับปรุงทักษะของพนักงานสำหรับภาคการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในระดับบริหาร ก็เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายข้างต้น เนื่องจาก โดยส่วนใหญ่แล้ว บริษัทท่องเที่ยวและโรงแรมจะพัฒนาทักษะของพนักงานเพียงในระดับล่างเท่านั้น ดังนั้น เพื่อการพัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยวในระยะยาว รัฐบาลลาวอาจพิจารณาจัดตั้งสถาบันการโรงแรม หรือ อาจบรรจุสาขาการท่องเที่ยวไว้ในหลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว โดยในระยะแรก อาจขอความร่วมมือจาก World Tourism Organization (WTO) ในการช่วยก่อตั้งหลักสูตร

ลดความแตกต่างระหว่างฤดูกาลท่องเที่ยวและนอกฤดูกาล

ฤดูกาลการท่องเที่ยว เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่รัฐบาลของประเทศผู้รับผิดชอบพิจารณาหามาตรการที่จะช่วยลดความแตกต่างของจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงฤดูกาล โดยอาจใช้ความแตกต่างในลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวแต่ละชาติ เช่น ในกรณีของลาวซึ่งมีนักท่องเที่ยวจากตะวันตกมาท่องเที่ยวในช่วงฤดูหนาวมากกว่าช่วงอื่นๆ ของปี อาจส่งเสริมการเดินทางไปท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในประเทศใกล้เคียง เช่น ไทย จีน เวียดนาม ในช่วงที่นักท่องเที่ยวชาวตะวันตกลดลง รวมถึงการใช้กลยุทธ์การตลาดด้านราคา ลดราคาที่พักหรือบัตรโดยสารเครื่องบินในช่วงนอกฤดูกาลการท่องเที่ยว

การกระจายผลประโยชน์และการชดเชยให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบ

การกระจายผลประโยชน์ที่ได้จากการท่องเที่ยวให้เท่าเทียมกันทั้งสังคม เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่รัฐบาลอาจต้องมีบทบาทสำคัญเช่นเดียวกัน การท่องเที่ยวอาจส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชาวบ้านในท้องถิ่น ในการสร้างสิ่งปลูกสร้างเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่น โรงแรม สวนสาธารณะ อาจต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างเดิมและส่งผลกระทบต่อผู้อยู่อาศัยในบริเวณนั้นๆ กรณีเช่นนี้ รัฐบาลจะต้องมีมาตรการเพื่อรับประกันว่าบุคคลเหล่านี้จะได้รับการชดเชยที่เหมาะสม อาทิ ให้สิทธิพิเศษในการได้งานที่จะเกิดขึ้นจากโครงการนั้นๆ ก่อนผู้อื่น ผู้ผลิตขนาดเล็ก ทั้งที่อยู่ใกล้หรือไกล บริเวณโครงการโรงแรมหรือร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว ควรได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือ เพื่อให้สามารถผลิตสินค้าที่เป็นที่ต้องการของโรงแรมหรือร้านอาหารเหล่านั้น เกษตรกรที่ยากจนก็ควรเข้ามามีส่วนร่วม โดยรัฐบาลอาจต้องส่งเสริมเกษตรกรให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรที่มีปริมาณและคุณภาพเป็นที่ต้องการของโรงแรมหรือภัตตาคารต่างๆ เช่น สร้างระบบชลประทาน และการฝึกอบรมเทคนิคการเพาะปลูกสมัยใหม่

นอกจากนั้น รัฐบาลยังสามารถใช้ประโยชน์จากภาษีที่เก็บได้จากการท่องเที่ยว ในการลงทุนเพื่อส่งเสริมด้านอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม อาทิ ด้านการเกษตร สาธารณสุข การศึกษา ฯลฯ

ลดการพึ่งพิงต่างประเทศ

ในฐานะที่ลาวเป็นประเทศเล็กจึงควรที่จะติดต่อกับบริษัทนำเที่ยวและสายการบินหลายๆ แห่ง เพื่อลดการพึ่งพิงบริษัทใดบริษัทหนึ่งมากเกินไป นอกจากนี้ การแข่งขันยังจะช่วยให้ราคาต่ำลง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศผู้รับ นอกจากนี้ ควรพยายามจัดตั้งบริษัทของคนชาติในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว เพื่อช่วยลดการพึ่งพิงต่างประเทศในระยะยาวต่อไป ในขณะเดียวกัน ก็อาจใช้มาตรการลดแรงจูงใจต่างชาติในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ดังที่ได้กล่าวมาแล้วก่อนหน้านี้ รวมถึง การที่บริษัทหรือโรงแรมของรัฐควรเลือกใช้สินค้าและบริการจากต่างประเทศให้หลากหลายและเท่าที่จำเป็น

หนทางที่ดีที่สุดในการลดการพึ่งพิงต่างประเทศ คือการพยายามพัฒนาภาคการ อุตสาหกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากการท่องเที่ยว เพื่อให้มีแหล่งเงินตราต่างประเทศแหล่งอื่นซึ่งจะช่วย ขุดเขยรายได้ที่อาจขาดหายไปในช่วงการท่องเที่ยวตกต่ำ ในขณะเดียวกัน ควรส่งเสริมการผลิตเพื่อ ตอบสนองตลาดภายในประเทศ เพื่อป้องกันผลกระทบที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจโลกชะลอตัว

ส่งเสริมโรงแรมขนาดใหญ่ในตัวเมืองและโรงแรมขนาดเล็กหรือเกสต์เฮ้าส์ใน แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

แม้ลาวจะเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงนิเวศน์ ซึ่งไม่ต้องการ สิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว แต่ต้องการโรงแรมขนาดเล็กหรือบ้านพักที่เข้ากับ สภาพแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ก็มีได้หมายความว่าโรงแรมขนาดใหญ่จะไม่มี ความจำเป็น สำหรับการท่องเที่ยวของลาว ในอนาคต หากลาวมีระดับการพัฒนาประเทศที่สูงขึ้น ก็คงมีความ ต้องการโรงแรมขนาดใหญ่เพื่อรองรับกิจกรรมทั้งทางด้านการท่องเที่ยว และการประชุม สัมมนา ต่างๆ มากยิ่งขึ้น รวมถึงนักท่องเที่ยวประเภทที่ต้องการความหรูหรา ดังนั้น รัฐบาลลาวควรเริ่มการ วางแผนการจัดสร้างโรงแรมขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐานขึ้นในตัวเมืองต่างๆ และสร้างโรงแรมขนาดเล็ก หรือเกสต์เฮ้าส์ในบริเวณที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์หรือวัฒนธรรม

5.5.2 ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

สร้างความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมให้แก่ักท่องเที่ยว

ปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรมที่สำคัญ คือ ความแตกต่างที่รุนแรงของชีวิตความเป็น อยู่และวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น ดังนั้น จำเป็นต้องมีการให้ความรู้ความ เข้าใจถึงความแตกต่างดังกล่าวแก่ทั้งสองฝ่าย อย่างไรก็ตามแล้ว คนในท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้รับจะ

เป็นผู้ที่ต้องทำความเข้าใจนักท่องเที่ยวมากกว่าที่นักท่องเที่ยวจะทำความเข้าใจคนในท้องถิ่น จึงควรทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจคนในท้องถิ่นเพิ่มขึ้นโดยวิธีต่างๆ อาทิ การแจกแผ่นปลิวแก่นักท่องเที่ยว อธิบายความเป็นมาของประเทศผู้รับโดยย่อ รวมถึงวัฒนธรรม และการกระทำที่ควรหลีกเลี่ยง เนื่องจากจะเป็นการล่วงละเมิด หรือการเปิดวิดิทัศน์บนเครื่องบินเกี่ยวกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของประเทศปลายทาง ในขณะที่เดียวกัน ต้องฝึกอบรมและพัฒนาทักษะของมัคคุเทศก์เพื่อให้การสื่อสารข้อความไปยังนักท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรเตรียมความพร้อมของประชาชนในท้องถิ่นสำหรับโครงการด้านการท่องเที่ยวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโรงแรม หรือ แผนการท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งนอกจากการให้ความรู้ความเข้าใจแล้ว ยังต้องให้ประชาชนดังกล่าวมีส่วนร่วม ตั้งแต่ขั้นของการวางแผน ทั้งนี้ เพื่อมิให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้สึกเหมือนถูกบังคับให้ยอมรับโครงการทั้งหลายดังกล่าว และเพื่อให้มีความรู้สึกว่ามีผลประโยชน์ของตนได้รับการพิจารณาและส่งเสริม

ความตั้งมั่นของรัฐ

มาตรการและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศกำลังพัฒนาดังกล่าวมาข้างต้น คงเกิดขึ้นไม่ได้หากขาดความตั้งใจจริงของรัฐบาล การส่งเสริมธุรกิจรายย่อยของผู้ประกอบการท้องถิ่น ต้องใช้ความพยายามสูงกว่าการออกกฎระเบียบดึงดูดการลงทุนขนาดใหญ่จากต่างประเทศ การค้าประเวณียังคงมีต่อไปหากเจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลประโยชน์และเพิกเฉยต่อการปราบปราม ดังที่ทราบกันดีว่า การท่องเที่ยวสามารถเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถนำมาซึ่งปัญหามากมายประการได้ หากไม่มีผู้กำกับการและควบคุมกฎระเบียบ ดังนั้น รัฐบาลของประเทศผู้รับจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการทำให้การท่องเที่ยวสร้างประโยชน์ให้แก่ประเทศตนอย่างเต็มที่

ร่วมมือกับประเทศพัฒนาแล้ว

บริษัทข้ามชาติซึ่งมักเป็นของประเทศพัฒนาแล้ว ที่มาลงทุนในประเทศกำลังพัฒนา จะต้องพยายามลด import content เพื่อให้ประเทศผู้รับพึงพอใจและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว ทั้งนี้ หากประเทศผู้รับเจริญเติบโตอย่างแข็งแรง บริษัทข้ามชาตินั้นๆ ก็จะได้รับผลกำไรที่ดีด้วย นอกจากนี้ สายการบินและบริษัทนำเที่ยวก็ควรจะมีนโยบายยืดหยุ่นด้านราคากับที่พักขนาดเล็กต่างๆ เพื่อให้ที่พักเหล่านี้มีความสามารถเพียงพอในการแข่งขันและช่วยเสริมในเรื่องที่พักในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวที่ที่พักอาจขาดแคลน ในขณะเดียวกัน ก็ควรส่งเสริมที่พักและโรงแรมเล็กๆ ในเรื่องช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุนอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพราะที่พักเหล่านี้จะไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้อัตราดอกเบี้ยต่ำดังที่โรงแรมที่พักขนาดใหญ่ได้รับ

การปฏิรูปเพื่อการท่องเที่ยวที่สำคัญในประเทศกำลังพัฒนาอาจจะทำได้ผ่านการขอรับโครงการความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ทั้งที่เป็นเงินให้เปล่าและเงินกู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ เช่น การสร้างหรือปรับปรุงสนามบิน ซึ่งในขณะนี้ ลาวก็เป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุดประเทศหนึ่งที่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างชาติเป็นจำนวนมาก สนามบินสากลวัดไตซึ่งตั้งอยู่ที่นครหลวงเวียงจันทน์เป็นหนึ่งในความช่วยเหลือที่รัฐบาลญี่ปุ่นให้ความช่วยเหลือในการก่อสร้าง นอกจากนี้ รัฐบาลไทยก็ให้ความช่วยเหลือในการสร้างอาคารผู้โดยสารและขยายรันเวย์ที่สนามบินหลวงพระบาง และตกลงที่จะให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงสนามบินวัดไต และปากเซ เพื่อให้สามารถขยายการรองรับเครื่องบินให้มากขึ้นอีกด้วย

ชำนาญ หอสมุด

บทที่ 6

ข้อสรุปและเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงข้อสรุปผลที่ได้จากการศึกษาด้านการท่องเที่ยวของลาว แนวทางและนโยบายเพื่อการพัฒนาโดยรวม ข้อจำกัดจากการศึกษา รวมทั้งข้อเสนอนแนะในการศึกษาต่อเพื่อให้เป็นประโยชน์สำหรับการค้นคว้าต่อไป

6.1 บทสรุป

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้เป็นอันดับที่หนึ่งของลาวในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศเป็นอย่างมาก โดยในปี 2545 สามารถสร้างรายได้ทั้งสิ้นประมาณ 113 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ ลาวเป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมมากมาย ไม่ว่าจะเป็น น้ำตก ป่าเขา วัดวาอาราม หรือโบราณสถานต่างๆ ซึ่งเป็นที่น่าสนใจในหมู่นักท่องเที่ยวต่างชาติไม่น้อย โดยตั้งแต่ปี 2533 เป็นต้นมา มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางไปลาวเพิ่มขึ้นทุกปี มีเพียงปี 2544 ที่ลดต่ำลงเล็กน้อย เนื่องจากผลกระทบจากการก่อการร้ายที่ตึกเวิร์ลเทรดเซ็นเตอร์ สหรัฐอเมริกา การศึกษาในเรื่อง "ลักษณะและความสำคัญของการท่องเที่ยวใน สปป.ลาว" จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและรูปแบบของนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางไปท่องเที่ยวในลาว แผนพัฒนาการท่องเที่ยวของลาว รวมทั้งผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อประเทศผู้รับในด้านต่างๆ เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางและมาตรการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของลาว โดยใช้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ และการสัมภาษณ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของลาว และองค์การระหว่างประเทศต่างๆ

ผลการศึกษาพบว่าแหล่งท่องเที่ยวของลาวส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยแขวงที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูงที่สุด ได้แก่ หลวงพระบาง จำปาสัก และนครหลวงเวียงจันทน์ เนื่องจากมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจเป็นเอกลักษณ์ของตน และมีเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและอากาศให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้สะดวกกว่าแขวงอื่นๆ

นอกจากนี้ พบว่านักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางไปลาวส่วนใหญ่มาจากประเทศในเอเชีย โดยจากสถิติ ปี 2545 มีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางไปลาวจำนวน 735,662 คน เป็นนักท่องเที่ยวจากเอเชียและแปซิฟิกมากที่สุด คิดเป็น 79% รองมาได้แก่ ยุโรป และอเมริกา ตามลำดับ

โดยนักท่องเที่ยวไทยเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปลาวมากที่สุด คิดเป็น 56% ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด รองมาได้แก่ เวียดนาม สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และจีน ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวไทยเดินทางไปลาวเป็นจำนวนมากเนื่องจากความใกล้ชิดทางด้านเชื้อชาติ และความเกี่ยวพันกันในด้านเศรษฐกิจและสังคม ในขณะที่นักท่องเที่ยวจากยุโรป และอเมริกา จะมีลักษณะเดินทางไปเพื่อท่องเที่ยวมากกว่า โดยจะเห็นได้จากสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางไปแขวงพระบาง ในปี 2545 ซึ่งนักท่องเที่ยวจากทวีปยุโรปมีจำนวนถึง 53.1% ของนักท่องเที่ยวที่แขวงหลวงพระบางทั้งหมด ในขณะที่นักท่องเที่ยวจากเอเชียแปซิฟิก มีเพียง 28.3% ส่วนด้านขาเข้า พบว่า นักท่องเที่ยวไทยซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติอันดับที่หนึ่งของลาวนิยมไปลาวผ่านด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว และด่านอื่นๆ ที่มีชายแดนติดกับไทย ส่วนนักท่องเที่ยวเวียดนามและจีนส่วนใหญ่เดินทางผ่านด่านที่มีชายแดนติดกับตน ในขณะที่นักท่องเที่ยวจากยุโรปและอเมริกาส่วนใหญ่เดินทางผ่านด่านสนามบินสากลวัดไตและสะพานมิตรภาพไทย-ลาว โดยนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศมีระยะเวลาพำนักในลาวเฉลี่ยนานที่สุด คือ 6.5 วัน ส่วนนักท่องเที่ยวภูมิภาคมีระยะเวลาพำนักเฉลี่ย 3 วัน

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปลาวส่วนใหญ่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยจะมีลักษณะคือ เดินทางผ่านด่านที่มีพรมแดนติดกับตน และจะพำนักอยู่ในลาวเพียงระยะสั้นๆ ในขณะที่นักท่องเที่ยวจากยุโรปและอเมริกาจะเดินทางผ่านด่านสนามบินสากลวัดไต และมักเดินทางไปท่องเที่ยวในแขวงต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แขวงหลวงพระบาง

ทางการลาวได้จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว โดยแบ่งกลุ่มแขวงต่างๆ เป็น กลุ่มภาคเหนือ กลาง และใต้ พร้อมแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละกลุ่ม และได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งครอบคลุมด้านการดำเนินนโยบาย การปรับปรุงคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว การสร้างภาพลักษณ์ของประเทศ การกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว และการส่งเสริมสินค้าในท้องถิ่นอื่นๆ ผ่านการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศใกล้เคียง นอกจากนี้ ทางการลาวยังได้จัดทำแผนการตลาด เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว รวมทั้งได้กำหนดแนวทางความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในกรอบต่างๆ ได้แก่ กรอบอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS) เส้นทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงตะวันออก-ตะวันตก (EWEC) และกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต โดยวางตำแหน่งทางการตลาดของลาวเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และไม่เน้น Mass Tourism นอกจากนี้ ทางการลาวยังส่งเสริมการลงทุนโดยออกใช้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนจากต่างประเทศ

ซึ่งให้สิทธิพิเศษในการยกเว้นภาษีนำเข้าอุปกรณ์ เครื่องมือ และวัตถุดิบ ฯลฯ และได้กำหนดการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ทางการลาวส่งเสริม 8 สาขา ทั้งนี้ พบว่าอุตสาหกรรมสาขาการบริการ และโรงแรม-ร้านอาหาร มีมูลค่าการลงทุนขยายตัวอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

จากการศึกษาผลของการท่องเที่ยวที่มีต่อประเทศผู้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนา พบว่า การท่องเที่ยวช่วยสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ การจ้างงาน รายได้รัฐบาล ฯลฯ ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศผู้รับ แต่โดยที่อุตสาหกรรมของประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ยังไม่แข็งแรงพอที่จะผลิตเพื่อรองรับความต้องการของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้ต้องมีการนำเข้าเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ดังนั้น รายได้สุทธิที่ประเทศผู้รับจะได้จากการท่องเที่ยวอาจมีไม่มากนักเมื่อหักส่วนที่นำเข้า หรือ Import Content of Tourism ออกจากรายรับรวม ส่วนด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมนั้น การท่องเที่ยวนำมาซึ่งวัฒนธรรมที่ต่างไปของนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม อันเนื่องมาจาก Demonstration Effect นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวจำนวนมากอาจทำให้สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติถูกทำลายอีกด้วย

6.2 ข้อเสนอแนะ

แนวโน้มลักษณะของการท่องเที่ยวของลาวในระยะต่อไป น่าจะยังคงลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงนิเวศน์ เนื่องจากเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางไปลาว โดยแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะยาวของลาว มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์เป็นจุดเด่นของลาว

เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และธรรมชาติ เป็นลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยวของลาวและเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเมื่อเดินทางไปลาว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ (Eco-tourism) ซึ่งจัดว่าเป็นสาขาที่เติบโตเร็วที่สุดของอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในโลกในขณะนี้ และได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติต่างๆ ว่าเป็นหนทางหนึ่งในการช่วยอนุรักษ์ธรรมชาติ¹ ดังนั้น หากลาวพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ให้เป็นจุดเด่น และเป็น

¹ J. Edward Taylor, George A. Dyer, and Micki Stewart, Antonio Yunez-Naude, Sergio Ardila, "The Economics of Ecotourism: A Galapagos Islands Economy-Wide Perspective," (Economic Development and Cultural Change, 2003), p. 977, citing Web site of Conservation International at <http://www.conservation.org> (2002); Web site of The Nature Conservancy at <http://www.nature.org> (2002).

เสมือน Brand Name ด้านการท่องเที่ยวของลาวแล้ว จะทำให้ลาวมีความแตกต่างและโดดเด่นจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ไทย กัมพูชา เวียดนาม และจะเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยวต่างประเทศมากยิ่งขึ้น

2) การรักษาความเป็นธรรมชาติ

สิ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ คือ การรักษาความเป็นธรรมชาติไม่ให้ถูกทำลายหรือเกิดมลภาวะอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว เพราะสิ่งนี้เป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ดังนั้น รัฐบาลจึงควรมีนโยบายที่เข้มงวดในการสงวนและรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่บริสุทธิ์ เพื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์มีความสมบูรณ์และดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติได้

3) การร่วมมือกับต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศเพื่อนบ้าน

โดยที่นักท่องเที่ยวที่ไปลาวส่วนใหญ่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน ลาวจึงควรร่วมมือกับประเทศเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไทย เนื่องจากเป็นประเทศที่เดินทางไปลาวมากที่สุด โดยใช้กรอบความร่วมมือต่างๆ ที่ลาวได้ร่วมมือกับต่างประเทศอยู่แล้ว ได้แก่ กรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต ไทย-ลาว-กัมพูชา เส้นทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor-EWEC) สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การออกวีซ่าอาเซียน ซึ่งจะทำให้ประเทศในอาเซียนรวมกันเป็นจุดหมายปลายทางเดียว หรือ Single Destination การอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวตามด่านเข้าเมืองต่างๆ ที่บริเวณชายแดน นอกจากนี้ ยังควรออกแบบการท่องเที่ยวและการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวในลักษณะเป็น Package หลายประเทศ ดังเช่น ความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต ซึ่งรวมไทย ลาว และกัมพูชา ส่วนที่มีชายแดนติดต่อกันเข้าด้วยกัน

4) ปรับปรุงเส้นทางคมนาคม

เส้นทางคมนาคมทั้งทางบก และทางอากาศ เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับเดินทางไปท่องเที่ยวในที่ต่างๆ ซึ่งขณะนี้ แม้เส้นทางถนนจะได้รับการปรับปรุงไปพอสมควรแล้วก็ตาม แต่ยังคงต้องมีการขยายและปรับปรุงเส้นทางให้มากขึ้น รวมทั้งปรับปรุงเครื่องบินและการให้บริการของสายการบินทั้งในและต่างประเทศ

5) เพิ่มจีนเป็นประเทศที่เป็นตลาดเป้าหมายหลัก

เนื่องจากจีนเป็นประเทศที่มีประชากรมากและมีชายแดนติดต่อกับลาว จึงน่าที่จะส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวจีนเดินทางไปลาวได้มากยิ่งขึ้น โดยอาจเดินทางหลังจากท่องเที่ยวที่ประเทศไทยแล้ว เป็นลักษณะ Package ซึ่งจะได้ประโยชน์ทั้งกับลาวและไทย

6) สร้างและปรับปรุงโรงแรมที่พัก ร้านอาหาร สถานที่ให้ความบันเทิง และสินค้าที่ระลึก

แม้การท่องเที่ยวของลาวจะเน้นในเชิงนิเวศน์ และสถานที่พักอาจจะมีขนาดเล็กและเป็นธรรมชาติเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แต่ก็มีนักท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อย โดยเฉพาะชาวตะวันตก ที่ต้องการที่พักที่หรูหรา สะดวกสบาย ทันสมัย และให้การบริการที่ได้มาตรฐาน ดังนั้น ควรมีการสร้างโรงแรมขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐานในเมือง และในขณะเดียวกัน ก็ส่งเสริมการสร้างโรงแรมขนาดเล็กและเกสต์เฮาส์ ซึ่งเข้ากับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์มากกว่า ทั้งนี้ เพื่อให้เพียงสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต

ในด้านร้านอาหารที่มียังคงมีราคาแพงนั้น ควรต้องหาแนวทางในการลดราคาลงให้เหมาะสมกับความเป็นจริง นอกจากนั้น ควรจัดให้มีร้านจำหน่ายของที่ระลึกให้มากขึ้น และพัฒนารูปแบบของที่ระลึกให้มีความประณีตและมีลักษณะเฉพาะตัว รวมทั้งจัดหีบห่อบรรจุภัณฑ์ให้มีความทันสมัยและสะดวกในการพกพา

7) พัฒนานุคลากรด้านการท่องเที่ยว

การพัฒนานุคลากรจะเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยทางการลาวจะต้องพัฒนานุคลากรด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ อาทิ มัคคุเทศก์ พนักงานโรงแรม เจ้าหน้าที่ด้านการท่องเที่ยว ให้มีความสามารถและทักษะที่เพียงพอสำหรับรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

8) เพิ่มการประชาสัมพันธ์ในต่างประเทศ

โดยที่นักท่องเที่ยวต่างประเทศส่วนใหญ่มาจากประเทศในเอเชีย จึงควรที่จะเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในต่างประเทศให้ลาวเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยวชาวตะวันตกมากยิ่งขึ้น โดยอาจทำการประชาสัมพันธ์ร่วมไปกับประเทศใกล้เคียงหรือในกรอบความร่วมมือต่างๆ

6.2 ข้อจำกัดในการศึกษา

จากการค้นคว้าวิจัย พบข้อจำกัดในด้านข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อมูลทางเศรษฐกิจ เนื่องจากทางการลาวยังมีบุคลากรด้านนี้ในภาครัฐที่ไม่เพียงพอ ทำให้ข้อมูลที่ออกเผยแพร่ไม่ทันสมัย ดังนั้น จึงต้องนำข้อมูลจากองค์การระหว่างประเทศต่างๆ อาทิ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ธนาคารโลก (World Bank) มาเสริมเพื่อให้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม ในส่วนข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยว มีการจัดทำเป็นระบบ ข้อมูลมีความครบถ้วนสมบูรณ์ แต่มีข้อมูลบางส่วนที่ยังน่าจะมีความคลาดเคลื่อน เช่น นักท่องเที่ยวประเภทต่อวีซ่า ซึ่งทางการลาวระบุว่า เป็นคนต่างชาติที่ทำงานในประเทศไทยและเดินทางไปลาวเพื่อต่ออายุวีซ่าเข้ามาทำงานในประเทศไทยอีกครั้ง และส่วนใหญ่เป็นคนจากประเทศเอเชียใต้ นั้น ข้อเท็จจริงคือ ทางการไทยได้กำหนดแนวปฏิบัติในการออกวีซ่าให้แก่คนสัญชาติกลุ่มประเทศเอเชียใต้ 5 ประเทศ ได้แก่ อินเดีย ปากีสถาน บังกลาเทศ ศรีลังกา และเนปาล โดยให้สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ทุกแห่งทั่วโลกออกวีซ่าทุกประเภทให้แก่คนสัญชาติดังกล่าวข้างต้น เฉพาะผู้ที่มีถิ่นพำนักถาวรในประเทศที่สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ตั้งอยู่ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ปี 2544 เป็นต้นมา ยกเว้นกรณีที่ได้รับคำสั่งจากกระทรวงการต่างประเทศของไทย² ดังนั้น สถิตินักท่องเที่ยวประเภทดังกล่าวในปี 2545 ไม่น่าที่จะมีจำนวนมากดังเช่นที่ทางการลาวรวบรวมได้

6.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อ

สิ่งที่สำคัญและควรทำการศึกษาต่อไปคือ สัดส่วนของการนำเข้าเพื่อการท่องเที่ยว หรือ Import Content of Tourism ของลาวว่ามีสัดส่วนเป็นเท่าใดของรายได้จากการท่องเที่ยว เพราะจะช่วยให้ลาวได้ทราบถึงรายได้สุทธิที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวว่าเป็นเท่าไร และโดยที่การวิจัยนี้เน้นการวิเคราะห์จากข้อมูลและสถิติของหน่วยงานราชการของลาวเป็นหลัก จึงไม่ได้ทำการสำรวจจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปลาวโดยตรง ดังนั้น หากมีการศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางไปลาว ก็จะได้ผลที่ช่วยเติมเต็มภาพรวมการท่องเที่ยวของลาวได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

² สัมภาษณ์ พนิดา สุภา, เลขานุการโท สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์, 26 มกราคม 2547.

ภาคผนวก

สำนักหอสมุด

ตารางผนวก ก.1

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศไปลาวแบ่งตามสัญชาติ ปี 2540-2545

ประเทศต้นทาง	ปี 2540 จำนวน	ปี 2541 จำนวน	ปี 2542 จำนวน	ปี 2543 จำนวน	ปี 2544 จำนวน	ปี 2545		
						จำนวน	สัดส่วน (%)	อัตราเพิ่ม 44/45 (%)
รวม	463,200	500,200	614,278	737,208	673,823	735,662	100	9.18
เอเชียแปซิฟิก	403,781	421,196	510,703	604,254	553,249	579,031	78.71	5
อาเซียน	353,982	365,054	446,295	528,353	472,137	508,783	69.16	8
บรูไน	108	232	704	531	855	582	0.08	-32
อินโดนีเซีย	1,334	1,317	2,384	2,403	2,082	1,903	0.26	-9
มาเลเซีย	2,274	2,464	4,485	4,211	2,544	3,543	0.48	39
พม่า	5,163	4,768	3,186	2,086	1,459	1,365	0.19	-6
ฟิลิปปินส์	1,296	1,943	3,091	3,452	2,240	2,549	0.35	14
สิงคโปร์	1,606	2,192	2,690	2,514	2,055	2,454	0.33	19
ไทย	261,826	273,095	356,105	442,564	376,685	422,766	57.47	12
เวียดนาม	79,659	78,216	71,748	68,751	82,411	71,001	9.65	-14
กัมพูชา	716	827	1,902	1,841	1,806	2,620	0.36	45
นอกอาเซียน	49,799	56,142	64,408	75,901	81,112	70,248	9.55	-13
ออสเตรเลีย	7,876	9,579	10,789	10,168	9,547	12,611	1.71	32
จีน	17,661	15,802	20,269	28,215	40,644	21,724	2.95	-47
อินเดีย	5,866	8,814	6,533	3,309	2,693	2,319	0.32	-14
ญี่ปุ่น	9,194	12,936	14,860	20,687	15,547	19,801	2.69	27
เกาหลี	2,110	1,475	3,786	4,944	4,051	4,891	0.66	21
นิวซีแลนด์	1,473	1,987	2,117	3,385	2,521	2,271	0.31	-10
ไต้หวัน	2,440	2,098	2,801	2,940	2,461	3,918	0.53	59
อื่นๆ	3,179	3,451	3,253	2,253	3,648	2,713	0.37	-26
ยุโรป	38,583	52,076	68,564	86,462	80,736	101,924	13.85	26
ออสเตรเลีย	224	226	478	1,375	1,405	890	0.12	-37
เบลเยียม	1,512	1,611	3,157	3,363	3,301	4,111	0.56	25
เดนมาร์ก	790	925	2,015	2,855	2,874	3,345	0.45	16
ฟินแลนด์		442	1,434	1,772	704	1,072	0.15	52
ฝรั่งเศส	13,745	17,863	19,960	24,534	21,662	29,748	3.64	23
เยอรมนี	5,524	7,529	9,262	11,580	10,322	12,777	1.74	24
กรีซ	69	68	149	139	216	489	0.07	126
อิตาลี	1,934	2,348	3,258	4,061	3,128	3,517	0.48	12

ประเทศต้นทาง	ปี 2540 จำนวน	ปี 2541 จำนวน	ปี 2542 จำนวน	ปี 2543 จำนวน	ปี 2544 จำนวน	ปี 2545		
						จำนวน	สัดส่วน (%)	อัตราเพิ่ม 44/45 (%)
เนเธอร์แลนด์	1,715	2,488	3,686	5,035	4,498	6,656	0.90	48
นอร์เวย์	660	1,017	1,168	1,506	1,380	2,110	0.29	53
รัสเซีย	1,683	2,047	2,258	2,415	1,533	1,371	0.19	-11
สเปน	217	282	435	753	908	1,450	0.20	60
สวีเดน	2,030	2,791	3,888	3,986	3,710	4,507	0.61	21
สวิตเซอร์แลนด์	1,392	1,795	2,974	3,305	3,597	4,480	0.61	25
สหราชอาณาจักร	6,054	8,902	12,298	15,204	15,722	21,749	0.96	38
อื่นๆ	1,034	1,742	2,144	4,579	5,776	6,652	0.90	15
ทวีปอเมริกา	18,213	25,326	31,780	42,111	34,370	46,704	6.35	36
แคนาดา	3,555	4,737	6,355	8,330	7,174	9,060	1.23	26
สหรัฐ	14,442	20,174	24,672	32,869	25,779	35,734	4.86	39
อื่นๆ	216	415	753	912	1,417	1,910	0.26	35
แอฟริกาและ ตะวันออกกลาง	2,623	1,602	3,231	4,381	5,468	8,003	1.09	46
อิสราเอล	513	673	2,191	3,241	3,417	5,515	0.75	61
อื่นๆ	2,110	929	1,040	1,140	2,051	2,488	0.34	21

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR

ตารางผนวก ก.2

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศไปลาวแบ่งตามด่านเข้าเมือง ปี 2545

Country	Port of Entry										TOTAL 2002
	Borlen	Houay say	Chiang mai bang	Xava bohl	Wattay Air port	Mittha- Ingrab Bridge	Boli Kham Sav	Kham mouane	Savay- nakha	Cham- nan sak	
Grand Total	17,126	45,489	9,652	9,806	77,600	417,320	28,294	15,196	75,461	39,720	735,662
Asia and Pacific	16,020	16,974	3,759	9,645	31,312	357,438	25,187	14,656	71,112	33,733	679,031
ASEAN	510	12,135	2,669	9,622	9,844	334,458	24,200	14,263	68,864	32,218	508,783
Brunei	2	2	3		59	513	3				582
Indonesia	2	3	28		273	1,553	4	10	14	16	1,903
Malaysia	67	68	46		1,220	1,809	30	80	52	171	3,543
Myanmar	1	42	10		129	1,137	5	6	26	9	1,365
Philippines	1	17	30		566	1,858	3	5	33	36	2,549
Singapore	15	77	53	1	725	1,461	14	16	36	56	2,454
Thailand	402	11,833	2,476	9,621	3,260	321,157	219	12,401	30,843	30,554	422,766
Vietnam	2	84	11		3,112	3,951	23,916	1,744	37,844	337	71,001
Cambodia	18	9	12		500	1,019	6	1	16	1,039	2,620
Non-ASEAN	15,510	4,039	1,100	26	21,468	22,980	987	395	2,248	1,495	70,248
Australia	73	1,895	260		4,552	4,715	306	34	520	256	12,611
China	14,808	68	29		3,768	2,293	237	50	346	125	21,724
India		62	18		640	1,536	5	1	47	10	2,319
Japan	395	1,223	606		8,067	7,374	240	239	1,076	581	19,801
Korea	144	349	22	2	1,453	2,533	52	15	85	236	4,891
New Zealand	34		45		908	1,039	84	21	90	50	2,271
Taiwan	14	15	17	23	1,660	1,982	31	5	61	110	3,918
Others	42	427	103	1	420	1,508	32	30	23	127	2,713
Europe	804	20,892	4,028	146	25,632	39,429	2,391	373	3,408	4,321	101,924
Austria	7	97	76		304	362	5	6	3	30	890
Belgium	38	863	126	11	928	1,699	39	6	91	310	4,111
Denmark	35	773	92		680	1,356	123	48	138	100	3,345
Finland	7	37	17		253	702	18		20	18	1,072
France	139	3,885	809	126	8,446	10,260	285	153	743	1,902	26,748
Germany	82	1,992	702		3,584	5,303	157	23	332	602	12,777
Greece	14	196	20		126	92	20		2	19	489
Italy	23	600	244		1,299	1,118	32	16	35	150	3,517
Netherlands	42	2,248	134		955	2,361	159	20	143	594	6,856
Norway	12	302	40		520	1,020	39		126	51	2,110
Russia	5	9	13		271	1,056	2		15		1,371
Spain	6	64	111	3	457	734	26	3	3	43	1,450
Sweden	44	340	75		1,146	2,507	254		28	113	4,507
Switzerland	50	924	353		1,287	1,435	68	8	145	210	4,480
United Kingdom	156	6,356	922	6	4,411	7,472	915	63	905	543	21,749
Others	144	2,206	294		965	1,952	249	27	679	136	6,652
The Americas	189	5,362	1,743	10	20,206	16,804	410	164	828	890	46,704
Canada	56	1,764	258	10	2,514	3,719	226	34	266	213	9,060
USA	120	2,701	1,457		17,325	12,509	170	123	554	775	35,734
Others	13	897	28		367	576	14	7	6	2	1,910
Africa & Middle East	112	3,051	112	1	450	3,649	306	1	115	198	8,003
Israel	97	2,352	93	1	214	2,297	260		77	125	5,516
Others	15	709	19		236	1,352	46	1	38	71	2,487

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR

ตารางผนวก ก.3

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศไปลาวรายเดือน ปี 2545

Country	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Total
	Number	Number	Number	Number	Number	Number	Number	Number	Number	Number	Number	Number	Number
Grand Total	80,191	66,842	68,469	65,753	56,481	50,864	54,541	55,737	53,116	59,456	62,841	61,371	735,962
Asia and Pa	60,869	51,107	53,723	54,097	47,979	42,505	43,117	42,877	43,307	48,094	46,990	44,366	579,031
ASEAN	53,016	44,953	45,740	48,856	41,992	38,356	37,811	37,776	38,230	42,179	41,421	38,454	508,783
Brunei	81	19	140	50	35	30	62	63	21	41	17	13	582
Indonesia	157	154	155	90	97	192	136	128	388	145	113	148	1,903
Malaysia	233	245	220	374	305	214	373	282	175	443	339	340	3,543
Myanmar	310	128	87	81	83	92	137	15	110	115	108	103	1,385
Philippines	158	207	159	200	226	248	263	279	181	246	220	183	2,549
Singapore	314	244	162	166	88	168	262	250	175	160	192	273	2,454
Thailand	44,137	40,511	38,680	40,134	34,253	31,052	29,716	29,662	27,378	34,076	38,316	34,851	422,788
Vietnam	6,982	3,297	5,996	7,638	6,807	6,231	6,734	6,985	9,535	6,658	1,796	2,342	71,001
Cambodia	634	150	141	123	99	129	128	111	267	295	322	221	2,620
Non-ASEAN	7,853	6,154	7,983	5,241	5,987	4,149	5,306	5,102	5,077	5,915	5,569	5,912	70,248
Australia	2,034	920	808	919	1,139	739	940	830	773	1,052	1,187	1,270	12,611
China	2,370	1,813	3,874	1,842	2,276	1,426	1,592	1,139	1,098	1,673	1,187	1,636	21,724
India	181	155	197	134	194	183	166	164	308	193	319	125	2,319
Japan	1,715	2,335	2,108	1,609	1,316	943	1,380	1,840	1,663	1,786	1,812	1,494	19,801
Korea	381	446	411	318	372	307	530	518	308	412	427	461	4,891
New Zealand	211	221	183	129	134	146	188	151	272	205	233	218	2,271
Taiwan	539	329	212	174	200	182	270	290	332	421	437	532	3,918
Others	422	135	190	116	356	223	260	170	325	173	167	176	2,713
Europe	13,064	10,793	9,755	7,654	6,587	4,948	7,011	8,888	6,822	7,053	9,745	10,628	101,924
Austria	54	127	130	35	38	28	84	84	88	50	82	92	890
Belgium	370	499	272	225	190	152	313	647	218	266	431	528	4,111
Denmark	330	372	362	278	191	208	279	304	290	251	289	191	3,345
Finland	194	211	146	70	80	36	46	61	19	78	59	92	1,072
France	3,612	2,648	2,335	2,065	1,430	1,143	1,995	2,563	1,776	1,771	2,621	2,789	26,748
Germany	2,134	1,527	1,549	829	517	363	688	735	773	741	1,285	1,666	12,777
Greece	61	50	65	37	19	15	15	68	34	16	54	55	489
Italy	458	347	292	212	84	128	172	395	391	213	417	410	3,517
Netherlands	889	395	290	315	361	311	522	872	514	549	830	808	6,856
Norway	242	219	246	175	120	114	160	156	59	208	239	172	2,110
Russia	163	177	131	110	92	156	114	106	54	109	89	70	1,371
Spain	136	143	131	72	55	33	106	348	119	114	119	74	1,450
Sweden	674	598	518	489	213	239	279	86	246	338	342	485	4,507
Switzerland	636	380	547	298	233	173	289	289	256	272	542	565	4,480
United Ki	2,203	2,376	2,079	1,775	1,553	1,489	1,347	1,698	1,501	1,643	1,971	2,114	21,749
Others	910	724	662	669	411	360	602	474	484	434	395	527	6,652
The Ame	5,380	4,212	4,262	3,716	2,467	2,887	3,887	3,113	2,046	3,503	5,458	6,773	46,704
Canada	830	921	814	617	486	611	946	894	453	748	783	1,059	9,060
USA	4,268	3,059	3,114	3,014	1,948	2,232	2,876	2,195	1,494	2,645	4,533	4,588	35,734
Others	292	232	334	85	33	144	265	24	89	112	142	148	1,910
Africa and	878	730	729	286	468	626	526	861	941	806	649	604	8,003
Israel	545	407	479	139	246	346	389	801	809	507	362	495	6,515
Others	333	323	250	147	222	180	137	60	132	299	296	109	2,488

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR

ตารางผนวก ก.4

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศไปแขวงหลวงพระบาง แบ่งตามสัญชาติ

Country or Origin	2001		2002		Change (%) 2002/2001
	Number	Share%	Number	Share%	
Grand Total	61,207	100%	66,872	100%	29
Asia and Pacific	18,021	31.28%	18,669	28.34%	17
ASEAN	3,589	7.01	5,435	8.26	51
Brunei	69	0.13	101	0.15	46
Indonesia	84	0.16	100	0.15	19
Malaysia	119	0.23	221	0.34	86
Myanmar	112	0.22	54	0.08	-52
Philippines	60	0.16	95	0.14	19
Singapore	323	0.63	260	0.39	-20
Thailand	2,143	4.18	3,411	5.18	59
Vietnam	669	1.29	1,193	1.81	81
Non-ASEAN	12,432	24.28	13,234	20.09	6
Australia	2,686	5.25	3,210	4.87	20
Cambodia	77	0.15	100	0.15	30
China	2,837	5.54	2,169	3.29	-24
India	92	0.18	131	0.20	42
Japan	4,610	9.00	4,748	7.21	3
Korea	534	1.04	755	1.16	41
New Zealand	827	1.62	1,314	1.99	59
Taiwan	-	-	54	0.08	-
Others	769	1.50	753	1.14	-2
Europe	25,620	49.84	34,919	53.01	37
Austria	496	0.97	960	1.46	94
Belgium	761	1.49	1,038	1.58	36
Denmark	853	1.67	2,178	3.31	155
Finland	-	-	325	0.49	-
France	5,983	11.68	7,417	11.26	24
Germany	3,873	7.56	4,561	6.92	18
Greece	133	0.28	386	0.56	175
Italy	1,453	2.84	1,603	2.43	10
Netherlands	1,480	2.89	2,073	3.15	40
Norway	431	0.84	600	0.91	39
Russia	34	0.07	81	0.12	138
Spain	472	0.92	824	1.25	75
Sweden	1,420	2.77	1,650	2.50	16
Switzerland	620	1.21	1,640	2.49	165
United Kingdom	5,721	11.17	7,514	11.41	31
Others	1,790	3.50	2,089	3.17	17
The Americas	7,061	13.79	8,711	13.22	23
Canada	2,105	4.11	2,678	4.07	27
USA	4,404	8.60	5,463	8.29	24
Others	552	1.08	570	0.87	3
Africa and Middle East	2,605	6.09	3,573	5.42	37
Israel	2,111	4.12	3,091	4.69	46
Others	494	0.96	482	0.73	-2

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR

ตารางผนวก ก.5
ผลสำรวจนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ปี 2544-2545

CHARACTERISTIC	2001	2002
MODE OF ARRIVAL	100%	100%
Air	82	80
Land	18	20
SEX	100%	100%
Male	59	58
Female	41	42
AGE GROUP	100%	100%
3 to 19	1	1
20 to 29	26	27
30 to 39	26	27
40 to 49	16	17
50 to 59	20	19
60 and above	11	9
OCCUPATION	100%	100%
Government	13	16
Private company	40	38
Student	13	19
Housewife	3	3
Retired	7	6
Self-employed	6	1
Others	18	17
PURPOSE OF VISIT	%	%
Business	12	25
Holiday	78	79
Visit family	2	8
Official, convention and seminar	4	15
Others	4	4
TYPE OF ACCOMMODATION	%	%
Hotel	52	74
Guest House	42	48
Private house	5	6
Others	1	2
PERSONS ACCOMPANIED WITH	100%	100%
Alone	33	32
Spouse/partner	37	38
Child	1	1
Colleague	6	6
Friend	17	17
Others	6	8

FREQUENCY OF VISIT	100%	100%
First visit	36	35
Second visit	45	46
Third visit	7	7
Nth visit	12	12
SOURCE OF INFORMATION ABOUT LAOS	%	%
Book or magazine	47	49
TV or radio	2	4
Friend	19	52
Travel Agency/Tour Operator	15	21
Other	17	15
MAIN INTERESTS	%	%
Nature	54	57
Temple and monuments	58	59
Culture	67	68
Minority people	27	29
Food	24	25
Shopping	15	16
New destination	33	33
Other	17	17
PROVINCES VISITED	%	%
Vientiane	98	98
Luang Prabang	65	68
Xieng Khouang	9	8
Khammouane	1	1
Savannakhet	3	3
Champassak	4	4
Luang Namtha	5	6
Xayabouli	1	1
Bolikhamsay	1	2
Huapanh	1	1
Bokeo	5	7
Oudomsay	6	6
Other	5	5
COUNTRIES VISITED ON THESE TRIPS	%	%
Only Lao PDR	23	23
Thailand	66	66
Cambodia or China or Vietnam	47	50
Other Southeast Asian countries	22	22
AVERAGE LENGTH OF STAY (DAYS)	6	6.5
AVERAGE EXPENDITURE PER DAY PER PERSON (US Dollars)	50	65

ที่มา : National Tourism Authority of Lao PDR

ผนวก ข

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวของลาว

(สรุปเฉพาะในส่วนของนโยบายและกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว)

นโยบายพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นนโยบายที่จะช่วยกำหนดกรอบในการตัดสินใจในการวางแผน พัฒนา และบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ นโยบายดังกล่าวยังสะท้อนภาพของการท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการพัฒนาประเทศ นโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของลาว มีดังนี้

1. พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการอนุรักษ์แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ สถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และพยายามพัฒนาสภาพแวดล้อมในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้น เพื่อให้ลาวเป็นประเทศจุดหมายปลายทางที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว
2. พัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศ เพื่อก่อให้เกิดการจ้างงาน รายได้ รายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ และรายได้รัฐบาล และเป็นตัวกระตุ้นการขยายของภาคส่วนทางเศรษฐกิจอื่นๆ
3. พัฒนาการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ โดยอาศัยพื้นฐานจากข้อเด่นของทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีอยู่ ทั้งนี้ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพซึ่งมีการใช้จ่ายเงินสูงและมีความเคารพในมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของประเทศนั้นๆ การท่องเที่ยวแบบทัศนศึกษา เิงนิเวศน์ หมู่บ้าน ผจญภัย และตามความสนใจเฉพาะบุคคล มีความเหมาะสมที่จะได้รับการพัฒนา
4. พัฒนาการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปกป้องบริเวณทิวทัศน์ แหล่งน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ สัตว์ป่า และระบบนิเวศน์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ควรเข้ามาส่วนร่วมในการปกป้องสิ่งแวดล้อมด้วย
5. พัฒนาการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม และส่งเสริมความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชนเผ่าต่างๆ
6. สร้างโอกาสในการกระจายผลประโยชน์ ของการท่องเที่ยวให้ทั่วถึงกัน ทั้งสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สังคมท้องถิ่น และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการท่องเที่ยวและภาคเศรษฐกิจ

อื่นๆ และตามนโยบายแห่งชาติ การลงทุนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นของคนในประเทศหรือต่างชาติจะได้รับการส่งเสริม

7. วางแผนการท่องเที่ยวให้รวมเข้ากับแผนงานรวมของชาติ ภูมิภาค และท้องถิ่น สินค้าการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็น จุดดึงดูด สถานที่ บริการ และสาธารณูปโภคพื้นฐาน ควรเจริญเติบโตไปด้วยกันและเหมาะสมกับประเภทและจำนวนของนักท่องเที่ยว

8. จัดให้มีสาธารณูปโภคและบริการที่มีคุณภาพและเหมาะสม ในการพัฒนาการท่องเที่ยว คุณภาพ และไม่ส่งผลให้เกิดปัญหาสภาพแวดล้อม และพัฒนาสถานที่และโปรแกรมฝึกสอนเจ้าหน้าที่ด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจ้างงานคนท้องถิ่น

9. พัฒนาการท่องเที่ยวโดยร่วมมือกับทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน

10. เน้นการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องระหว่างภาครัฐและเอกชน ควบคุมผลทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องความคืบหน้าด้านการท่องเที่ยวในทุกด้าน

อย่างไรก็ตาม โดยที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ จะเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวในลาว ดังนั้น จึงมีการเพิ่มเติมนโยบายบางประการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ดังกล่าว คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ในลาว หมายถึง การท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติเพื่อชื่นชมทัศนียภาพ และเรียนรู้ถึงระบบนิเวศน์และความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ดังกล่าว รวมถึงเข้าใจในวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ โดยให้ความสำคัญแก่การรักษาระบบนิเวศน์และความเป็นชนเผ่า และแนวทางเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่คนท้องถิ่น

2. การวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ จะเป็นไปตามแนวทางที่นานาชาติที่ได้เคยพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าวมาก่อนหน้านี้ แต่ปรับให้เข้ากับสภาวะของระบบนิเวศน์ในลาว

3. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์จะต้องให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ธรรมชาติและประเพณีของชนเผ่าพื้นเมือง โดยพัฒนาสภาพสังคมเศรษฐกิจโดยทั่วไปด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์จะเน้นการอนุรักษ์ธรรมชาติเนื่องจากเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความสำเร็จของการท่องเที่ยวดังกล่าวเอง รวมถึงความสำคัญในด้านวิทยาศาสตร์และนิเวศวิทยาด้วย

4. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์เน้นการสร้างสาธารณูปโภคที่ออกแบบให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสะท้อนสถาปัตยกรรมแบบท้องถิ่น ใช้วัสดุก่อสร้างในท้องถิ่น ประหยัด

พลังงาน และควบคุมระบบการกำจัดของเสีย การพัฒนายังรวมถึงการจัดให้มีบริการข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับระบบนิเวศน์ สัตว์ป่า และรูปแบบของวัฒนธรรม

5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์จะได้รับการพัฒนาให้จัดสรรประโยชน์โดยตรงให้แก่ชนเผ่าพื้นเมือง รายได้ที่ได้มาจะถูกนำมาใช้เพื่อปรับปรุงสาธารณูปโภคและบริการให้ดีขึ้น ประชาชนที่อาศัยในบริเวณท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์จะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผน พัฒนาและจัดการ รวมถึงผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว

นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของลาวเน้นแนวความคิดพื้นฐานหลายประการ อาทิ การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแบบยั่งยืน การพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นอุตสาหกรรมหลักอุตสาหกรรมหนึ่งของประเทศ การกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้ทั่วทุกสังคมอย่างเท่าเทียม ฯลฯ นอกจากนี้ นโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ยังให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีของคนท้องถิ่น

กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว คือ กรอบการทำงานกว้างๆ หรือแผนโครงสร้างของการจัดการการท่องเที่ยวทั่วประเทศ โดยจะเน้นแผนการท่องเที่ยวเฉพาะสำหรับแต่ละแขวงเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ขณะนี้ ได้มีการเตรียมแผนการท่องเที่ยวของแขวงหลวงพระบางและจำปาสัก ซึ่งเป็น 2 แขวงได้รับความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับทั้งตลาดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ และการพัฒนาจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวสถานที่ สาธารณูปโภค และการบริการ

กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นฐาน มี 4 ประการ ได้แก่

1. การท่องเที่ยวแบบทัศนศึกษา ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหลัก ด้านความงามของทัศนียภาพ ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี กิจกรรมประเพณี รวมทั้งการช้อปปิ้งสินค้าหัตถกรรมและอื่นๆ การท่องเที่ยวชนิดนี้จะดึงดูดนักท่องเที่ยวประเภทกรุ๊ปทัวร์ จากภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ยุโรป อเมริกาเหนือ และมักจะร่วมกับการท่องเที่ยวแบบหลายประเทศเป้าหมาย ซึ่งรวมกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อื่นๆ

2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ หมู่บ้าน ผจญภัย และตามความสนใจพิเศษ ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกับบริเวณแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ รวมถึงการเยี่ยมชมชนเผ่าในหมู่บ้านต่างๆ การพายเรือ และการปีนเขา เหล่านี้จะดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กที่รักอิสระ จากภูมิภาคต่างๆ

3. การท่องเที่ยวผ่านทางชายแดน หรือการเดินทางผ่าน (border and transit tourism) จากประเทศเพื่อนบ้าน นำมาซึ่งธุรกิจและกิจกรรมการช้อปปิ้ง

4. การท่องเที่ยวโดยคนภายในประเทศ รวมถึงครอบครัว นักเรียน เยาวชน และคนงาน ซึ่งไปเยี่ยมเพื่อนและญาติ ร่วมงานประเพณีและเทศกาล คนต่างชาติที่ทำงานในลาว ไม่ว่าจะเป็ นสถานทูต องค์การระหว่างประเทศ หรือบริษัทต่างชาติ ก็นับเป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่สำคัญ เนื่องจากมักเดินทางในลาวเพื่อการทำงานหรือท่องเที่ยวในช่วงวันหยุด

อย่างไรก็ตาม แม้แนวความคิดพื้นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยว ตามนโยบายที่กำหนดไว้ จะเหมือนกันทั้งประเทศ แต่ประเภทและระดับการพัฒนาของการท่องเที่ยวก็แตกต่างกันไปในแต่ละ แขวง ขึ้นกับจุดดึงดูด และการเข้าถึงได้ของนักท่องเที่ยว ขณะนี้ บางแขวงสามารถเข้าถึงได้ง่าย ในขณะที่บางแขวงยังเข้าถึงได้ลำบาก และไม่สามารถปรับปรุงได้ในอนาคตอันใกล้

บางแขวงซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวหลัก เข้าถึงได้ง่าย และมีสถานที่รองรับนักท่องเที่ยว จะได้รับการพิจารณาให้เป็นแกนการเจริญเติบโต (tourism growth pole) ซึ่งจะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวในภูมิภาคต่างๆ มาท่องเที่ยว และกระจายไปยังแขวงใกล้เคียงด้วย แขวงต่างๆ ถูกจัดเป็น 3 เขต คือ เหนือ กลาง และใต้ และจัดระยะไว้ 15 ปี ระหว่างปี 2542-2556 คือ ระยะใกล้ ระหว่าง 2542-2546 ระยะกลาง 2547-2551 และระยะยาว 2552-2556 และหลังจากนั้น

เขตภาคเหนือ

Tourism growth poles ได้แก่ หลวงพระบาง เชียงขวาง บ่อแก้ว โดยมีหลวงน้ำทา จะเป็น secondary growth pole โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และชนเผ่า

แขวงหลวงพระบาง

ประเภทของการท่องเที่ยว : เน้นสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนา (พิพิธภัณฑสถานพระธาตุน้ำทิพย์ วัดเชียงทอง วัดวิสุทธานัด ฯลฯ) การท่องเที่ยวทางรถและเรือไปยังน้ำตก ตาดกวางสี ถ้ำปากอู บ้านผานม

ระยะการพัฒนา

ระยะต้น : บรรลุโครงการมรดกโลก ปรับปรุงถนนในเมือง น้ำตกตาดกวางสี สร้างความปลอดภัยให้กับถนนจากเวียงจันทน์ไปหลวงพระบาง เตรียมแผนการบริหารและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ของภู Lori

ระยะกลาง : เริ่มโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่ภู Lori ขยายเส้นทางท่องเที่ยวไปยัง Nam Bek ดูแลรักษาตัวเมืองหลวงพระบางและปรับปรุงอาคารเก่าที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการท่องเที่ยวทางน้ำในแม่น้ำโขงโดยให้หลวงพระบางเป็นจุดแวะพักหลัก

ระยะยาว : ดำเนินนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่ภู Lori อย่างต่อเนื่อง พัฒนาเมือง และการท่องเที่ยวในด้านอื่นๆ ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านมาท่องเที่ยวเมื่อถนน เชื่อมต่อไทยและเวียดนามแล้วเสร็จ

แขวงเชียงขวาง

ประเภทการท่องเที่ยว : เน้นที่เมืองโพนสะหวัน (เมืองหลวงของแขวง) และทุ่งไหหิน บริเวณที่เคยเป็นที่สู้รบ และซากปรักหักพังของวัดที่เมือง Khun Tham Piu Cave รวมถึงการเยี่ยมชมหมู่บ้านชนเผ่า และการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ เนื่องจากมีน้ำพุร้อนที่เมืองคำ

ระยะการพัฒนา

ระยะต้น : เตรียมแผนสำหรับทุ่งไหหิน เริ่มกิจกรรมการอนุรักษ์และให้ได้เป็นแหล่งมรดกโลก เริ่มปรับปรุงสถานที่รองรับนักท่องเที่ยวที่ทุ่งไหหิน ปรับปรุงรีสอร์ตน้ำพุร้อนที่เมืองคำ และศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนารีสอร์ตน้ำพุร้อนที่เมือง Khun ติดตั้งป้ายบอกข้อมูลที่สถานที่ที่เคยเป็นที่สู้รบ

ระยะกลาง : คงไว้ซึ่งโครงการอนุรักษ์และปรับปรุงทุ่งไหหิน และเปิดแหล่งไหหินให้มากขึ้น พัฒนารีสอร์ตน้ำพุร้อนเมือง Khun หากมีความเป็นไปได้ ตั้งพิพิธภัณฑ์สงครามที่เมือง Khun เตรียมแผนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์สำหรับเมือง Sui และเริ่มการพัฒนา ขยายการท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนเผ่า

ระยะยาว : เปิดแหล่งไหหินให้มากขึ้น ขยายรีสอร์ตที่เมือง Khun ตามปริมาณความต้องการของนักท่องเที่ยว ขยายสถานที่รองรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่เมือง Sui

แขวงอุดมไซ

ประเภทการท่องเที่ยว : เป็นจุดผ่านของการท่องเที่ยวไปยังภาคเหนือของลาว เน้นการพัฒนาเมือง Xai การท่องเที่ยววัด โรงเรียนชนเผ่ากลุ่มน้อย หมู่บ้านชนเผ่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และการท่องเที่ยวทางน้ำ

ระยะการพัฒนา

ระยะต้น : ชักชวนให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่านแวะพัก เตรียมหมู่บ้านชนเผ่าบางหมู่บ้าน สำหรับการท่องเที่ยว ทำการสำรวจและจัดทำแผนบริหารการท่องเที่ยวในบริเวณเขตสงวน รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ปรับปรุง docking facilities ที่ปากแบ่ง และส่งเสริมทัวร์ในแม่น้ำโขง ปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวที่ Taat Lak Sip-Et Falls สำหรับการพักผ่อนหย่อนใจของคนในประเทศ

ระยะกลาง : ขยายการเที่ยวชมหมู่บ้านชนเผ่า พัฒนาโครงการท่องเที่ยวแบบให้นักท่องเที่ยวค้างแรมในหมู่บ้าน เริ่มการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ขยายการท่องเที่ยวทางน้ำ

ระยะยาว : ขยายการท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนเผ่าและพัฒนาโครงการท่องเที่ยวหมู่บ้าน พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์อย่างต่อเนื่อง (โดยอาจเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวหมู่บ้านชนเผ่า)

แขวงหลวงน้ำทา

ประเภทการท่องเที่ยว : ทัวร์เยี่ยมชมหมู่บ้านชนเผ่า โดยเน้นที่เมืองสิง และน้ำทา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่เขตรสงวนพันธุ์สัตว์ป่าแห่งชาติน้ำสา รวมเข้ากับหมู่บ้านชนเผ่า การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงและสายน้ำสาขา

ระยะการพัฒนา

ระยะต้น : สนับสนุนทุนรอนสำหรับโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์น้ำสา และเริ่มการพัฒนาดูแลหมู่บ้านชนเผ่าและขยายการท่องเที่ยวไปสู่หมู่บ้าน ส่งเสริมนักท่องเที่ยวชายแดนจากประเทศเพื่อนบ้าน ปรับปรุงสถานที่รองรับการท่องเที่ยวทางน้ำ

ระยะกลาง : ขยายโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์น้ำสา พิจารณาโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์โครงการที่สอง ขยายกิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำ

ระยะยาว : พัฒนาโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์โครงการที่สาม

แขวงบ่อแก้ว

ประเภทการท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวชายแดนและเดินทางผ่าน โดยเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจในกรอบสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ (ไทย ลาว พม่า จีน) มุ่งที่เมืองห้วยทราย การเยี่ยมชมวัดจอมเขามณีรัตน์ หมู่บ้านชนเผ่า เมืองเก่าสุวรรณคมมา การท่องเที่ยวทางน้ำและ นักท่องเที่ยวระยะสั้นจากไทยและพม่า

ระยะการพัฒนา

ระยะต้น : ขยายการท่องเที่ยวไปยังหมู่บ้านชนเผ่าต่างๆ บูรณะสถาปัตยกรรมที่เมืองเก่าสุวรรณคมมา พร้อมสื่อประชาสัมพันธ์อธิบายสำหรับนักท่องเที่ยว พัฒนาการท่องเที่ยวทางเรือที่ Done Sao พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ในพื้นที่ป่าสงวน พัฒนาสถานที่ชอปปิงและความบันเทิงที่เมืองห้วยทราย

ระยะกลาง : ปรับปรุงและขยายการท่องเที่ยวหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง พัฒนาเมืองเก่าสุวรรณคมมา ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบเดินทางทางผ่านของนักท่องเที่ยวจากประเทศไทยและพม่า

พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ (โดยอาจรวมกับการท่องเที่ยวหมู่บ้าน) ปรับปรุงสถานที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เมืองห้วยทราย

ระยะยาว : ขยายโครงการท่องเที่ยวหมู่บ้านและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ต่อไป รวมทั้งการท่องเที่ยวแบบเดินทางผ่านและการเดินทางโดยเรือระยะสั้นจากไทยและพม่า (หรือจีน) ปรับปรุงเมืองเก่าสุวรรณคมา

แขวงพงสาลี

ประเภทการท่องเที่ยว : การทัวร์หมู่บ้านชนเผ่าที่เขตสัตว์ป่าสงวน Phu Den Diu

ระยะการพัฒนา

หมายเหตุ : ต้องมีการปรับปรุงเส้นทางการคมนาคมภายในแขวงหลายแห่งก่อนเริ่มต้นการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

ระยะต้น : เตรียมแผนการพัฒนาสำหรับเขตสัตว์ป่าสงวน Phu Den Diu และเตรียมโครงการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

ระยะกลาง : เมื่อเส้นทางการคมนาคมได้รับการปรับปรุงแล้ว ให้ขยายการท่องเที่ยวไปในหมู่บ้านชนเผ่า และพัฒนาโครงการท่องเที่ยวในหมู่บ้าน พัฒนาโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่ Phi Den Diu

ระยะยาว : ขยายการท่องเที่ยวหมู่บ้านชนเผ่าและเชิงนิเวศน์

แขวงหัวพัน

ประเภทการท่องเที่ยว : ทัวร์ทัศนศึกษาถ้ำที่เมืองเวียงไซ (ซึ่งอดีตเคยเป็นที่อยู่ของผู้นำพรรคปฏิวัติลาว) สถานที่ท่องเที่ยวที่มีทัศนียภาพสวยงาม (น้ำตก Taat Saloei และป่าหิน Suan Hin) เยี่ยมหมู่บ้านชนเผ่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ที่เขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่า Nam Sam และ Nam Et

ระยะการพัฒนา

ระยะต้น : เริ่มการพัฒนาศูนย์นักท่องเที่ยว/พิพิธภัณฑสถาน และสื่อและอุปกรณ์ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่ถ้ำเวียงไซ ปรับปรุงสถานที่รองรับนักท่องเที่ยวที่บริเวณที่มีทัศนียภาพสวยงาม จัดให้มีการเที่ยวชมหมู่บ้านชนเผ่าต่างๆ เตรียมแผนบริหารและโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์สำหรับเขตสัตว์ป่าสงวน Nam Sam และ Nam Et

ระยะกลาง : ปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณถ้ำเวียงไซและบริเวณที่มีทัศนียภาพสวยงาม ขยายการท่องเที่ยวหมู่บ้าน พัฒนาโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ในบริเวณเขตสัตว์ป่าสงวน

ระยะยาว : ปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณถ้ำเวียงไซและบริเวณที่มีทัศนียภาพสวยงาม พัฒนาโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ในบริเวณเขตสัตว์ป่าสงวนเพิ่มเติม

แขวงไชยะบูลี

ประเภทการท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์บริเวณหุบเขา น้ำตก ได้แก่ น้ำตก Na Kha น้ำตก Ban Kum น้ำตก Taat Heuang และ เขตสัตว์ป่าสงวน Nam Phoun

ระยะการพัฒนา

หมายเหตุ : ต้องมีการปรับปรุงเส้นทางการคมนาคมภายในแขวงหลายแห่งก่อนเริ่มต้นการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

ระยะต้น : เตรียมแผนการบริหารเขตสัตว์ป่าสงวน Nam Phoun และทำการศึกษาโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยวที่แหล่งน้ำตกขนาดใหญ่เมื่อมีเส้นทางถนนเข้าถึง

ระยะกลาง : เริ่มโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่ Nam Phoun หากมีเส้นทางคมนาคมเข้าถึง (ถนนหรือทางเรือ) จัดทัวร์ไปเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวที่มีทัศนียภาพสวยงาม ได้แก่ ภูเขา และ น้ำตก พร้อมการเยี่ยมชมหมู่บ้านชนเผ่าต่างๆ

ระยะยาว : ขยายโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และการท่องเที่ยวทัศนียภาพ

เขตภาคกลาง

Growth poles ได้แก่ นครหลวงเวียงจันทน์ ส่วนแขวงเวียงจันทน์ และเขตพิเศษไซสมบูน เป็น Secondary pole เน้นด้านการท่องเที่ยวทะเลสาบและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ส่วนแขวงคำม่วน เป็น Secondary pole เน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

นครหลวงเวียงจันทน์

ประเภทการท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวแบบเดินทางผ่านหรือในตัวเมืองโดยให้เป็นทางเข้าหลักของลาว การเที่ยวชมอนุสาวรีย์และวัด (พระธาตุหลวง วัดสี่สะเกด วัดองค์ือ ฯลฯ) พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ วัดเชียงควน สวนวัฒนธรรมบรรดาเผ่า ฯลฯ) การช้อปปิ้ง ร้านอาหาร แหล่งบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ

ขั้นตอนการพัฒนา

ระยะต้น : ปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณตัวเมือง พัฒนาศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว ปรับปรุงพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สร้างหอวัฒนธรรมให้แล้วเสร็จ พัฒนาสวนวัฒนธรรมบรรดาเผ่า

ระยะกลาง : ปรับปรุงสภาพตัวเมืองอย่างต่อเนื่อง

ระยะยาว : ปรับปรุงสภาพตัวเมืองอย่างต่อเนื่อง

แขวงเวียงจันทน์ และเขตพิเศษไซสมบูน

ประเภทการท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวทะเลสาบและรีสอร์ท โดยเน้นที่เขื่อนน้ำงึม ทักษะศึกษา (ถ้ำ น้ำตก และภูเขา) การพักผ่อนหย่อนใจบริเวณแม่น้ำโดยเน้นที่บริเวณวังเวียง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์โดยเน้นเขตป่าสงวนภูเขาควาย

ขั้นตอนการพัฒนา

ระยะต้น : ดำเนินโครงการรีสอร์ททะเลสาบ Lao-Suyem ระยะที่หนึ่ง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับนักท่องเที่ยวที่เขื่อนน้ำงึม ขยายรีสอร์ทที่วังเวียง เตรียมการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์สำหรับเขตภูเขาควาย และพัฒนาโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ระยะที่หนึ่ง

ระยะกลาง : ดำเนินโครงการรีสอร์ททะเลสาบ Lao-Suyem ต่อไป (หากระยะที่หนึ่งประสบความสำเร็จ) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่เขื่อนน้ำงึมต่อไป พัฒนาโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่ภูเขาควาย ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทะเลสาบและแม่น้ำอื่นๆ

ระยะยาว : พัฒนารีสอร์ทที่ทะเลสาบและแม่น้ำตามความต้องการของตลาด พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่ภูเขาควายต่อไป

แขวงบอลิคำไซ

ประเภทการท่องเที่ยว : ทักษะศึกษาโดยเน้นที่ป่าหิน (ซึ่งครอบคลุมแขวงคำม่วนด้วย) เยี่ยมชมถ้ำต่างๆ และหมู่บ้านชนเผ่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์โดยเน้นที่บริเวณป่าสงวนน้ำกะดิ่ง การท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่วัดพระบาทโพนสัน การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพโดยเน้นที่อากาศที่เย็นและน้ำพุร้อนที่ Napai การท่องเที่ยวทะเลสาบที่เขื่อนน้ำเทิน

ขั้นตอนการพัฒนา

ระยะต้น : ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบทัศนศึกษา และพัฒนาเส้นทางถนนที่จะเป็นจุดชมป่าหินได้ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่เขื่อนน้ำพุร้อน Napai พัฒนารีสอร์ทริมทะเลสาบที่เขื่อนน้ำเทิน เตรียมแผนการจัดการและการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่น้ำกะดิ่ง

ระยะกลาง : ขยายการท่องเที่ยวแบบทัศนศึกษา ขยายการพัฒนาที่น้ำพุร้อน Napai และรีสอร์ทริมทะเลสาบ เริ่มโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่น้ำกะดิ่งหากเส้นทางเข้าถึงได้รับการพัฒนาแล้วเสร็จ

ระยะยาว : ขยายการท่องเที่ยวในทุกส่วนที่ดำเนินมาในระยะต้นและกลาง

แขวงคำม่วน

ประเภทการท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวที่มีศักยภาพคือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่เขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่าน่านาโก Hin Nam No และ Phouhinpoon และนำรวมเข้ากับการเยี่ยมชมหมู่บ้านชนเผ่าต่างๆ การท่องเที่ยวบริเวณที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ในตัวเมืองท่าแขกและชมทิวทัศน์บริเวณริมแม่น้ำโขง การทัศนศึกษาที่ป่าหินและถ้ำ Great Wall การท่องเที่ยวเชิงผจญภัยโดยเน้นการสำรวจถ้ำและ white-water boating

ขั้นตอนการพัฒนา

ระยะต้น : จัดทำแผนการบริหารน่านาโกให้แล้วเสร็จ และเตรียมแผนการบริหารสำหรับ Hin Nam No และ Phouhinpoon เตรียมการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์สำหรับป่าหินและเริ่มการพัฒนาโครงการ ประสานการบริหารเขตสัตว์ป่าสงวนกับเวียดนาม ส่งเสริมการทัศนศึกษาแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติและหมู่บ้านชนเผ่า เตรียมแผนสำหรับการอนุรักษ์ตึกและอาคารร่วมสมัยและเมืองท่าแขก และเริ่มการพัฒนาบางส่วนให้เป็นสถานที่บริการนักท่องเที่ยว เริ่มส่งเสริมกิจกรรมการสำรวจถ้ำและ White-water boating สำหรับนักท่องเที่ยวประเภทผจญภัย

ระยะกลาง : เริ่มต้นพัฒนาโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ รวมถึงการท่องเที่ยวหมู่บ้านชนเผ่า หากเส้นทางเข้าถึงได้รับการพัฒนา ขยายการท่องเที่ยวแบบทัศนศึกษา ขยายการอนุรักษ์และปรับปรุงเมืองท่าแขก ขยายการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบผจญภัย

ระยะยาว : ขยายการท่องเที่ยวต่างๆ ที่ได้พัฒนามาในระยะต้นและกลาง

เขตภาคใต้

Growth pole ได้แก่ แขวงสะหวันนะเขต และแขวงจำปาสัก

แขวงสะหวันนะเขต

ประเภทการท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวบริเวณชายแดนและการเดินทางผ่าน โดยให้ลาวเป็นทางผ่านระหว่างไทยและเวียดนาม การท่องเที่ยวในเมืองและทัศนศึกษาโดยเน้นอาคารโบราณสมัยตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส วัดสำคัญ (วัดไชยะพูม วัดลัดตะนะลังสี วัดพระธาตุอิงฮัง วัดธาตุน) Hoti Pe Dok "library" Heuan Hin Khmer ruins หมู่บ้านชนเผ่า พิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์ ถ้ำ Ho Chi Minh Trail การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์โดยเน้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ Dong Thouan และ Dongphouvieng Phon Sang He

ขั้นตอนการพัฒนา

ระยะต้น : ทำการสำรวจ เตรียมแผนการบริหาร และการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่สงวน เริ่มโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและจัดหมู่บ้านชนเผ่าเพื่อการเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว เริ่มต้นการอนุรักษ์อาคารเก่าสมัยอาณานิคม พัฒนาสถานที่รองรับนักท่องเที่ยวที่ Heuan Hin ruins และ library ปรับปรุงพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ เตรียมการสร้างศูนย์ให้บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวสำหรับ Ho Chi Minh Trail

ระยะกลาง : ดำเนินโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างต่อเนื่อง อนุรักษ์อาคารเก่าสมัยอาณานิคมต่อไป พัฒนาศูนย์บริการนักท่องเที่ยว Ho Chi Minh Trail และกิจกรรมอื่นๆ

ระยะยาว : พัฒนาการท่องเที่ยวต่างๆ ที่ได้พัฒนามาในระยะต้นและกลาง

แขวงสาละวัน

ประเภทการท่องเที่ยว : ทักษศึกษาโดยเน้นที่ที่ราบสูงโบโลเวน น้ำตก ป่าภูเขา ที่ราบลุ่มน้ำโขง หมู่บ้านชนเผ่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยเน้นที่เขตป่าสงวนเข้บั้งนวน เซ Sap และพูเซียงทอง

ขั้นตอนการพัฒนา

ระยะต้น : สำรวจและเตรียมแผนการบริหารและการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับบริเวณเขตป่าสงวน เริ่มต้นการพัฒนาแหล่งรองรับนักท่องเที่ยวบริเวณน้ำตกและจุดท่องเที่ยวอื่นๆ จัดการท่องเที่ยวหมู่บ้านชนเผ่า

ระยะกลาง : เริ่มการพัฒนาโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปรับปรุงสถานที่รองรับนักท่องเที่ยวบริเวณจุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจให้ดียิ่งขึ้น ขยายการท่องเที่ยวหมู่บ้านชนเผ่า

ระยะยาว : พัฒนาการท่องเที่ยวต่างๆ ที่ได้ดำเนินการมาในระยะต้นและกลาง

แขวงเซกอง

ประเภทการท่องเที่ยว : การทัศนศึกษาที่เน้นบริเวณที่มีทัศนียภาพงดงามและหมู่บ้านชนเผ่าต่างๆ การท่องเที่ยวโดยการพายเรือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ขั้นตอนการพัฒนา

หมายเหตุ : ต้องมีการปรับปรุงเส้นทางการคมนาคมภายในแขวงหลายแห่งก่อนเริ่มต้นการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

ระยะต้น : พัฒนาการท่องเที่ยวแบบผจญภัยที่เน้นการพายเรือและการปีนเขา เตรียมแผนสำหรับการทัศนศึกษาแบบครบวงจร เตรียมแผนการบริหารพื้นที่เขตป่าสงวนและการศึกษาด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เริ่มต้นจัดการเยี่ยมชมหมู่บ้านชนเผ่าให้แก่นักท่องเที่ยว

ระยะกลาง : พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษา การเยี่ยมชมหมู่บ้านชนเผ่าและท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ดำเนินการท่องเที่ยวแบบผจญภัย

ระยะยาว : พัฒนาการท่องเที่ยวต่างๆ ที่ได้ดำเนินการมาในระยะต้นและกลาง

แขวงจำปาสัก

ประเภทการท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวชายแดน ทัศนศึกษาโดยเน้นที่วัดพูซึ่งได้รับการประกาศให้เป็นแหล่งมรดกโลกแล้ว และ Um Muang Khmer ruins บริเวณเกาะสีพันดอนและกวน้ำตกคอนพะเพ็งและน้ำตกอื่นๆ การชมปลาโลมาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ที่ราบสูงโบลเวิน ศูนย์ฝึกช้าง Ban Phapho วัด ตึกที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รางรถไฟประวัติศาสตร์ ฯลฯ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่เน้น Xi Pian Dong Hua Sao และ Phou Xiang Thong

ขั้นตอนการพัฒนา

ระยะต้น : พัฒนาแหล่งรองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ตั้งคูดนนักท่องเที่ยวและเข้าถึงได้สะดวก ปฏิบัติการเพื่ออนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวที่วัดพูเพื่อให้ได้รับการประกาศเป็นแหล่งมรดกโลก ดำเนินโครงการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และเริ่มโครงการหากเป็นไปได้ ปรับปรุงอนุรักษ์ตึกและอาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และเตรียมการศึกษาการอนุรักษ์ทางรถไฟสายประวัติศาสตร์ เตรียมแผนการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งรองรับนักท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางโบราณคดี ซึ่งรวมถึง Um Muang วางแผนและเริ่มการพัฒนา รีสอร์ทเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจบริเวณทะเลสาบ

ระยะกลาง : พัฒนาแหล่งรองรับนักท่องเที่ยวที่จุดท่องเที่ยวรวมถึงสถานที่สำคัญทางด้านโบราณคดี ดำเนินการเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัดพูหากมีความจำเป็น พัฒนาโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ดำเนินการอนุรักษ์อาคารโบราณและทางรถไฟ พัฒนารีสอร์ทบริเวณทะเลสาบ

ระยะยาว : ดำเนินการพัฒนาสถานที่รองรับนักท่องเที่ยวที่จุดท่องเที่ยว โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การอนุรักษ์แหล่งที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ พัฒนารีสอร์ทบริเวณทะเลสาบ และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นๆ

แขวงอัตตะปือ

ประเภทการท่องเที่ยว : การทัศนศึกษาโดยเน้นบริเวณภูเขาและป่าไม้ น้ำตกต่างๆ (น้ำตก Katamtok Taat Se Noi Phaphong ฯลฯ) ถ้ำพระ ทะเลสาบจระเข้ วัดโบราณ Ho Chi Minh Trail

ฯลฯ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์โดยเน้นพื้นที่ป่าสงวน Dong Ampham การพักผ่อนหย่อนใจในรีสอร์ต
 ทริมทะเลสาป white-water boating และการปีนเขา

ขั้นตอนการพัฒนา

ระยะต้น : เตรียมแผนการบริหารและศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่ Dong Ampham
 พัฒนาแหล่งรองรับนักท่องเที่ยวที่จุดนักท่องเที่ยว เตรียมโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบครบวงจร
 ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบผจญภัยโดย whitewater boating และการปีนเขา

ระยะกลาง : พัฒนาโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ พัฒนาแหล่งรองรับนักท่องเที่ยวที่บริเวณ
 จุดท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบมีมัคคุเทศก์ ตลอดวงจรการท่องเที่ยว

ระยะยาว : ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทัศนศึกษา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และผจญ
 ภัย

ชำนาญการหอสมุด

บรรณานุกรม

Books

E. Philip English. The Great Escape? An Examination of North-South Tourism. Ottawa: The North-South Institute, 1986.

Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. Promotion of Investment in Countries in the Early Stages of Tourism Development: Mongolia, Myanmar, Nepal, Vietnam. New York: United Nations, 1995.

National Tourism Authority of Lao PDR. The Official Lao Tourism Guide Book. Lao PDR: ASEAN-Japan Centre, 2003.

National Tourism Authority of Lao PDR. Savannakhet GMS-East-West Economic Corridor. Lao PDR: National Tourism Authority of Lao PDR, 2004.

Articles

Hans U. Luther et al. "Visit Laos Year 2000 Tourism : An Industry of Paradise." Niche Markets, pp. 6-8. Vientiane: Lao-German Technical Cooperation for Training and Advisory Services in Market-Oriented Economic Policy, 2000.

Hans U. Luther, G. Faltin, G. Erber. "Backpackers: A niche market – Economics of tourism -." Entrepreneurship and Development, pp.35-36. Vientiane: Lao-German Economic Training and Advisory Project, 1998.

Saritdet Marukatat. "Green Adventure in the Lao PDR A model project for ecotourism?." Bangkok Post (7 February 2002): 5.

Suchart Sritama. "Asia 'needs own tourism school'." The Nation (29 March 2004): 2.

Sven Mauleon. "Eco-Tourism – A Niche Product." Vientiane Times (6-8 August 2002): 8.

Thanin Weeradet. "Agro-Tourism in Thailand – A day on the farm?." Bangkok Post (2 February 2002): 3

Other Materials

The World Bank Vientiane Office. Lao PDR Economic Monitor (October 2003)

The World Bank Vientiane Office. Lao PDR Economic Monitor (April 2003)

The Economist Intelligence Unit Limited. Laos Country Report (August 2003)

The Economist Intelligence Unit Limited. Laos Country Report (May 2003)

The Economist Intelligence Unit Limited. Laos Country Profile (2001)

National Tourism Authority of Lao PDR. Mekong Tourism Development Project (2003)

National Tourism Development Plan for Lao PDR Final Report. Lao People's Democratic Republic, United Nations Development Programme, World Tourism Organization, 1998

National Tourism Marketing Plan for Lao PDR – Support for Tourism Development and Eco-Tourism. Lao People's Democratic Republic, United Nations Development Programme, World Tourism Organization, 1999

2002 Statistical Report On Tourism in Laos. Statistics, Planning, and cooperation
Division, National Tourism Authority of Lao PDR, 2002.

Tourism Trail Along the East-West Economic Corridor in Savannakhet. Workshop on the
Development of the East-West Economic Corridor 18-19 February 2004.

Towards a National Tourism Action Plan for Lao PDR a Working Paper February 2004.
National Tourism Authority of Lao PDR.

Visiting Muong Lao. No.7, March-April 2000.

Visiting Muong Lao. No.16, January-February 2002.

Interviews

Kettasone Sundara. Deputy Director, Tourism Development & Training Division,
National Tourism Authority of Lao PDR. Interview, 20 January 2004.

Panida Supa. Second Secretary, Royal Thai Embassy, Vientiane, Lao PDR. Interview,
26 January 2004.

Thavipheth Oula. Deputy Director, Statistics, Planning, and Cooperation Division,
National Tourism Authority of Lao PDR. Interview, 20 January 2004.

Vilayvong Bouddakham. Director, Planning Monitoring & Evaluation Division,
Department for Promotion and Management of Domestic and Foreign
Investment, Interview, 16 January 2004.

Sources

National Tourism Authority of Lao PDR.

Department of Promotion and Management for Domestic and Foreign
Investment, Committee for Planning and Cooperation, Lao PDR.

Home Page

<http://www.worldbank.org>

<http://www.visit-laos.com>

<http://www.invest.laopdr.org>

<http://www.worldtourism.org>

สำนักหอสมุด